

Cît mai există recoltă pe cîmp, omul satului n-are somn

Sîntem obișnuiți, am putea spune, cu stările de urgență. Un popor cărui nu i-a căzut nimic din cer, ci totul a obținut din izvorul trudei sale, este mai greu clătinat din temelii, nu demobilizează în fața greului, fie el de orice fel: se capacitează, apelează la sursele lui interioare de patriotism și învinge. Probe avem destule, o alta se adaugă acum, cînd iarna a cam forțat ieșirea ei în scenă, a răsturnat calcule grafice, scurtează nopțile oamenilor muncii din agricultură, poate provoca, în situația în care e ignorată, pagube economiei noastre.

Săptămîna în care ne aflăm acum devine deci o săptămîna a stărilor de urgență în agricultură. Cel care n-au prețuit indelung zilele însorite ale lui octombrie trebuie să recolteze porumbul din zăpadă, să transforme nopțile în zile și să asigure porumbul, celelalte roade ale toamnei în hambarele țării. În hambarele acestea se află plinea noastră a tuturor și așa cum știm să ne bucurăm de aroma ei, așa trebuie să știm, să cunoaștem și dimensiunea efortului cu care se obține. Suprafața cultivată cu porumb și nerecoltată era la 4 noiembrie, cînd consemnam aceste rînduri, încă destul de mare: 400 000 de hectare! Eforturile, pentru a reuși în această acțiune, trebuie să fie pe măsura. Și mai mari vor trebui să fie în județele cu mari cantități de porumb cules și depozitat, depozitat e un fel de a spune, în grămezi pe cîmp, sub cerul liber, adică sub zăpadă. Printre aceste județe se numără cele cu suprafețe agricole mari: Ilfov, unde la data consemnată erau în cîmp 160 000 tone de porumb, Constanța, unde de asemenea erau în cîmp 125 000 tone de porumb, Ialomița, Brăila, Arad și Timiș. Pentru ca porumbul să fie strins cît mai repede posibil, comandamentele județene pentru agricultură vor trebui să mobilizeze toate forțele satelor, ale urfiților agricole, umane și mecanice. Din partea celor care lucrează acum pe ogoare se cere mai multă dăruire. Din partea celor care vin să le ofere ajutor agricultorilor se cere disciplină, organizare,

(Continuare în pagina 5)

N. GRIGORE MARAȘANU

Pictor ne-ntrecut, natura

Fotografie de A. MIHAILOPOL

ANUL XXIX - Nr. 45 (1326) - 6 NOIEMBRIE 1980

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Ing. NICOLAE MARGAN
directorul întreprinderii „Elba”
— Timișoara

„Purtăm o bătălie permanentă pentru o calitate superioară și produsele noastre o dovedesc” (pag. 6)

MANOLE IOSIPER
director adjunct al magazinului „Bucur”-Obor

„Ne trebuie un învățămînt care să pregătească vinzătorii; vinzătorii zic, nu lucrătorii în comerț” (pag. 11)

BOTOȘANI, un județ grăbit

Simbătă, 1 noiembrie, ziarul „Clopotul” din Botoșani anunța, cu litere mari, pe prima pagină, că unitățile economice ale județului Botoșani au îndeplinit prevederile planului cincinal la producția industrială. Cu 62 de zile mai devreme. Un succes de mare prestigiu ce încununează în mod strălucit munca perseverentă a oamenilor muncii de pe aceste meleaguri de-a lungul ultimilor cinci ani. Era al doisprezecelea județ care anunța țării un asemenea succes. A doua zi, numărul lor ajunsese la 15, ceea ce vorbește de la sine despre atmosfera ce caracterizează activitatea colectivelor de muncă din întreaga țară în acest final de an.

La Botoșani se încheiase, așadar, un cincinal, dar activitatea continua cu aceeași intensitate. În industrie toate forțele erau concentrate spre realizarea obiectivului major al perioadei — îndeplinirea planului ultimului trimestru al anului — care reclamă eforturi deosebite. Căci botoșănenii nu vor să umbrească succesele înregistrate pînă acum prin rezultatele mai puțin satisfăcătoare în aceste două luni. Apoi, după cum declară, vor să înceapă de la cote cît mai înalte producția anului viitor. De aceea se îngrijesc de rezolvarea problemelor de aprovizionare cu materii prime și materiale, de pregătirea forței de muncă și a investițiilor, de nominalizarea și contractarea producției. Deja 75 la sută din producția anului viitor era la acea dată con-

(Continuare în pagina 13)

VASILE BARAC

Mult e dulce

Ca o fîntînă albă

Venea o moară pe Siret și deasupra noastră, din leneviri de negură, răsărea luna. Solemnă ca o domniță încununindu-și logodna în biserica Trei Ierarhi. Tulburătoare ca o fîntînă albă. De-a dreapta, ca într-o îngunuchere de auroră, ședeau cîmpiile Brăilei, de-a stînga, elogiata de lună și cu trecătorile întind în tremurări de aur, dealurile Galaților, iar dincolo de Dunăre, surmenați de vînt, cei mai vechi munți ai Europei, îmbătați de atitudine regală.

Venea o moară pe Siret măcinînd aștri scinteiatori și moarte din dragoste, și în cerdacul ei lung lua formă de culcuș pentru ierunci, iar din toate riurile cite se varsă în Siret coborau să i se-nchine poduri de lemn și plute pe care un cocostirc albastru le lega cu penele lui pline de luciri de candelă scobită într-un măr roșu. Și pe fruntea morii, semănînd c-un bot de corabie pătuns în apoteoză griului, sta un voievod cu sceptru de piine și cu suris de mesteacăn, cu coroana gătită roată cu lacrimi. Moara era de scoarță și de frînghie și luneca ușor, ca o pasăre cu pieptul mingiit de fulger, apele curgeau printre degetele răsfirate ale stăpînului nostru și acolo unde Siretul se oprea să-și vindece adîncul de pește prea mult, se înălța o mănăstire. Apele treceau pe sub pragul ei, sfîințind-o cu vuiet adunat din munți și mergeau să se afunde-n Dunăre și în Marea, urmînd să ardă de dor zece mii de ani, atît cît îi trebuie stropului de apă pierdut pînă să se întoarcă iarăși pe pămînt, refăcînd ciclul voluptuos al înfrățirii cu brazii, cu cerbii, cu durerea și dăinuirea.

Venea o moară pe Siret, și pe malul de la Moldova, într-o ușă de han, își legăna tinerețea, ca un altar odihna, o Ancuță cu ochi vinei, pe malul de la Brăila dansa cu Asia pe umeri Chira-Chiralina. Iar stăpînul și voievodul nostru, care e și valul nostru de adîncime, îngina o poveste fără de moarte — plaur cu plaur unindu-se ca să dezvolte nuferi, trestie și lotuși ca niște urme de cal întipărite și păstrate neprihănit în cer, la înălțime de un plop sau de-o salcie, ca s-auzim cît va fi lumea, în toate nopțile, sonul galopului ce-l încearcă frații Jderi în coapsa cea mai frumoasă a Europei, pe cînd se clătina țara de negură, pe cînd înviază necîntenit sinzienele, în cale de iarbă, în podgorie de pelin, în triumfală descărnare a bronzului care se schimbă-n cîntec.

Venea o moară pe Siret. Din năzării de început, în eternitate.

FĂNUȘ NEAGU

Malul Siretului, la Șendreni, ultima zi a lui octombrie 1980.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Făcându-se o analiză a stadiului îndeplinirii planului la producția industrială pe luna octombrie, au fost apreciate rezultatele pozitive obținute în realizarea producției nete și a producției-marfă, precum și a planului de investiții, rezultate care oglindesc forța economiei noastre socialiste, justetea politicii partidului și statului în dezvoltarea economico-socială a patriei. hotărârea cu care toți oamenii muncii transpun în viață prevederile planului de stat, ale Programului de edificare în România societății socialiste multilateral dezvoltate. Comitetul Politic Executiv a indicat să se ia cele mai ferme măsuri pentru recuperarea tuturor rămănelor în urmă și mobilizarea forțelor în vederea îndeplinirii integrale, la toți indicatorii, a planului producției industriale pe lunile noiembrie și decembrie, pe întregul an 1980. În centrul atenției trebuie să stea în continuare realizarea

producției fizice și a producției-marfă și terminarea grabnică a investițiilor planificate pentru acest an.

La ședință au fost dezbătute, de asemenea, probleme privind agricultura. Comitetul Politic Executiv a trasat sarcina concentrării tuturor forțelor din agricultură pentru terminarea în câteva zile a recoltării culturilor de toamnă, și în primul rând a porumbului, pentru transportarea și depozitarea producției astfel încât să nu se irosească nimic, pentru predarea grabnică a produselor prevăzute pentru fondul central în vederea asigurării bunei aprovizionări a populației și satisfacerea celorlalte cerințe ale economiei naționale. Totodată, este necesar să se ia cele mai hotărâte măsuri pentru terminarea în cursul lunii noiembrie a arăturilor adinci de toamnă pe întreaga suprafață planificată. Comitetul Politic Executiv a stabilit ca în această perioadă să se asigure o maximă mobilizare a tuturor forțelor din agricultură, a întregii forțe de muncă de la sate și a tuturor mijloacelor materiale de care

dispunem pentru desfășurarea la timp și în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole de toamnă, în ciuda stării nefavorabile a vremii.

Alte probleme examinate în cadrul ședinței au fost legate de extracția de cărbune, buna aprovizionare și funcționare a centralelor electrice care folosesc cărbune. S-au indicat măsuri de îmbunătățire a activității de extracție, în special pentru livrarea zilnică a întregii cantități de cărbune extras către centrale. Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru asigurarea aprovizionării normale, în limita cotelor stabilite, cu energie electrică a întreprinderilor și instituțiilor, precum și a populației.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie efectuată, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în octombrie 1980, în R.S.F. Iugoslavia, la invitația tovarășului Tsvietin Miatovici, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, și a tovarășului Lazar

Moisov, președintele Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia. Comitetul Politic Executiv a aprobat întru totul și a dat o înaltă apreciere rezultatelor rodnice ale noului dialog la cel mai înalt nivel româno-iugoslav, care a pus în evidență continuitatea și trăinicia relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre, la dezvoltarea cărora un rol excepțional revine tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito. Comitetul Politic Executiv a apreciat, de asemenea, însemnătatea politică a Declarației comune care, reafirmând liniile călăuzitoare ale relațiilor dintre România și Iugoslavia, definește, totodată, obiectivele dezvoltării lor în viitor. A fost subliniată marea importanță a Acordului privind programul de dezvoltare pe termen lung a colaborării economice și tehnico-stiințifice dintre țările noastre. Comitetul Politic Executiv a subliniat însemnătatea deosebită a schimbărilor de păreri româno-iugoslave în problemele actuale ale vieții internaționale.

ION DUMBRAVA ■

„Doar de munca noastră depinde ca România să ocupe locul pe care îl merită într-o lume schimbătoare“

— Dumneavoastră, interlocutorii noștri de astăzi, profesorii doctori CONSTANTIN DANCUI, ȘTEFAN ARSENE, VALENȚIN NICOLAE și lector IONEL MICU, sințeti cadre universitare de la Academia de studii economice, deci economiști de profesie, dar prin natura muncii păstrați un contact permanent cu terenul, cunoașteți realitățile economice vii, nu numai așa cum apar ele de la catedră. Ne aflăm la sfârșit de drum și la început de drum, se sfârșește un cincinal, începe un altul. Recent, a fost adoptat Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1981. V-am ruga să-i comentați liniile-forță, nu reluind cifrele cunoscute din presă, ci câteva probleme fundamentale pe care le ridică aplicarea lui în viață. Într-o societate socialistă ca a noastră, planul ne interesează pe toți deopotrivă, prefigurând viața și speranțele noastre de mâine, dorința și voința de mai bine, de progres continuu. Două probleme am dori să discutăm îndeosebi: ritmurile de dezvoltare și caracterul realist al prevederilor planului.

— Cadrul general este, desigur, cel arătat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ultima plenară a C.C. al P.C.R.: „Ritmurile de dezvoltare stabilite pentru 1981 sint mai ponderate. S-a avut în vedere că trebuie să consolidăm puternic realizările din acest cincinal. Congresul al XII-lea a stabilit un ritm de dezvoltare de 8-9 la sută, mai redus decit, în acest cincinal. Am avut în vedere că, în deceniul 1970-1980, în cincinalul pe care îl încheiem, am înaintat pe un front larg, am parcurs o distanță foarte lungă în dezvoltarea noastră și că acum este necesar să consolidăm ceea ce am realizat, asigurând o bază traicnică pentru continuarea ofensivei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate“.

— Deși mai ponderate, ritmurile se mențin însă destul de înalte. După cum s-a arătat în cursul dezbaterilor care au premer, în Marea Adunare Națională, adoptării planului, România se va menține și în 1981 printre țările cu cea mai dinamică economică din lume.

— În adevăr, după calculele făcute de noi, un procent de creștere a venitului național în cincinalul viitor echivalează aproximativ cu două procente de creștere în 1971-1975 și 1,5 procente în 1976-1980. Aceasta deoarece în noul cincinal pornim de la o bază materială mult mai solidă. Este, de asemenea, interesant să privim mai îndeaproape, pe secțiuni, ritmul de creștere prevăzut pe 1981 a venitului național: 7 la sută. Cum se repartizează acest procent? El înmănușează, de fapt, două situații diferite: pentru industrie ritmul de creștere a producției nete în 1981 depășește 8 la sută, iar în agricultură ritmul este superior celui din industrie.

Cu totul alta va fi însă în 1981 situația în ramura construcțiilor și în transportul de mărfuri. Ramura construcțiilor, care multă ani a avut un ritm de creștere apropiat de cel al industriei, nu se va dezvoltă extensiv în 1981, ci în special intensiv. Volumul construcțiilor va crește mult mai lent decit în anii precedenți, accentul punându-se pe modernizarea și reutilizarea unităților existente. De aci efecte economice mai rapide, costuri reduse, eficiență sporită. Acest ritm mai lent în construcții va avea o înțrînire pozitivă asupra calității; totodată, va dispărea presiunea pe care o exercitau până acum construcțiile asupra forței de muncă. Subliniem că în cele

ce preced ne-am referit la obiectivele industriale și nu la construcția de locuințe și edificii social-culturale, care va continua într-un ritm rapid: în anul 1981 vor fi date în folosință 185 000 apartamente.

— Frapează, în planul pe 1981, creșterea lentă a transportului de mărfuri. Cum se explică aceasta în contextul unei economii naționale foarte dinamice? Nu este oare un paradox?

— Transportul de mărfuri este mare consumator de resurse deficitare: combustibil, energie, metal. Bineînțeles, o economie nu ar putea trăi fără a asigura transportul mărfurilor pe care le produce, însă este de dorit o creștere mai lentă, care să nu afecteze economia națională, ci să exprime înnoirea, modernizarea ei. Transportul reprezintă expresia combinată a tonajului și a distanței pe care se deplasează mărfurile. Să luăm primul element. În 1981 tonajul va spori mai încet, deoarece valorificarea superioară a resurselor va duce implicit la scăderea greutății produselor transportate. Al doilea element: distanța. Ca urmare a repartizării tot mai raționale a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării — preocupare resimțită intens și în 1981 — se va micșora relativ distanța pe care vor fi transportate mărfurile.

— Așadar, reținem că pe totalul economiei, deși ritmurile de creștere vor fi mai ponderate în 1981, ele se mențin la un nivel înalt, mobilizator. Ce anume a dictat dezvoltarea industriei în 1981 într-un ritm de 8,1 la sută la producția netă și de 7 la sută la producția marfă și globală?

— S-a pornit, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „de la obiectivul fundamental stabilit de Congresul al XII-lea, de a trece la o nouă etapă a dezvoltării economico-sociale, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, care să asigure intrarea țării noastre într-un stadiu nou, de țară mediu dezvoltată, realizarea unei calități noi în toate domeniile, trecerea de la acumulările cantitative la o calitate nouă a muncii și a vieții în toate sectoarele“. Deci unul din obiectivele de bază — istorice, am putea spune — îl constituie asigurarea condițiilor ca la sfârșitul cincinalului viitor România să intre în rindul țărilor cu dezvoltare medie.

— Ce înseamnă exact „țară mediu dezvoltată“? Este oare această noțiune dependentă doar de venitul pe cap de locuitor?

— Nu, aceasta este o greșală pe care o fac mulți. Desigur, venitul pe cap de locuitor joacă un rol important. Conform statisticilor Organizației Națiunilor Unite, țările cu dezvoltare medie au un venit național pe cap de locuitor de 2 500-3 000 dolari. Noțiunea presupune însă și existența unor structuri economice moderne: pe ramuri (preponderența ramurilor de vîrf, purtătoare de progres tehnic), teritoriale (repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu) și sociale (accesul întregii populații la bunurile de larg consum și la servicii, ca urmare a veniturilor obținute). Problema structurilor ocupă deci un loc important alături de venitul național și ele constituie o preocupare primordială și pentru țara noastră în viitorul cincinal.

— Care este corelația dintre ritmul prevăzut pe 1981 și obiectivul de a ne apropia de nivelul țărilor cu dezvoltare medie?

— Să revenim la cifrele menționate mai

înainte. Țările mediu dezvoltate realizează un venit pe cap de locuitor de 2 500-3 000 dolari. În același timp, de regulă, ele au un spor anual al venitului național de 3 la sută. O țară al cărei venit pe cap de locuitor atinge, spre exemplu, doar 1 500 dolari și vrea să ajungă din urmă țările mediu dezvoltate trebuie să-și asigure, deci, un spor anual al venitului național cu peste 6 la sută; altfel, decalajul va persista și, în timp, chiar se va adînci. Socoteala este așadar foarte simplă: pentru a-l ajunge din urmă pe cel cu care te compari, ritmul tău de creștere trebuie să fie mai mare. Este exact ceea ce asigură ritmul pe 1981.

— Ce a dictat ponderarea ritmurilor?

— Necesitatea de a se consolida ceea ce a fost cucerit și împiedicarea risipirii forțelor. Un singur exemplu este concludent: existau în țară 11 000 șantiere, care toate consumau, dar nu dădeau nimic înainte de finalizare. De asemenea, a trebuit să fie luat în considerare faptul că dispunem de resurse limitate de energie, combustibil și materie primă. Fără o mai bună chibzure în acest sector nu se putea asigura o eficiență ridicată. Este o problemă vitală. În anii următori va trebui ca din țona de materii prime să obținem o valoare economică echivalentă sau apropiată de aceea realizată în țările dezvoltate. Dacă nu se va obține aceasta, nici prevederile privitoare la ritm, la structurile economice moderne, la creșterea continuă a nivelului de trai nu se vor împlini. În triada fundamentală a oricărui plan economic — ritm, proporție, eficiență — la noi, în momentul de față, eficiența joacă rolul precumpănitor, ea va determina și în 1981 ritmul ce se va obține în mod real.

— Acum care este situația?

— La același produs consumul de energie și materie primă este considerabil mai mare decit în țările dezvoltate. Tractorarele și camioanele noastre, bunăoară, sint mai grele. Noi consumăm de două ori mai mult decit țările dezvoltate pentru un dolar venit național. De aci și prevederea în planul pe 1981 a unei creșteri a venitului național cu 7 la sută, în timp ce energia electrică distribuită va spori cu doar 4 la sută, iar consumul de energie primară se va diminua față de 1980. De subliniat că în 1981 84 la sută din consumul intern de energie primară vor fi asigurate din resurse proprii, ceea ce marchează un pas important, încă din primul an al cincinalului, spre asigurarea independenței energetice a țării. Iată, așadar, cum planul pe 1981 abordează frontal și oferă, în același timp, căile și mijloacele pentru soluționarea problemelor de bază ale progresului țării noastre.

O observație: comparînd consumurile de resurse din țara noastră cu acelea din țările dezvoltate din punct de vedere economic, noi am calculat că decalajul este cu mult mai mic atunci cînd comparația are în vedere un anumit produs decit atunci cînd ea se face pe ansamblul economiei. Pare un paradox: la produsul X consumurile noastre nu sint mult mai mari, ba uneori sint chiar perfect comparabile, și totuși pe ansamblul economiei comparația ne este net defavorabilă! Explicația este simplă, ea ține de unele structuri ale economiei noastre naționale. Avem încă prea multe produse mari consumatoare de energie și de materii prime. Iată motivul pentru care vor interveni la

noi schimbări radicale în structurile pe ramuri în 1981-1985, iar numărul produselor noi în industria prelucrătoare republicană va fi de 45 la sută din valoarea totală; în construcția de mașini, noilor tipuri de mașini, instalații și utilaje le vor reveni 70 la sută din producția marfă. Mai exact 70 la sută vor fi produse noi și re-proiectate.

— Obiectivele pe 1981 sint, așadar, atotcuprinzătoare. Care sint temeiurile realizării lor, după părerea dumneavoastră?

— Ele sint multiple. Iată doar cîteva:

● Planul, bazat pe mobilizarea la maximum a resurselor de care dispune societatea noastră, a fost intru totul însoțit de către oamenii muncii, deoarece s-a conturat prin participarea lor nemijlocită. El nu este un plan „venit de sus“, ci s-a elaborat pe baza principiilor autoconducerii și autogestunii. Desigur, au existat orientări fundamentale de la organele de conducere superioare, ca expresie a nevoii sociale, dar aceste orientări și-au găsit materializarea în plan ținîndu-se seama de propunerile, de experiența și de inițiativa fiecărei întreprinderi în parte. Nu este un secret pentru nimeni că în trecut, în finalizarea anumitor planuri de producție, s-a pus un accent prea mare fie pe latura centralistă, fie pe propunerile venite de jos de la întreprinderi, accentul căzînd pe latura „democrată“, în dauna unei viziuni largi ținînd pe deplin seama de nevoia socială. În prezent s-a ajuns la un echilibru mai just, ca expresie a perfecționării aplicării centralismului democratic.

Legat de aceasta trebuie spus că, în elaborarea planului, dialogul vertical de jos în sus și de sus în jos, de la întreprindere la centrală la ministere și invers, așadar, dialogul vertical s-a dus și se duce în condiții mai bune decit dialogul orizontal. Foarte adesea, beneficiarii și furnizorii nu-și cunosc reciproc problemele iar contractările nu au o bază suficient de realizată.

● Rezultatele obținute pînă acum și cursul continuu ascendent al economiei naționale oferă un alt temel pentru încrederea că planul pe 1981 va putea fi realizat. Dispunem în prezent de o bază tehnico-materială puternică, modernă, în mare parte pusă în funcțiune în ultimii zece ani. Numai în 1976-1980 fondurile fixe au crescut cu peste o treime!

● Creșterea continuă a numărului cadrelor calificate și perfecționarea gradului lor de calificare oferă, de asemenea, garanții pentru îndeplinirea planului pe 1981. Se știe poate mai puțin că România este una din puținele țări din lume — poate singura! — care are un program național de reciclare a cadrelor, astfel încît în decurs de cinci ani toți oamenii muncii, de la muncitorii la ministri, să treacă cel puțin o dată printr-un program de reciclare, de perfecționare a pregătirii profesionale.

● Noul mecanism economic creează, spre deosebire de anii precedenți, condiții mai favorabile de stimulare și de inițiativă. Firește, nici un mecanism prin el însuși și nici un fel de indicatori economici, oricît de bine fundamentați ar fi, nu pot asigura prin ei înșiși succesul. Este necesar a schimba mentalități!

● În fine, un alt argument în favoarea realismului planului pe 1981: concentrarea investițiilor pe un număr mai restrîns de obiective: circa 6 000, din care 5 000 lucrări în continuare.

Așadar, consolidînd realizările de pînă acum și asigurînd toate forțele materiale, România merge mai departe, în 1981, pe drumul progresului. Nu va fi ușor, fiindcă, în ultimă instanță, nu cifrele de plan decid totul, ci hotărîrea maselor, nivelul lor de conștiință, înțelegerea faptului că în această lume schimbătoare în care trăim, doar de munca noastră depinde ca România să ocupe locul pe care îl merită.

LIONEL NIȚESCU ■

Buna aprovizionare a populației — permanent în atenția conducerii partidului și statului nostru

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN MUNICIPIUL ARAD

La numai câteva zile după întâlnirile cu colectivele muncitorești din fabricile de zahăr de la Giurgiu, Săscut și Urziceni, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a vizitat întreprinderea de prelucrare a sfeclii din Arad. Salutată cu căldură de conducerea întreprinderii, de reprezentanții oamenilor muncii, secretarul general al partidului nostru a urmărit procesul de fabricație a zahărului pe întregul flux tehnologic, s-a informat asupra principalelor indicatori tehnico-economici ai activității întreprinderii.

O atenție deosebită a fost acordată creșterii producției de sfeclă. Constatând calitatea bună a materiei prime utilizate de fabrica de zahăr din Arad, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat că în viitor să se urmărească cu cea mai mare atenție obținerea unor recolte sporite de sfeclă de zahăr, respectiv o medie de minimum 40 tone la hectar, printr-o prelucrare responsabilă a solului, asigurarea densității optime a plantelor și efectuarea la timp a tuturor lucrărilor de întreținere a culturilor.

În timpul vizitei au fost abordate, de asemenea, probleme importante cum sînt înzestrarea tehnică a fabricii, tehnologia folosită. Studiind cu atenție amplasarea utilajelor pe flux, gradul de ocupare a suprafețelor de producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat factorilor de răspundere sarcina modernizării continue a utilajelor și instalațiilor, a tehnologiei, astfel încît unitatea din Arad să contribuie și în viitor cu rezultate cît mai bune la sporirea producției de zahăr a țării.

Ca și în întâlnirile precedente, vizitarea în-

treprinderii arădene a prilejuit discuțarea cu cadre de conducere din domeniul industriei alimentare a unor aspecte importante privind creșterea producției de sfeclă-de-zahăr, continua modernizare a unităților de industrializare. Au fost sta-

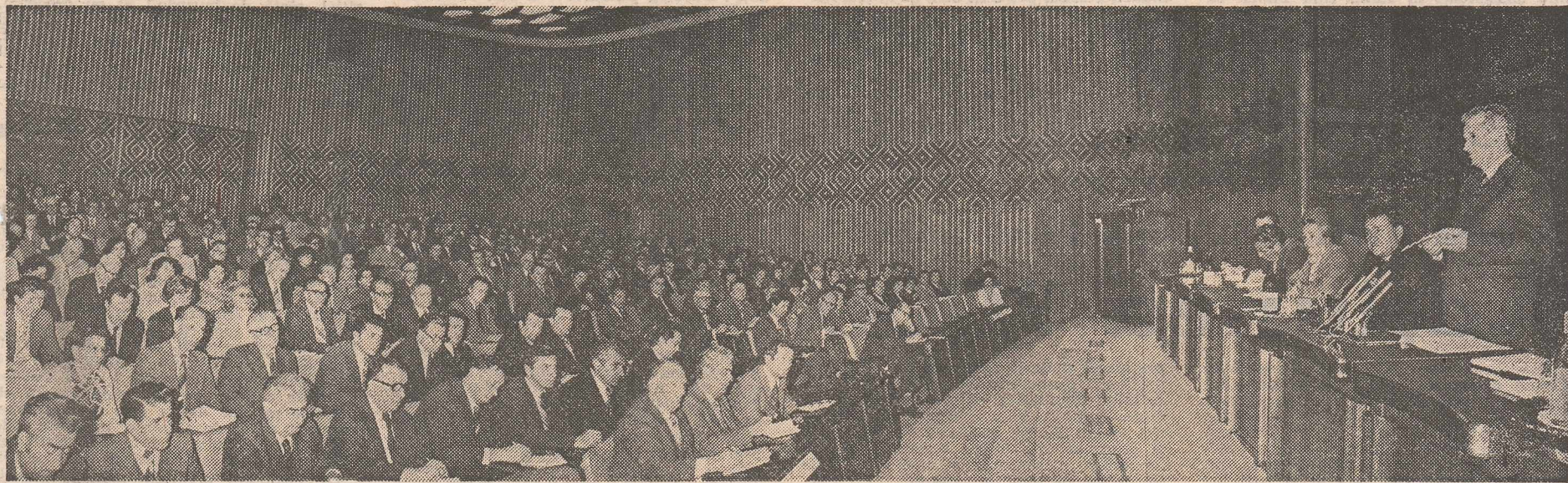
bilite, în același timp, sarcinile referitoare la construirea de noi fabrici cu acest profil. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze pentru construirea în viitor a unor unități de capacitate mică, cu nivel de tea-

nități ridicate, amplasate în cadrul consiliilor agroindustriale, apropiind astfel întreprinderile prelucrătoare de furnizorul de materie primă și de consumator, asigurând valorificarea cît mai bună a materiei prime, obținerea de randamente sporite, această acțiune avînd avantaje economice deosebite, cu efecte pozitive în aprovizionarea ritmică a populației cu zahăr.

În scopul obținerii unei maxime eficiențe economice au fost date o serie de indicații privind necesitatea ca la proiectarea viitoarelor fabrici de zahăr să se găsească soluții tehnice mai economice, care să evite consumul ridicat de combustibil și energie, să permită amplasarea cît mai compactă a utilajelor pe fluxul de fabricație, instalarea unei părți din utilaje în subsolul clădirilor, să elimine construcțiile de dimensiuni prea mari.

Așa cum se întîmplă de fiecare dată cînd se află în mijlocul oamenilor muncii, în timpul vizitei întreprinderii arădene tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu însuflețire și căldură. Cadrele de conducere ale fabricii au asigurat pe secretarul general al partidului că toți oamenii muncii din unitate vor acționa cu hotărîre pentru transpunerea în viață a indicațiilor ce le-au fost date, că nu vor precupeți nici un efort pentru creșterea continuă a producției de zahăr, contribuind în felul acesta la îndeplinirea prevederilor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, la aplicarea întocmai a măsurilor stabilite de partid și statul nostru în vederea bunei aprovizionări a populației.

ION CODRU

Geologia — o problemă cheie a dezvoltării

Una dintre problemele de esență ale oricărei economii constă, desigur, în procurarea materiei prime necesare funcționării industriei sale. Actuala conjunctură mondială relevă însă din plin latura politică a acestui adevăr. Un singur exemplu cunoscut de toată lumea: creșterea continuă și nejustificată a prețului titeiului. Nu trece săptămîna fără ca agențiile de presă să nu difuzeze urmările acestui fapt, urmări care se confundă cu elementele crizei resimțite de majoritatea statelor globului.

În acest context, asigurarea bazei proprii de materii prime constituie pentru orice națiune temelia independenței ei, a dezvoltării economiei sale. Este un alt adevăr al lumii contemporane pe care secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a pus în evidență cu multă clarviziune și un deosebit simț politic încă de la începutul acestui deceniu, adevăr de care planurile noastre economice au ținut întotdeauna seama, înțelepciunea fiind unul din jaloarele politicii noastre economice. A gospodări mai bine ceea ce ai, a consolida ceea ce ai cîștigat, a-ți gândi dezvoltarea în funcție de capacitatea ta de a îndeplini este într-adevăr un semn de înțelepciune.

Ne-am propus să devenim țară independentă din punct de vedere energetic pînă la sfîrșitul deceniului următor chibzuindu-ne mai bine bogățiile, îndreptîndu-ne eforturile spre resursele proprii. Aceasta este esența cuvîntării rostite de secretarul general al partidului, la sfîrșitul săptămînilor trecute, în cadrul Consfăturii

de lucru de la Comitetul Central al partidului cu activul din domeniul geologiei. „Practic, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu există substanță utilă care să nu fie necesară economiei și căreia să nu-i acordăm atenția necesară. În nici un domeniu nu se poate spune că avem suficient, că nu trebuie să ne mai ocupăm de găsirea de noi resurse, că putem sta liniștiți. În oricare domeniu — de la petrol, aur și argint și pînă la argilă, la caolină și alte substanțe — totul interesează și trebuie să obținem aceste resurse în cantități cît mai mari, desigur, cu tehnologiile corespunzătoare de valorificare a lor“.

Neliniștea la care se referea secretarul general al partidului înseamnă o cercetare asiduă în domeniul geologic, exploatarea tuturor posibilităților de care dispunem, neliniștea înseamnă fructificarea chiar și a celor rezerve cu un conținut mai sărac, dar care, în condițiile creșterii veriginoase a prețurilor de materii prime în lume, devin foarte importante. În acest sens, hotărîrile Congresului al XII-lea sînt clare, ele oferind calea în vederea îndeplinirii independenței energetice a României.

Continuarea intensă a cercetărilor geologice în diferite zone ale țării, relevarea cantităților de cărbune inferior ale Olteniei, abordarea geologică a unor zone montane neglijate sînt imperative cerute de ritmul de dezvoltare pe care ni l-am impus, de dorința noastră de a ajunge la stadiul de țară cu dezvoltare economică medie. Referindu-se la rolul cercetărilor

geologice în devenirea țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia:

„De fapt cercetarea geologică are un rol de însemnătate deosebită în asigurarea economiei naționale a patriei noastre, cu surse de energie și cu materii prime din diferite domenii, atât pentru dezvoltarea forțelor de producție și întărirea bazei tehnico-materiale, cît și pentru creșterea bogăției naționale și ridicarea, pe această cale, a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune să facem totul pentru a asigura într-o măsură cît mai mare, din sursele interne, energia și materiile prime de care avem nevoie“.

Realizările geologilor noștri, școala românească de geologie sînt, așa cum aprecia secretarul general al partidului, o garanție a împlinirii, în cele mai bune condiții, a hotărîrilor Congresului al XII-lea în materie de energie și resurse.

Lucrările consfăturii au relevat numeroase propuneri care sînt conduse la o mai bună organizare pe șantierul geologic, la înlăturarea lipsurilor și neajunsurilor din acest domeniu. Referindu-se atît la succese, cît și la ceea ce este negativ în acest sector, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că se impune, printre altele, o mai rațională repartizare a forțelor pe zone, o continuă perfecționare a cadrelor, a ridicării nivelului de cunoștințe al tuturor celor care lucrează în geologie, asigurarea cadrelor necesare pentru realizarea programului existent în acest domeniu. De asemenea, Decretul privind unele măsuri

pentru stimularea personalului muncitor din industria extractivă care depășește producția planificată la extracția de titei, cărbune și alte materii prime, este elocvent atît în ceea ce privește grija permanentă a conducerii de partid și de stat în vederea stimulării tuturor oamenilor muncii din geologie, cît și în ceea ce privește direcțiile principale de activitate în acest domeniu. Economia noastră are nevoie de titei, gazolină, gaze asociate utilizabile, lignit și cărbune brun, cupru, plumb și alte materii prime. Industria noastră, în plină dezvoltare, are nevoie de aceste produse obținute la un preț care să nu rivalizeze cu cele de pe piața mondială. Exploatarea rapidă și eficientă — iată condițiile primordiale pe care trebuie să le îndeplinească geologia noastră. O mai rațională repartizare a forțelor, a specialiștilor pe zone, înseamnă în fapt apropierea cercetării de locul de producție. O exploatare mai rapidă presupune o colaborare cu celelalte ramuri ale industriei în vederea unei dotări tehnice superioare, cu numeroase institute de cercetare de alt profil, o conlucrare mai puternică între acest domeniu și întreprinderile miniere și petroliere. Iată cîteva din imperativele subliniate de secretarul general al partidului la recenta consfătură privind asigurarea bazei proprii de materii prime, probleme-cheie, probleme fierbinți pentru destinul țării, pentru viitorul bunăstării tuturor oamenilor muncii din România.

RĂZVAN BĂRBULESCU

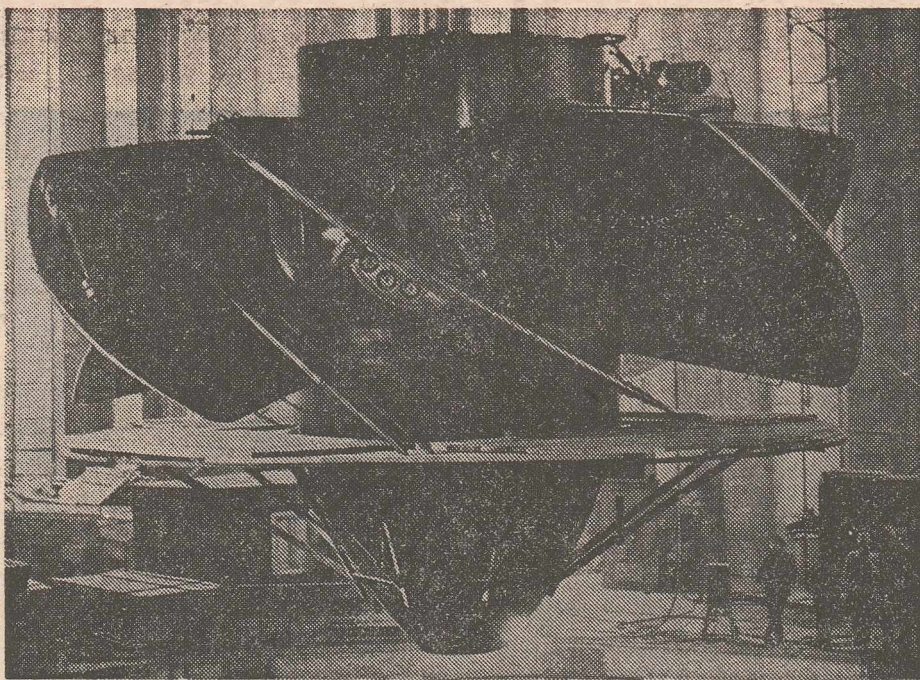
Pînă și atunci cînd intru în lift, am tulburătoare senzație că primul pas îl fac în gol! Cum, atunci, am mai acceptat să cobor în pîntecele acestei turbine? Pășesc pragul unei uși metalice și pătrund parcă într-un batiscaf. Unul dintre mecanici, mai lat în umeri, îmi împrumută costumul lui de protecție. Acolo, în camera spirală unde vreau și eu să ajung, plouă cu uleiuri și alte gudroane. Scara pe care cobor e îngustă, treptele îi sînt pline de vaselină, poți ușor aluneca. Unde? În abis, care acum a luat forma unui imens tub de beton, înfipt mult în albia fluviului. String în mîini fiecare treaptă a scării și unsoarea îmi iese printre degete. Cu picioarele pipăi treptele de jos, pe care nu le văd. Nu vreau să regret că m-am angajat în această lansare spre inima fluviului, cam temerară pentru mine, deși un gând, încă neconturat prea clar, îmi ceartă curajul de la început. Continuă să cobor și mă opresc pe inelul inferior al aparatului director, la cota 67 metri. Dunărea a rămas undeva la 42 de metri deasupra noastră, în amonte de baraj. Îmi imaginez forța acestui zid de apă, pentru o fracțiune de secundă îl simt pesă mine, cum mă prăvale, cum mă strivește, cum mă cară la vale laolaltă cu peștii...

Termenul reparațiilor capitale aici, la turbinele Hidrocentralei Porțile de Fier I, trebuie redus, timpul trebuie comprimat în scopul producerii a cât mai multă energie electrică. Nevoia de energie s-a transformat în stare de spirit: în obsesie. Doi oameni, Gheorghe Petru și Gheorghe Chirfot, sînt legați în centuri de siguranță, de centuri sînt prinși cu funii și li se dă drumul în aspiratorul turbinei. Misiunea lor e să ridice platforma rotorului. Dar ca să o ridice, trebuie să o prindă cu niște cîrlige speciale de paletele rotorului. Cîrligele, la rîndul lor sînt sudate de aripile uriașe de metal. De aceea cară cu ei, acolo jos, și un aparat de sudură. Pe o paletă lucrează cam 20 de minute. Și paleta e înclinată și deschisă... Și sub ei sînt 30 de metri de cădere în gol! Colegii lor de sus și-au înfășurat frînghiile pe după mijloc, le țin viața în mîini! Cînd termină lucrul pe o paletă, trec pe alta: trag de frînghie, îi atenționează pe cei de sus, iar aceștia îi saltă puțin. Suspendați în frînghie, Gheorghe Petru și Gheorghe Chirfot fac un salt și ajung pe altă paletă. Sînt parcă două păsări care își amintesc de un zbor uitat. Dunărea, cu mare vîult, curge peste noi. Dacă lipesc urechea de pereții de beton ai camerei rotorului pot să o aud. Peștii înoată tot deasupra noastră. În clipele de mare liniște, cînd oamenii rămîn suspendați în funii, cînd inima se strînge ca o pasăre care îndură spalmă, am impresia că îi aud cum bat cu botul lor mic în pereții de beton ai barajului.

- Spune, Petre, nu ți-e frică?
- Nu.
- Spune drept!
- Nu mi-e frică, sîntem asigurați.

Și Petre iar face semn la cei de sus și iar zboară. Îl privesc din nou, îmi a-

O A M E N I I din adîncul fluviului

duc aminte că sînt și eu aici și încep să mă legăn! Încerc să mă prind de perețele de beton, dar nu-mi incăpe în brațe. Și atunci, să mă simt în siguranță, îmi împing trupul fierbinte în zid și rămîn așa. Aș vrea să nu mă mai mișc, să nu mai ies de aici, poate un chit să mă înghită și să mă scuip pe mal. Dar asta e altă poveste. Ceea ce mă tulbură pe mine acum este efortul eroic al acestor oameni, gestul lor de solidaritate umană, muncitorească, petrecut aici, pe fundul Dunării, fără nuanță de spectacol și fără spectatori. Gesturile lor se consumă tăcut, firesc, într-o tulburătoare responsabilitate. Nu, ei nu fac treaba asta riscînd. Oricum, îi trebuie mult, mult curaj!

Omul care dirijează, care răspunde, îndrumă, este maestrul Ion Andrei. Are 45 de ani, e din Mehedinți. De 11 ani lucrează la Porțile de Fier. E tată a trei

copii. Îi citesc pe fața multă blîndețe, a ajuns, credem, la această calitate umană înfruntînd greul, neprevăzutul muncii de aici, răspunzînd de viața oamenilor. Zice: „Avem condiții mai bune de lucru, dar greul asta l-am acceptat noi, scurtînd astfel termenele de reparații capitale la turbine. Nu vă temeți, noi nu periclităm viața oamenilor. Sigur, să lucrezi astfel trebuie să stăpînești bine meseria și să ai curaj: băieții noștri au ambele calități”. Turbina numărul 5 a fost revizuită cu 10 zile înainte de termenul planificat:

- Cum, Ion Bufanu?
- Sub ploaie de ulei.
- Nu înțeleg!
- Iar eu nu mă mir; să înțelegi, trebuie să știi că dacă așteptăm să se scurgă uleiul de prin toată mașinăria asta a turbinei, treceau vreo trei sau patru zile. Așa, ce ne-am zis: hai să lucrăm

sub ploaia de ulei, să cîștigăm timp. Ne-am îmbrăcat măștile de protecție, ne-am prins și noi în centuri de siguranță și am început lucrul.

De sus, uleiul curgea ca turnat cu găleata. Curgea peste oameni. Iar oamenii lucrau. Tăcuți și liniștiți, fără să se gîndească nici măcar la posibilitatea acestui reportaj care, iată, relatează despre ei. Cu o mină se țineau de armăturile metalice, cu alta lucrau. Greu, foarte anevolos. Într-un schimb de opt ore au desfăcut, au tăiat mai bine-zis, trei suruburi. Cine? Ion Bufanu, cel care ne relatează, Dumitru Gogiltan, Rodol Teodorescu, Gheorghe Petcu, Stelică Colibășanu, Haralambie Paraschiv și alții.

— Să nu-l uităm pe Nicolae Mărculescu! ne somează oarecum inginerul Nistor Moescu.

— De ce să nu-l uităm? întreb eu.

— A conceput un dispozitiv de rupere a siguranțelor de la suruburi. A mai conceput și alte dispozitive: de scos și ridicat segmentii de lagăr radial, de coborît cilindrul lagărului axial și altele. Toate aceste dispozitive ne-au ajutat să scurtăm mult timpul afectat prin plan reparațiilor capitale. Acum e în concediu; în noiembrie merge în pensie, dar uite că lasă în urma sa fapte care o să-l pomenească aici multă vreme. Metoda sa, de împingere a arborelui hidrogeneratorului, pentru centrare, a scurtat durata acestei lucrări de la 24 ore, la 2 ore! Iar asta înseamnă, în final, mai multă energie.

Din inima turbinei se aude glasul unui om: încet la început, apoi din ce în ce mai puternic. Pentru un moment cred că mi se pare, îmi amintesc de serile line ale copilăriei, cînd alergam pe țărnișurile acestui mare fluviu al Europei, cînd ne azeam urechea pe nisip și îi ascultam, ziceam noi, bătăile inimii. Erau seri cînd nu auzeam nimic decît cufundarea noastră, încrețită, imperceptibilă aproape, în nisipuri. Dar în alte seri, mai ales în cele de primăvară, cînd fluviul era umflat de apele provenite din ploii și din topirea zăpezilor, fluviul văia prelung și nouă ni se părea că strigă: „OMMM!”. Sunetul ne cam umplea inimile de spaimă și alergam spre casă cu nădejdea că vom străbate o noapțe care să ne ofere un vis mai frumos. Dar vocea omului din inima turbinei e din ce în ce mai clară, acum aud și ce spune: „Am găsit, strigă omul din turbină; sînt segmentii de etanșare! Sînt prea strînși!”. Cum, e un om acolo? Îl întreb pe inginerul Moescu. Da, îmi răspunde acesta; se auzea un zgomot nefiresc în turbină. Arbat, care e un muncitor bun și e și mai suplu, a pătruns în lagărul turbinei și a găsit hiba. Acum, auziți-l, cîntă de bucurie! Și eu credeam, mărturisesc stînjinit celor din jur, că aud o fantomă a copilăriei. Rid cu toții. Arbat, care coboară acum din lagăr, din lagărul turbinei firește, întreabă: de ce facem asta haz? Cînd află motivul, se pornește să ridă și el în hohote.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Un moment de înaltă vibrație al eposului muncii la români:

Acțiunea 7000

O parte din vară și o parte din toamnă, Gorjul carbonifer a fost teatrul unei acțiuni de muncă și de luptă — da, îi vom spune chiar așa, fără să șovăim la cuvînt: de luptă! — de o forță și o anvergură unice. Așa-numita „Acțiune 7000”, desfășurată între 15 iulie și 15 octombrie, din inițiativa secretarului general al partidului, s-a înscris în cronică locurilor — de fapt, în cronică devenirii țării, în paginile ei cele mai vii, mai patetice — ca un moment de înaltă vibrație al conștiinței muncitorești, patriotice, al eforturilor dăruite țării, puterii ei economice, necurmatei sale ascensiuni către mine.

Presa, radioul, televiziunea au consemnat această acțiune în citeva din etapele ei de vîrf. Încercînd acum, la încheierea ei, o privire sintetică, din perspectiva unui bilanț al succeselor ce se vădește extrem de bogat, o facem cu sentimentul că, oricît am zăbovi asupra unor date, fapte, oameni, evenimente, tot nu vom izbuti să cuprîndem, în întreaga ei amplă desfășurare, o acțiune ce, cum spunem, se înscrie ca un moment exemplar al patriotismului nostru socialist.

Se știe ce înseamnă, pentru industria noastră carboniferă și pentru cea energetică, bazinul Gorjului. De aici, din acest bazin, se extrag, în ultimul timp, circa 90 000 de tone de cărbune pe zi. La sfîrșitul acestui an, frontul de sub Paring va realiza, spun proiectele, 70 la sută din producția națională de cărbune energetic, iar prin intrarea în funcțiune a două noi grupuri de cite 330 MW la centrala termoelectrică de la Turceni (aflată pe teritoriul aceluiași Gorj) el va deveni și cel mai mare producător românesc de energie electrică. Gorjul energetic și minier polarizează, în ceasul de față, eforturile a peste 35 000 de oameni ai muncii, dintre care 30 000 doar pe frontul cărbunelui. Iată de ce, în vara acestui an, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a hotărît concentrarea, în subteranele și carierele la zi ale cărbunelui gorjenesc, a unor forte materiale, tehnice și umane din toată țara. Scopul acestei acțiuni: intensificarea activității de descoperire a straturilor de aur negru, impulsționarea lucrărilor de investiții și a transportului

prețioasei materii prime spre buncărele marilor termocentrale oltenesti de la Ișalnița, Rovinari și Turceni. Tradusă în cifre, acțiunea își propunea excavarea unui volum de 8,7 milioane mc de steril și descoperirea (adică scoaterea de sub „coperta” pămîntului), a unei rezerve de un milion de tone de cărbune.

Într-un timp foarte scurt — nici două săptămîni! — Comitetul județean Gorj al P.C.R. a mobilizat și organizat tot ce era necesar — un necesar care însemna foarte mult! — pentru asigurarea condițiilor de efort și de viață a celor ce urmau să se prezinte pe frontul cărbunelui. Zilele premergătoare acțiunii au oferit, aici, în Gorj, un tablou greu de imaginat în timp de pace. Din toate colțurile țării au pornit spre aceste locuri coloane de autobasculante grele, tractoare, tractoare și cu buldozere, garnituri de tren încărcate cu utilaje, cu subsamblate și cu oameni. Cîteva ceasuri pe zi, defileul Jiului se închidea circulației obișnuite, pentru a îngădui celor 26 de autobasculante din Cluj, 25 din Bihor, 15 din Mureș, 25 din Alba, 10 din Sălaj, 10 din Covasna, 20 din Satu Mare etc. să treacă în bune condiții spre cîmpurile miniere ale Gorjului.

Coloana de autobasculante din Galați a fost condusă pînă la Mătăsari, în bazinul Jiului, de directorul însărcinat cu exploatarea al I.T.A. Galați, inginerul Adrian Mihăilescu, vechi specialist, om cu experiența marilor șantiere, inclusiv a Canalului Dunăre-Marea Neagră. Se poate lesne imagina ce înseamnă ca, vreme de două zile, să traversezi jumătate de țară cu o coloană de autobasculante grele. „Cînd am văzut, la capătul acestei odisei, tabăra de corturi din Jilț — ne povestea inginerul Mihăilescu — și cînd știam că am ajuns aici cu toți oamenii și cu toate mașinile, m-am bucurat de parcă reveleam, după o lungă absență, satul natal”.

În patru puncte din bazinul carbonifer al Gorjului, la Jilț, Virț, Lupoala, Roșia de Jiu, armata a organizat tabere pentru nou-veniții. Corturi militare, săli de mese, puncte sanitare, biblioteci, magazine, unități pentru diferite servicii, terenuri de sport etc., au conferit celor patru puncte înfățișarea unor veritabile centre muncit-

toarești. Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei a decis înființarea unui comandament central, condus de inginerul Costică Soare, director cu probleme de investiții la Combinatul minier Oltenia.

La 15 iulie au răspuns „prezent!” la startul inaugural al „Acțiunii 7000” aproape 7 000 de oameni ai muncii din toate județele, precum și din București. Au răspuns muncitori, ingineri și tehnicieni din unități aparținînd Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, au răspuns oameni ai muncii, în mare majoritate tineri, recrutați de consiliile populare județene sau de U.T.C., au răspuns, alături de ei, militari ai forțelor noastre armate, alcătuiți împreună o mare oaste a muncii, înarmați cu 840 autobasculante (cu o capacitate de transport de 10 899 de tone), 156 de excavatoare cu cupă, 188 de buldozere, 188 de alte utilaje terasiere (autogredere, tractoare, cilindri compacitori, autoteleiere etc.)

Vorbîndu-le civililor și militarilor detașați aci, directorul electro-mecanic al Întreprinderii miniere Jilț, inginerul Nicolae Bercea, le arăta dealurile din preajma Mătăsariilor, ce, prin efortul lor, al noilor veniți, conjugat cu efortul minerilor locului, trebuiau retezate, spre a aduce la zi stratul acuns al cărbunelui. Păreau aceste dealuri, privite de niște oameni ce pentru prima oară aveau de-a face cu un peisaj minieresc și cu asprele lui solicitări de muncă, ca de neclintit. Dar în scurt timp ele au fost clintite, smulse din rădăcini, mutate în alte locuri.

Gorjul, în acele zile toride, părea un imens poligon de luptă, cutremurat zi și noapte de huruitul greu, ca de tancuri, al marilor autobasculante. Rugat să-i evidențieze pe cîțiva dintre comandanții coloanelor de metal, reprezentantul județului Maramureș, Gheorghe Stoica, ni i-a numit, după o clipă de ezitare, pe șeful de coloană Vasile Tomoaagă și pe maestrul Gheorghe Costea, deoarece (cităm) „fiicare șofer are în grija doar propria sa mașină, pe cînd ei, cei doi, le au pe toate”.

În iulie, în august, în septembrie, pînă la căderea primelor ploii de toamnă, care au limpezit și la răcorit văzduhul, pinza corturilor, pe la ceasul amiezii, se inclina năprasnic, rămînînd așa pînă tîrziu. Aerul de sub pinză ardea. Somnul cel binemeritat venea abia în cumpăna nopții. Oamenii îl apucau pe furate, zorii trebuind să-i găsească treji, călări pe mașini. Pînă cînd izbuteau să adoarmă, mai tălăsuiu între ei, așa, ca între oameni din toată țara, români, maghiari, germani, de

alte naționalități, tineri sau vîrstnici, legați printr-un țel comun. S-au încheiat astfel prietenii, s-au schimbat adrese, s-au deis reîntîlniri viitoare, eventual în același Gorj al cărbunelui. Într-o astfel de seară, Vasile Iftimie, unul din proaspeții muncitori ai Jiului, le povestea camarazilor lui de cort că și-a lăsat acasă, la Iași, soția și un copil. În ziua de 1 august, copilul lui V. Iftimie a împlinit cinci ani. Oare ce dar să-i cumpere? — Îl întreba tatăl pe cei din jur. Își putea, zicea el, permite un dar dintre cele mai scumpe, ca unul care, doar într-o jumătate de lună, între 15 iulie și 1 august, cîștigase, aici, la Jilț, nu mai puțin de 3 168 de lei.

La începutul acțiunii, oamenii muncii veniți din județul Timiș au lansat o însuflețitoare chemare la întrecere, căreia i-au răspuns reprezentanții tuturor județelor. Cîștigătorul acestei întreceri a fost precizat de ing. Vasile Ogherlici, directorul general al Combinatului minier Oltenia, care, la adunarea festivă ce a marcat încheierea acțiunii, spunea următoarele: „Toți detașații au înfruntat bărbătește greutățile adaptării la specificul activității de aici, toți și-au făcut pe deplin datoria, toți au onorat încrederea acordată. Din întrecerea tuturor consider că a cîștigat țara”.

Ce a cîștigat, practic, țara, din această eroică acțiune? Bilanțul ei înseamnă, printre altele, 8 847 000 mc de steril excavat (față de 8 700 000, cit se prevăzuse în plan), 1 293 000 tone cărbune descoperat (în plan: 1 000 000 de tone), 423 000 tone de balast transportat pentru amenajarea unor drumuri de acces, 300 000 de tone de cărbune dus în depozitele termocentralelor.

Toate județele, fără nici o excepție, și-au atins și și-au depășit sarcinile de plan, iar la sfîrșit, cînd coloanele de autobasculante și convoaiele de trenuri au pornit în sens invers, din Gorj spre toate zările țării, cei aproape 7 000 duceau în inimi, ca pe cea mai de preț răsplată a muncii lor, mesajul de felicitare cu care secretarul general al partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le onorase eforturile și împlinirile lor.

Ei, cei aproape 7 000, militari sau civili, și-au spus unii altora, cînd s-au despărțit, un câld „la revedere!”. Fiindcă „Acțiunea 7000” — acest moment de ardentă forță al eposului muncii la români — se va repeta și la anul, în același Gorj, între 15 mai și 15 octombrie.

D. ALBULESCU ■

RECOLTA — O CAUZĂ A TUTUROR

Clima ne obligă

Indiferent de starea vremii, țărani din Dărăști (Ilfov), ca mii de țărani din restul țării, își adună recolta, nu pot lăsa în van munca lor de o vară, avutul lor și al nostru, al tuturor.

„Dis-de-dimineață, prin ceața deasă a zilei de 5 noiembrie, abia distingem siluetele bărbăților adunați în curtea cooperativei. Se mișcă de-a lungul unei grămezi de porumb. Porumbul cules de luni până miercuri, în zilele acestea de excepție, la zero și sub zero grade temperatură și cu omătul pe frunze. Nimic deosebit pentru oamenii satului: s-a mai petrecut astfel și în alte toamne cu zăpezi timpurii. Starea de eroism o vedem numai noi, pentru ei este starea firescului. Și trebuie să fie!

Porumbul a fost adus cu eforturi de pe tarla, cărat cu brațele și coșurile (în pământul moale nu se putea pătrunde aproape nici cu tractorul!) pentru a nu se pierde nici un bob. Este așezat cu simț țărănesc, gospodăresc, pe un pat de coceni, ferindu-l de umezeală și noroi, până va fi transportat în pătule ori la baza de recepție. Aici, sub cerul liber, se ține și „operativa”, se împart urgențele zilei între brigadiere, pentru a porni oamenii la treabă. Cei mai mulți se și află în câmp, să termine ce au început ieri, să culegă ce mai este de cules. Mergem după ei. Îi deslușim cu greu prin pădurea ruginie și rece a lanului de porumb, întind prin ceață și prin noroi. Îi deslușim și notăm: Constantin Voinea, Marin Ioniță, Alexandra Tudor, Vasile Burican, Marin Buna, Gheorghe Stănică, Stan Doagă — pensionar, cel mai în vîrstă dintre toți și poate cel mai țaran dintre toți: n-a putut să stea acasă la gîndul că ar putea să dea inghetă și să rămîna afița porumbiște pe câmp; are 70 de ani, dar puterile și voința nu l-au părăsit. Ion Mihai, cel mai tînar din grupul întîlnit, are 24 de ani și și-a ales singur destinul de țaran. Sînt 35 pe această tarla, am avea loc pentru numele tuturor, dar ceilalți se află foarte departe în mijlocul „pădurii” și nu-i mai ajungem. Nici măcar echipa din care fac parte nu putem să o reținem, deoarece n-au mai ținut seama de echipe și brigăzi, au venit cu toții — mobilizați de Organizația locală a democrației și unității socialiste — punînd mină de la mină ca să încheie culesul. Important e să fie rodul în hambare, important e să fie cit mai mult, ceea ce se va resimți nu numai în hambarele, ci și în buzunarele

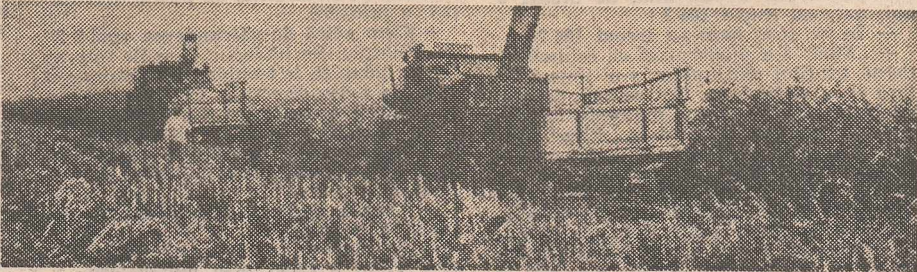
propril... Ritmul e fantastic, abia le notăm numele și au dispărut, nu-i mai zărim prin preajmă, rup cu voluptate — cum numai țaranul știe să trăiască și să se bucure tîcînd — belșugul holdei, rup cu voluptate știuleții enormi, incredibil de mari. „E o solă cu HD 415”, ne explică Gheorghe L. Mihai, unul dintre cei mai vechi și mai destoinici șefi de echipă ai cooperativei. Ca într-un ritual arhaic, de sărbătoare, îl trimite către noi, să ne arate bogatul rod, pe bătrînul Stan Doagă. Acesta își viră palmele lui aspre de om al gliei, cu mișcări unduioase, tandre, printre știuleții opulenți, cu boabe de soare, de parcă ar fi un tinăr mîngîind coșitele femeii iubite. Dar bucuria lor e lucidă, n-au timp de reverii. Ne lămurește mai departe, șeful de echipă că cele zece hectare din tarlaua unde ne aflăm vor fi „terminate” astăzi: fiecare om culege 1000 kilograme pe zi, „altfel nu se poate, nu mai e timp de așteptat”. Cară cu ei, după ei, povara grea a coșurilor, culeg direct în coșuri de nule, cu aceeași frumoasă grijă a țaranului pentru rodul muncii lui, ca să nu se innoiozeze. „Vă rugăm să rețineți că această parcelă este recolta a doua, s-a semănat după ceapa verde de primăvară”, ne avertizează inginerul horticol Smaranda Ghidel. Precizăm care explică de ce nu s-a recolat pînă acum, și totodată, explică grija specialiștilor din acest C.A.P. pentru extinderea culturilor duble și valorificarea înaltă a pămîntului arabil, pentru asolamente științifice. De la aceste suprafețe cu dublu hibrid 415 în cultura a doua se așteaptă chiar foarte mult. Producții care să contribuie la depășirea mediei planificate pe hectar, de 3700 kg boabe. „Vineri, 7 noiembrie, cînd va fi încheiat în totalitate recoltatul — ne spune președintele — vom avea cifra exactă”. Din cele 1080 tone destinate fondului central al statului s-au livrat 1010 tone. „Săptămîna aceasta ne vom onora complet obligațiile. Și încă un fapt să vrea să-l rețineți: am transportat numai cu mijloacele C.A.P.-ului, nu am închiriat

de la nimeni un camion, nu am plătit un leu. Noi credem că se poate, dacă munca e bine planificată și se lucrează cu toate forțele”. Și noi credem la fel ca și președintele Ion Cristescu. Forțe sînt, brațe de muncă și mijloace de transport există, organizarea mai temeinică a muncii lipsește în unele unități! La Dărăști aflăm expresia unei bune conduceri, precum și a permanenței și stabilității specialiștilor, a inginerilor — cum ne lămurește în continuare președintele.

„Ne deplasăm și pe solele destinate legumiculturii anului viitor. Inginera Smaranda Ghidel dirijează cu competență și autoritate treburile. Mecanizatorii pregătesc terenul, numeroși cooperatori plantează ceapă verde pentru stufat, pentru trufandalele noastre de peste cîteva luni. O zi = zece hectare. Aceasta este norma zilei de 5 noiembrie. „E mult, dar absolut necesar — spune inginerul. Clima ne obligă să comprimăm timpul”. Clima și grija pentru nivelul recoltei viitoare. Se știe, la Dărăști există o deosebită tradiție și deosebite rezultate în culturile de ceapă și de usturoi.

„Glugile de coceni — cușme uriașe peste pămîntul negru, rînduri, rînduri, cu zecile — din apropierea sectorului zootehnic susțin și ele, foarte concret, spusele președintelui: odată cu „desfăcătul” și culesul știuleților s-au tăiat cocenii și au fost puși la adăpost pentru hrana animalelor. Alături, două uriașe silozuri de furaje combinate, mii de tone de nutrețuri — porumb verde cultura a doua, lucernă, făței de sfeclă de la Fabrica de zahăr din Giurgiu, borhoț de la fabrica de bere „Rahova”, procurat cu intensă preocupare — demonstrează și realitatea că sectorul zootehnic este asigurat pentru iarnă. Așa se face că la Dărăști se realizează venituri importante, cooperatorii cîștigă bine și-și păstrează vocația de țărani. Se muncește frumos, se muncește intens, cu respectul recoltei, al interesului obștii, indiferent de starea vremii.

CICI IORDACHE ■

Cum îi este mai ușor fiecăruia

La Chiscani este, acum, liniște. O liniște a pămîntului și a oamenilor. Se va fi năpustit și peste acest sat iarna, cu primii torenți de zăpadă pe care-i va fi vînturat peste malul sting al Dunării, însă aici, în mijlocul celor peste 2000 hectare, în mijlocul acestei roți de pămînt care înconjoară satul, oamenii n-au de ce-și face griji. Am fost la Chiscani într-o zi fericită, în care sătenii vedeau mulțumirea și bucuria ca și-au făcut datoria, în acest an, pînă la capăt. Cu o zi în urmă, cadre cu munci de răspundere din conducerea comunei și a C.A.P.-ului, specialiști și cooperatori fuseseră invitați la Comitetul județean de partid unde, în ședința de secretariat, li se adresaseră calde felicitări pentru faptul că reușiseră să încheie, primii pe județ, recoltatul porumbului, pentru modul în care au organizat și desfășurat campania de toamnă astfel încît lucrările agricole de sezon să se încadreze în termenele stabilite de conducerea partidului. „Dacă mergeți la C.A.P. Chiscani — ne spusese tovarășul Ion Catrinescu, prim-secretar al Comitetului județean de partid — nu pierdeți din vedere că, deși se află la cîteva kilometri de oraș, acolo nimeni nu se plînge și nu s-a plîns niciodată de lipsa de forță de muncă”.

Este, acesta, chiar primul lucru pe care-l discutăm cu primarul comunei, Ileana Giurgiu, de la care aflăm că pe teritoriul Chiscanilor se află cîteva mari colozii industriali, Combinatul de celuloză și hîrtie, Intreprinderea de electrocentrale Brăila, Combinatul de fibre artificiale, și dacă ținem seama că nici orașul reședință de județ, cu întreprinderile sale industriale nu se află departe, ci numai la cîteva kilometri, înțelegem de ce peste două mii de oameni, deși locuiesc în comună, sînt muncitori cu carte de muncă. Chiscani e, într-un fel, o comună muncitorească. În agricultură au rămas, la zootehnie, 80 de oameni, iar la muncile cîmpului 250. Despre felul cum primii lucrează în ferma de 900 vaci cu lapte ne putem da seama după faptul că ei obțin cea mai bună producție de lapte pe județ. Cît privește munca celorlalți, să notăm cuvintele primăriei: „Bucuria noastră este cu atât mai mare cu cît în acest an am obținut, de pe întreaga suprafață, în condiții de neîngrijire, o producție medie de 8000 kilograme porumb boabe la hectar, iar de pe mari suprafețe chiar 10000”. Că, de-a lungul anului, țărani din Chiscani în frunte cu președintele C.A.P., Ștefan Mitu, sau cu inginerul șef Păun Milea s-au străduit să dezlege

izvorul bogăției pămîntului, stau dovadă chiar aceste cifre, cărora li s-ar mai putea adăuga și altele: producții la hectar de peste 4000 kilograme griu, peste 50000 kilograme de sfeclă, 20 tone de tomate etc. Însă aceste producții ar fi fost, fără îndoială, mai mici dacă recoltatul, la Chiscani ar fi căzut doar pe umerii celor 250 muncitori cooperatori permanenți. Iată ce ne spunea Georgeta Cirlan, secretara Comitetului de partid al C.A.P.-ului: „Adevărul este că există perioade pe parcursul anului cînd la C.A.P. nu muncește doar cooperatorii, ci tot satul, toți cei ce pot, cît de cît, să ajute. Ca președintă a Comitetului comunal al femeilor pot să afirm că noi, alături de celelalte organizații și alături de organizația proprie, la nivel de comună, a Frontului Democrației și Unității Socialiste, am mobilizat de așa natură oamenii încît să dispunem nu doar de forța de muncă strict necesară pentru a încheia recoltatul porumbului, ci chiar de a avea o rezervă pe care, bineînțeles, am folosit-o și pe ea din plin. Urmările acestui ajutor pe care C.A.P.-ul i-a primit din partea întregii comune sînt mai multe: am evitat unele cheltuieli de producție și nu s-a pierdut nimic, absolut nimic din recoltă. Atunci cînd Consiliul comunal al Frontului Democrației și Unității Socialiste a lansat apelul de a face din această

campanie o problemă nu doar a C.A.P.-ului, ci a întregii comune, atunci cînd oamenii au fost repartizați în echipe și a început o veritabilă întrecere între cele două ferme conduse de inginerii Violeta Popescu și Nicolae Florescu, se hotără în bună măsură clipa de-acum, pe care noi o trăim ea pe-o sărbătoare, cînd putem spune că producția netă, pe acest an, a C.A.P.-ului, se ridică în jurul a 10 milioane de lei”.

Pe măsură ce porumbul era cules, iar cocenii erau tăiați, Gheorghe Antohi, Valeriu Cireașă, Sandu Gheorghe și Ion Gheorghe arau, discuiiau, semăneau. Însămintările au fost încheiate, la Chiscani, imediat în urma culesului. În alte locuri, pe cele 44 hectare ale grădinii de legume aflate chiar în Lunca Dunării, o parte dintre cei 250 cooperatori permanenți — dintre ale căror nume vom aminti pe cele ale Radei Măngurea, Maria Jalbă, Frusina Ivan sau Vasilica Sirbu — se îngrijeau să stringă, fără a le lăsa să se plardă sub primejdia brumei, ultimele daruri ale toamnei.

La Chiscani, după cum zicea Gheorghe Enăchescu, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, deși comuna se află chiar în coasta Brăilei, deși cei mai mulți localnici lucrează în multele meserii pe care le prilejuiește vecinătatea industriei, întotdeauna au fost și întotdeauna vor fi prezenți la munca pămîntului, oamenii de care este nevoie. Cînd trebuie, cîți trebuie, cum trebuie.

D. CONSTANTINESCU ■

Omul satului

(Urmare din pagina 1)

efort, pentru ca intervențiile lor să fie eficiente, să răspundă scopului pentru care au fost mobilizați. Mijloacele de transport, toate cite sînt, trebuie să fie exploatate cu eficiență, la capacitate, să fie mereu în stare de funcționare și aceasta depinde tot de oameni. Oamenii de pe mașini, ca de fiecare dată în perioadele de vîrf ale recoltatului, vor trebui să lucreze zi și noapte. Pe umerii lor apasă parcă mai multă responsabilitate! Porumbul trebuie salvat de sub zăpadă, cu mașini, tractoare cu remorci, căruțe, și transportat la bazele de recepție. Totodată trebuie recoltate și legumele: mai întîi cele supuse deprecierilor, apoi cele mai rezistente. Și aceasta în același număr de zile, foarte mic. Sfecla-de-zahăr trebuie transportată la fabrici, transformată în zahăr, iar pentru realizarea la timp a acestui

lucru se cer aceleași eforturi. Strugurii, cîți mai sînt de recolat, trebuie transformați în vin sau aduși pe piață. Fiecare bob de porumb, de soia, de strugure are în el o cantitate de muncă, de energie, de efort, are desigur și un preț, nu este un simplu dar al pămîntului. Eficiența economică a agriculturii noastre începe cu eficiența bobului! Iată de ce trebuie să fie adunată întreaga recoltă de pe cîmp, de ce trebuie evitată risipa!

Și tot în aceste zile trebuie să asigurăm sub brazde sămînța recoltelor viitoare, să se adune furajele, cocenii, care tot roade ale toamnei înseamnă, tot eficientă înseamnă. Vom fi mai bogați cu cît recoltele smulse pămîntului vor fi mai mari, cu cît aceste recolte vor fi asigurate mai repede în hambare și nu lăsate pe cîmp! Oamenii muncii din agricultură știu foarte bine aceste adevăruri, cîștigurile lor directe sînt influențate, în mod tot direct, de rezultatele muncii lor. Izvorul trudei lor este izvorul bogăției lor. Un adevăr, o normă de viață a poporului nostru, care în aceste zile trebuie din nou probate!

„Oamenii au avut încredere în mine!”

Om de 50 de ani în martie care vine, tehnicianul Viorel Macarie, președinte al Organizației democrației și unității socialiste de pe șantierul nr. 1 al întreprinderii județene de construcții-montaj Bistrița-Năsăud, are mulți ani de muncă în spate și se mîndrește cu ei. Născut la Șieul Mare, la 24 de km de Bistrița, într-o familie de țărani săraci, Viorel Macarie cunoaște șantierele țării încă de pe timpul cînd se spetea la roaba „cu ham”, fiindcă în multe locuri acesta era încă un mod obișnuit de a căra cimentul. A fost la Bicaz în perioada construcției barajului, lucrînd la șoselele dimprejurul lacului de acumulare, apoi la Onești, la modernizarea drumului pînă la Bacău, un timp a fost șeful districtului drumuri între Bistrița și Vatra Dornei, iar din 1967 a venit la serviciul tehnic al L.J.C.M. Bistrița-Năsăud, lucrînd în domeniul construcțiilor de locuințe. În decembrie anul trecut a fost ales președinte al O.D.U.S. de pe șantierul numărul 1, avînd peste 450 membri, marea majoritate, desigur, muncitori. „Se vede treaba că oamenii au avut încredere în mine, zice Viorel Macarie, calm, așezat, ardelenest. Nu-i unul să nu mă cunoască, iar de un an de zile, de cînd sînt președintele lor pe linie de O.D.U.S., puțini au rămas pe care să nu-i fi întrebat, așa pe fiecare în parte, cum o duc sau ce probleme are. Vin ei singuri, de cele mai multe ori, e-o problemă, sau alta, așteptînd îndrumare și ajutor. Vin la mine, de ce n-aș spune-o?, mai des decît se duc la șeful de șantier sau la cel al întreprinderii, ceea ce înseamnă în fapt că mă simt mai aproape de ei, și nu se sfîșec”.

Dealifel, să nu uităm, în fiecare zi de miercuri a săptămîinii, din inițiativa O.D.U.S., oamenii se adună și discută în colectiv tot felul de probleme, de la cele legate de protecția muncii la cele personale, fără a neglija deloc pe cele de producție. Este o direcție prioritară de acțiune a organizației. Sînt de construit, în acest an, conform planului, 1500 apartamente în Bistrița, proprietate de stat și personală. Pînă în momentul de față 1250 sînt deja date în folosință, iar restul, avînd de acum partea de rezistență terminată, vor fi finalizate pînă la 1 decembrie, deci cu o lună mai devreme decît prevede planul. În aceste zile ale sfîrșitului de an, constructorii bistrițeni s-au angajat să ridice structura de rezistență a încă 300 apartamente, suplimentar față de plan, iar dintre acestea circa o sută să aibă încheiate și lucrările de finisaj. Sînt angajamente frumoase, pe care O.D.U.S. se străduiește să le realizeze în fapt, acționînd direct pentru gospodărirea și economisirea materialelor, pentru folosirea cît mai eficientă a timpului de muncă, pentru cointeresarea deplină a oamenilor muncii, membri ai F.D.U.S. Pentru ei, pentru acești oameni care construiesc locuințe, cu sprijinul organizației de masă al cărei președinte este Viorel Macarie, s-au asigurat și anumite priorități în acordarea de locuințe în municipiul Bistrița. În Vișoara, cartier nou al orașului, există deja un bloc întreg, cu 40 apartamente, construit, finisat și locuit chiar de constructorii bistrițeni. Pe de altă parte, am aflat că remunerația medie a unui muncitor calificat de pe șantierele de construcții din Bistrița este de peste 4000 lei. Cine sînt, efectiv, acești oameni, cum se numesc ei? „Mai toți is buai, ne spune Viorel Macarie. D-apoi, știți care nu-s bui? — Ai care se plimbă fără rost de la un șantier la altul...” Și totuși, cîteva nume merită a fi subliniate, așa cum este cel al planificatorului de utilaj pentru transporturi Ioan Păcuraru sau al manipulantului de materiale Ioan Arman. Apoi, zugravul Dumitru Szabo, dulgherul Mircea Gherasim și Ioan Eghedi, montatorul de prefabricate Ioan Lutaniuc, ca și... familiile de muncitori, lucrînd laolaltă bărbatul, nevasta și cîteodată și-un băiat pe același loc de muncă, așa cum e cazul dulgherului Dumitru Moldovan, al zugravului Ioan Pasăre și al familiilor lor. Dincolo de toate acestea, activitatea Organizației democrației și unității socialiste a șantierului nr. 1 din L.J.C.M. Bistrița-Năsăud, catalizată de un om așa de energic cum este Viorel Macarie, ni s-a părut foarte concretă, cu finalități în producție și sporirea bunăstării oamenilor deopotrivă, după cum este și menirea organizației de masă despre care vorbim.

DUMITRU GRAUR ■

„Oamenii de la „Elba“ au înțeles că dacă dau, o fac pentru ei și pentru țară“

— De când sînteți director, tovarășe Margan ?

— Din '74, dar lucrez la „Electrobanat“ din '65. După terminarea facultății, am stat 9 ani în siderurgie, la Oțelul Roșu. Deși cu diplomă, am început ca ajutor de maistru și mi-a prins bine luind-o de jos. Am luat-o, ca să zic așa, de la zero, ca toată generația mea de băieți de la țară. Când am fost numit energetic șef, la Oțelul Roșu, n-am dormit 3 zile de emoție.

— Ce emoție ?

— Eram tânăr și, deodată, mi s-a arătat o încredere deosebită. Dacă s-ar fi oprit un compresor, ar fi înghețat cup-torul, praful s-ar fi ales de producție. Cred însă că m-am descurcat, nu s-a oprit nici unul.

— Vă mai amintiți cum îl chema pe cel care, la Oțelul Roșu, v-a fost cel dinții maistru ?

— Sigur, așa ceva nu se uită. Gaser îl chema, nea Gaser. Era un om excepțional și avea o mină cit o lopată.

— Mare ?

— Mare și, scrieți și asta, grea. De cîteva ori am simțit-o și, iar zic, mi-a prins bine.

— Cum arăta „Elba“, o să-l zicem așa, cînd ați venit dumneavoastră, în '65 ?

— O cosmă în care se adăporea o fabrică de baterii. Aici, unde discutăm acum, era un atelier de bachelită de sărea broasca pe gear. Alături, o galvanizare, termenul fiind însă pretențios față de ceea ce se întimpla atunci. Era, ca să fac un rezumat, o manufactură.

— Dar în '74 cum arăta ?

— Mai bine, dar nu era ce e. Azi e, oricine se poate convinge, o mîndrețe, adunînd într-o fabrică mai multe. Cînd mi s-a încredințat sarcina de director, n-am fost, recunosc, prea bucuros dar, ca soldat devotat al partidului, am acceptat. De ce n-am fost bucuros, o să mă întrebăți, așa-i ?

— Să zicem. Poate că n-aveați destulă experiență.

— Ba da, căci urcasem, pe rînd, toate treptele ierarhiei, mecanic șef, inginer șef adjunct, director tehnic. Situația era, la „Elba“, ca și în alte părți, grea, căci criza energetică începuse să-și arate, pre-tutîndeni, colții. Aici se fabricau corpuri de iluminat, mari consumatoare de energie, planul era serios, iar condițiile, în condițiile crizei, abia dacă-i acopereau pe jumătate.

— Ce producea „Elba“ în '74 ?

— Baterii și corpuri de iluminat de fo-solintă casnică.

— Lustre ?

— Da, lustre, candelabre, noptiere, fleacuri de-astea. Și, ca să fiu corect, cîteva poziții industriale, de numărât pe degetele unei mîini.

— Care-i situația azi ?

— Producția e, față de '74, de 10 ori mai mare. Am asimilat o multime de produse și, de 2 ani, nu mai importăm nimic. Corpurile de iluminat industriale au cîștigat teren și, în ultima vreme, s-au impus în urma orientărilor primite de la secretarul general al partidului. În vara lui '74, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat, la Timișoara, o expoziție, în care avea și „Elba“ un stand. I-am explicat cîștigul, muncitorește, ce greutatea întîmpinăm, aveam plan, dar n-aveam

Nicolae Margan ; născut la 1 Iunie 1932, comuna Marga, județul Caraș Severin ; absolvent al Facultății de electromecanică din Timișoara, promoția 1956 ; director al întreprinderii „Electrobanat“ ; doctorand ; distin-git și medaliat, între care Ordinul Muncii clasa a III-a ; membru al C.C. al P.C.R.

comenzi, iar tovarășul Nicolae Ceaușescu, după ce ne-a ascultat cu atenție, ne-a cerut să schimbăm profilul. În etape să-l schimbăm în așa fel încît, a insistat asupra acestui aspect, oamenii să nu sufere, să nu fie nevoiți să-și caute de lucru în altă parte. Au trecut, iată, de atunci 5 ani, pare-au trecut 100 ?

— În ce sens pare-au trecut 100 ?

— „Elba“ s-a modernizat și, schimbîndu-și profilul din mers, s-a impus în țară și în străinătate. Tot ce arde la noi, de la instalațiile de pe motorete la cele de pe elicoptere, e făcut la „Elba“. Am asimilat, reiau, ce era de asimilat, inclusiv echipamentele pretențioase pentru mine, foraje, chimie. Am trecut granițele țării și e o mîndrie pentru colectivul nostru că, de pildă, clădirea Parlamentului din Khartoum, capitala Sudanului, e iluminată cu corpuri produse la „Elba“.

— E clar, tovarășe director, saltul pare impresionant. Întrebarea ar fi cum a fost el posibil ?

— Știți care a fost prima acțiune ?

— Nu știm.

— Am invitat, chiar în '74, 8 ingineri de la tot atîtea întreprinderi de comerț exterior și le-am arătat ce facem și ce importăm. De ce asta ? Pentru că, pe ansamblul economiei, se aduceau, la data aceea, produse pe care noi, la Timișoara, puteam să le facem imediat. Oamenii s-au lămurit de ce eram în stare și, între noi fie spus, le-a plăcut ideea.

— Care idee ?

— Să nu dăm pe mere ce luăm pe pere, vorba proverbului. Am început-o de la baterii, trecîndu-le la norme europene, la durată de conservabilitate pînă la 12 luni, chiar pînă la 18. Pentru că tot veni vorba, să nu uit, vom asimila cit de curînd și baterii alcaline și clor-zinc, care au o durată și mai mare și, în plus, nu curg. Pentru a acționa jucării sau ca-

setofoane. Am asimilat apoi profilul de completare al întreprinderii, care a ajuns azi la o cincime din totalul producției, cîteva sute de milioane de lei.

— Tovarășe director, mai concret. Ce luați din import și faceți, în prezent, în întreprindere ?

— O sumedenie de poziții. Iată, rezistențele și blocurile de pornire la macarale, redresoarele pentru locomotive „diesel“, mecanismele integrate intrerupătoarelor de medie tensiune, instalațiile de bază, multe altele și, firește, toate echipamentele de iluminat pentru „Dacia“ 1300, unele din ele în premieră națională.

— De pildă ?

— Lampa combinată de spate, o mar-triță în care sînt înglobate 9 mii de ore de sculărie de înaltă calificare. Ea are 5 poziții într-un singur bloc, semnalizare direcție, far mers înapoi, lampă ceață etc. Injecția în 3 culori s-a făcut, la ea, pentru prima dată în țară.

— Cine avizează aceste lămpi care tre-buie să corespundă, din cite știm, unor norme internaționale stabilite, dacă nu greșim, la Geneva ?

— Nu greșiți, așa-i. Ele sînt încercate și validate la „Elba“, fie în laboratorul de fotometrie, fie în cel de electromecanică. Pînă nu demult, lămpile noastre, de pildă, mergeau la omologare în străinătate și stăteau nu 8 ore, cit durează o verificare, ci 8 luni, după care le primeam înapoi și cu reproșuri, de regulă minore, pur formale. Am pus la punct un laborator fotometric cu standardele internaționale, despre care se zice, nu-i opinia noastră, că e cel mai exact din această parte a Europei. Lucrurile stau la fel și în privința laboratorului electromecanic, unde se petrec testele de trepidație, de anduranță, de pătrunderea apei, a prafului.

— Cum adică de pătrunderea apei ?

— Simplu. Se introduc farurile într-un fel de dulap și, la trepidații, se improască apă din toate direcțiile. Cu alte cuvinte, se verifică etanșeitatea. La trepidații, ca să vă faceți o imagine cit mai fidelă, neverificarea înseamnă 100 de mii de kilomeetri, adică milioane și milioane de trepidații.

— Cine a realizat, cum spuneți, du-lapurile cu pricina ?

— Inteligența tehnicienilor de la „El-ba“. Totul e făcut prin autoutilitare.

— Ne-ați vorbit, cu o mîndrie lesne de detectat, de cele două laboratoare, poate ne precizați și cine le conduce.

— Pe cel de fotometrie, doctorul ingi-ner Ladislav Oberst. Pe celălalt, inginera Natalia Margan.

— Soția dumneavoastră ?

— Da, numai că e șefă de laborator cu mult înainte de a deveni eu director.

— Numai bucurii, tovarășe director, numai realizări, chiar totul merge ca pe roate ?

— Nu, a fost și mai e greu. Mai sînt și probleme, cu tabla, cu garniturile, cu altele. Am învățat însă, în focol muncii care a sudat și sudează colectivul nostru, că nimic nu e imposibil. Am învățat să nu zicem nu la nimic. În '74, de exemplu, cînd s-a discutat chestiunea rezistențelor de pornire pentru macarale, unii s-au speriat. Cum o să facem noi așa ceva, s-au auzit cîteva voci, doar n-am făcut niciodată ? Uite că s-a putut.

— S-a putut, e limpede. Ziceați însă, ca să ne întoarcem, că mai sînt proble-

me cu tabla, ce probleme ?

— Nu ne iese încă parabola oglinzii, care trebuie să fie perfectă, în centrul ei plasîndu-se filamentul, la faruri. Din cauza elasticității tablei, avem bătăi de cap. Nu ne iese, dar ne va ieși, e sigur. Toți cei care răspund de asta sînt prof-und implicați și, sînt convins, soluțiile, în acest domeniu, în altele, nu vor întir-zia. Așa a fost de fiecare dată. Oamenii de la „Elba“ au înțeles că dacă dau, dau pentru ei și pentru țară, nu s-au dat înapoi de la muncă, deși n-a fost totdea-una ușor. Am numărat, cînd cu reprofi-larea, 1500 de propuneri venite de la muncitori. Pe baza lor, s-a ieșit din im-pas, ba mai mult, în '76, planul nu s-a redus, ci a sporit, într-o dinamică ju-dicioasă gîndită.

— Cîte din cele 1500 de propuneri s-au aplicat ?

— Au fost și cîteva iluzii, dar cele mai multe s-au aplicat.

— Dați-ne un exemplu.

— Cea a maistrului Dumitru Siminea, om excepțional.

— Tinăr ?

— Da, n-are nici 50 de ani.

— Aha, am înțeles. În altă ordine de idei, vedem aici, pe peretele biroului dumneavoastră, o hartă. Ce reprezintă ea ?

— Eu îi zic „caracatița“ navestimului, că seamănă c-o caracatiță. O cincime din personal face naveta, cel mai departe pînă la Bocșa. E și asta, fără îndoială, o problemă, în curs de rezolvare însă.

— Cum, îi mutați pe toți în Timișoara ?

— Am deschis, iau un exemplu, o uni-tate la Liebling, la 40 de kilometri, axată pe bachelită, materie care, din pricina mirosului, nu prea prindea în oraș. Am cîștigat din toate punctele de vedere. Productivitatea a crescut, iar localnicii, siliți pînă nu demult să stea 4 ceasuri pe drum, își consacră timpul de după ora 15 agriculturii. Altfel zis, am împușcat 2 iepuri dintr-o dată. Nu ne vom opri aici, căci ideea dezvoltării industriei mici, argumentată recent de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, e cit se poate de prețioasă, iar resurse sînt befechet.

— Ce ne puteți spune despre noul me-canism economic-financiar, cum acțio-nează el în întreprinderea „Electroba-nat“ ?

— Am pornit-o, fără exagerare, cu dreptul, urmînd indicatorii de eficiență directă. Am redus, față de plan, cheltu-ielile la mia de lei cu 3,4 lei, producția netă cunoscînd, pe primele 9 luni ale a-nului, o depășire de 18 milioane. Rezumînd, toți indicatorii sînt îndepliniți și depășiiți. Pe trimestrul în curs, realiza-rile sînt, fără excepție, în creștere față de celelalte 3 ale anului, făcîndu-se ast-fel o trecere spre 1981. Planul pe anul viitor e nominalizat și fundamentat. Încă din septembrie, am asigurat comenzi la nivelul capacității maxime de care dispunem. Purtăm o bătaie permanentă pentru o calitate superioară, deținem de-vezi în acest sens.

— Aveți dreptate, ne-am convins. To-varășe director, ce-ar mai fi de spus, în încheiere ?

— Am cîștigat o poziție, o consolidăm. „Elba“ a crescut și, odată cu ea, au cres-cut oamenii. Ei trăiesc mai bine pentru că muncesc mai bine. Acesta e, în min-tea mea, cîștigul cel mai important. Vi-zibil nu doar la nivelul unei întreprin-deri, fie ea „Elba“ sau alta, ci la nivelul întregii industrie, al întregii țări. V-o spun eu care, în '40, nu eram altceva de-cît un băietan plecat de la sat, lipsit de perspective. Istoria s-a scris și, iată, se scrie altfel, cu mîinile și cu brațele cel-lor ce, altădată, se alegeau doar cu praful de pe tobă.

— OVIDIU IOANIȚOIA

Les Palmes Academiques la Iași

Laureatii au fost doi emeriti profesori din două domenii de activitate relativ opuse : profesorii doctor docent N.I. Popa și Magda Petroveanu. Distincția oferită celor doi reprezentanți ai culturii românești are o vechime ce depășește un secol. Decretul din 17 martie 1808 semnat de Napoleon Bonaparte crea pentru Universitatea fran-ceză trei titluri onorifice : titular, ofițer al universității și ofițer al academiei, și constau într-o pensie și o decorație (doi lauri brodați pe mătase). Aceste distincții rezervate inițial celor din învățămînt au devenit în 1866 o adevărată decorație. Conferită din 1912 de ministrul educației

naționale, ea a fost înmînată, de-a lungul anilor, celor care au contribuit la progre-sul artelor, literaturii, științei etc. Din 1955 s-a instituit ordinul **Laurei Aca-de-miei** care s-au substituit decorațiilor pre-cedente pentru a recompensa persoanele care se disting în cadrul Universității sau pe cei care au adus servicii învățămîntu-lui și artelor frumoase. Ordinul are trei grade : **Cavaler, Ofițer și Comandor**, pri-mul putînd fi conferit începînd cu vîrsta de 35 ani, iar celelalte, după cinci ani ve-chime în gradul precedent. A oferit me-daliile atașatul cultural al Franței la București, André Michel. După consuma-rea clipelor protocolare reușese să schim-b cîteva cuvinte cu cei doi laureate.

Specialist în istoria literaturii franceze, profesorul N.I. Popa, astăzi în vîrstă de 85 de ani, este membru activ al facultății de filologie încă din anul 1939, ca simplu su-plinitor și apoi ca titular începînd din 1946. Comparatist de elită, atrăgîndu-și stima unor valoroși cercetători ai litera-turii din Franța cum ar fi Fernand Bal-densperger și Paul Hazard, profesorul N.I. Popa s-a impus peste hotare prin te-za și studiile sale despre Gerard de Nerval, fără a mai vorbi de nenumăratele articole și eseuri de literatură comparată, făcînd

în același timp cunoscute în lume valorile culturale ale țării noastre.

— Ce simțiți în aceste momente, stimate tovarășe profesor ?

— Sînt foarte emoționat, mai emoționat decît în 1939 cînd am primit prima oară ordinul de ofițer al Academiei.

— Mai lucrați în cadrul catedrei de franceză ?

— Gata, am terminat. M-a ajuns obo-seala. Pînă anul trecut am condus docto-ratele, 16 lucrări de doctorat au fost co-ordonate de mine, toate recunoscute de Comisia superioară de Diplome. Acum aș-tept, cam de mult, să apară o carte cu-prinzînd peste patru sute de pagini de-spre literatură.

— La ce editură va fi tipărită ?

— Este sub tipar la Editura Junimea.

— Vă mulțumesc pentru amabilitate și vă doresc multă sănătate, tovarășe profes-or. Am consemnat pentru scurt dialog cu atît mai mult cu cit cele cîncisprezece cu-vinte de mulțumire la primirea premiului au fost rostite, din pricina marii emoții, de către soția acestuia, Margareta Bădă-rău-Popa.

— Profesor de chimie organică la Uni-versitatea Al. I. Cuza din Iași, cercetător într-un domeniu de activitate mai puțin cunoscut, cel al heterociclicurilor, membră a Societății de chimie din Franța, să mai adaug ceva, tovarășă Magda Petroveanu ?

— Am început ca asistentă în laborato-rul profesorului C.V. Gheorghiu. Apoi am făcut parte din nucleul fondat de Atanasie Obregea, școală condusă și dezvoltată în ultimii 15 ani de prof. I. Zugrăvescu. Im-

preună cu dînsul am inițiat cercetări fun-damentale și de perspectivă în domeniul chimiei lihidelor cu azot.

— Sînteți fericită primind această me-dalie ?

— Sînt, pentru că cercetarea în chimia organică nu se realizează de unul singur, ci de un colectiv întreg. În felul acesta Laurii Academiei vin să înemuneze un colectiv, să poarte peste hotare reputația școlii de chimie organică ieșcană și, în același timp, românească.

— Ce pașuni aveți în afară de chimia organică ?

— Mon violon d'Ingres este muzica, pa-siunea mea întîmă. Iașul îmi place la fel de mult ca și muzica. Acest dulce tîrg ce nu are egal.

— Care este locul din Iași către care vă poartă inima ?

— Inima mea a rămas la Universitate, deși acum sînt la Politehnică. Munca o faci unde trebuie, inima este însă acolo unde vrea ea, pentru ea nu există indi-cații.

Acceptînd acest lucru, am înregistrat, în încheiere, aceste fraze ale atașatului cul-tural, André Michel : „Sînt condus aici de prietenie, aducînd medaliile din partea guvernului francez. Dealtfel nu sînt sin-gurul care se simte apropiat de Universi-tatea din Iași. Reputația Universității ieș-șene este fondată în Franța de reputația universitarilor, a activității lor“.

Și ca o mărturie a acestor plăcute vorbe stă imaginea surprinsă cîndva către sfir-situl ceremoniei.

— GEORGE CUȘNARENCO

„Ca și arta, știința implică creativitate, dar pentru creativitate inteligența nu e de ajuns”

— Vă propunem să începem discuția noastră, stimate tovarășe academician Eugen Macovschi, cu câteva date biografice.

— Născut în Moldova de unde îmi sînt și părinții și bunicii, datorită împrejurărilor vieții am devenit bucureștean după ce ani de-a rînd am stat în Transilvania, la Cluj-Napoca, și în Banat, la Timișoara. Menționez că la Cluj-Napoca, unde am urmat universitatea, am cunoscut pe soția mea, Eufrosina Macovschi, născută Stănescu, pe atunci studentă, moldoveancă și ea, originară din Cudalbi, la nord de Galați. Deci, pot spune că rădăcinile mele sînt înfipte în pămîntul Moldovei.

— După o activitate științifică de două decenii (1958-1978) ați elaborat teoria biostructurală care în esență constă în faptul că materia nevie ajunsă la un anumit grad de dezvoltare și aflată în condiții prielnice poate genera materia vie. Ce aduce nou în știința mondială teoria dv. ? Care este diferența dintre această și teoria moleculară ? Cum este primită în lumea științei ?

— Această întrebare cuprinde, de fapt, mai multe întrebări la care voi răspunde pe rînd.

Aveți dreptate cînd afirmați că mi-au trebuit două decenii (1958-1978) ca să elaboriez și să fundamentez teoria biostructurală. Dar această elaborare a fost precedată de alte trei decenii (1928-1958) de cercetări științifice preliminare, ale căror rezultate abia în anii 1955-1958 m-au convins de necesitatea elaborării unei concepții noi despre natura materiei vie. Deci, concepția biostructurală reprezintă rezultatul unei munci științifice de o jumătate de veac. Istoricul acestei munci l-am schițat în capitolul de încheiere al cărții mele: „Natura și structura materiei vie” (1972).

Cît privește esența teoriei biostructurale, am de făcut o obiecție relativ la modul cum v-ați exprimat. Ideea că materia nevie ajunsă la un anumit grad de dezvoltare și aflată în condiții prielnice poate genera materia vie este un postulat al filozofiei materialist evoluționiste despre viață și nu constituie esența concepției mele. Aici esența e alta și anume: materia vie, spre deosebire de materia moartă, cuprinde o structură biologică cu totul specială, specifică viului și existentă numai în organisme vii, pe care am numit-o biostructură sau materie biostructurată. Această materie, biostructurată, purtătoare a însușirilor biologice, este superior dezvoltată și organizată în raport cu materia nevie; am demonstrat existența ei prin cercetări experimentale pe care le-am efectuat în ultimii cincisprezece ani.

În știința mondială concepția biostructurală aduce o viziune cu totul nouă despre materia vie și deschide orizonturi nebănuite gîndirii și cercetării teoretice și aplicative în toate domeniile științei și practicii ce vin în contact cu problema naturii materiei vie.

Voi exemplifica acum diferența dintre concepția biostructurală și teoria moleculară dominantă în biologia contemporană. Conform teoriei moleculare a materiei vie, această materie, ca și materia moartă, este constituită din combinații chimice aflate într-o singură stare: „sta-

re moleculară”. Conform concepției biostructurale, materia vie, spre deosebire de materia moartă, este constituită din combinații chimice aflate nu într-o singură stare, ci în două stări diferite, distincte calitativ: „stare biostructurală” și „stare moleculară” obișnuită. O altă diferență. Conform teoriei moleculare a materiei vie însușirile biologice ale acestei materii depind în primul rînd de metabolism, adică de reacții chimice ce se desfășoară coordonat în organismele vii, moartea fiind legată de încetarea metabolismului, adică de încetarea coordonării chimismului din organism. Conform concepției biostructurale, însușirile biologice ale materiei vie depind în primul rînd nu de metabolism ci de biostructură, moartea fiind legată de încetarea existenței materiei biostructurale, adică de destrămarea acesteia.

În privința modului cum este primită teoria biostructurală în lumea științei situația e următoarea. Mai demult un cunoscut biolog sovietic, profesorul A. M. Sutulov din Moscova, mi-a scris: „Interesanta teorie a dv. este atît de originală și nouă, încît deplina ei cunoaștere necesită un studiu serios și îndelungat”. Or, mulți dintre biologi, adepți convinși ai actualei concepții moleculare a materiei vie, nu sînt dispuși să facă efortul necesar pentru a cunoaște teoria mea și nu acordă atenție concepției biostructurale. Cu toate acestea concepția mea despre natura materiei vie își croiește drum atît în țară cît și peste hotare. Iată câteva dovezi elocvente.

La noi concepția biostructurală a început să fie menționată și chiar prezentată nu numai în tratate ca „Probleme de zoofiziologie” de D. I. Roșca (1969), „Biochimie animală” de S. Zinca (1971), „Manual de citohistofiziologie vegetală” de V. Petrea (1971), „Biologia generală” de N. Botnariuc (1979) și altele, ci și în manuale de învățămînt mediu ca „Manual de biologie pentru clasa IX” (1977, 1978, 1979). Ea a pătruns în enciclopedii și dicționare ca: „Mica enciclopedie de biologie și medicină” de V. Săhleanu și B. Stugren (1976) și „Dicționar practic de biologie agricolă” de A. Potlog și V. Velican (1974). O găsim în articolele și lucrările științifice publicate de autorii români în cărți și reviste românești și străine. Ca exemplu pot servi: lucrarea „Interpretation et nouvelles solutions psychologiques et biochimiques chez les chisophrenes” de Damaschin Dorin în revista franceză „Bulletin de Psychologie” (1968), articolul „Teoria membranei, ipoteza asociației —

inducției și teoria biostructurii despre apa și electroliții din celule” de F. Mosora în revista „Progresele științei” (1971); articolul „Teoria biostructurii — semnificația și valoarea” de F. Felecan în „Revista de filosofie” (1973); lucrarea „Caracterizarea nivelurilor de organizare a materiei” de P. Papacostea în culegerea „Era omului” (1979) și altele. Studioul cinematografic „Alexandru Sahia” a realizat un film color de scurt metraj numit „Marele secret” dedicat în întregime concepției mele biostructurale. Numeroase invitații pe care le primesc pentru expunerea diferitelor aspecte ale teoriei biostructurale în diferite centre din țară, de asemenea dovedesc interesul pentru concepția mea. Astfel am fost la Bacău, Brașov, Bușteni, Cîmpulung-Muscel, Constanța, Deva, Lupeni, Petroșani, Ploiești, Reșița, Timișoara. La fel și în străinătate.

— Mai recent, teoria biostructurală a căpătat noi dimensiuni, ea fiind extinsă la nivelul întregii materii din univers. Conform acesteia, care este nivelul de organizare a materiei, în special a materiei superior organizate ? Cum ați reușit să ajungeți la această nouă teorie ?

— Fiind o concepție nouă despre natura materiei vie, teoria biostructurală este susceptibilă de aplicare în multe domenii ale științei. Mai demult am aplicat-o în domeniul privind memoria umană și am arătat mecanisme posibile atît ale recepționării, înregistrării și reproducerii impulsurilor senzoriale, cît și ale amneziilor, iluziilor și halucinațiilor (1966). Am aplicat-o și în domeniul materiei vie din scoarța cerebrală umană și am ajuns atît la noțiunea de materie noesică, substratul material al gîndirii abstracte, cît și la noțiunea de cîmp noesic, substratul material al fenomenelor parapsihologice (1975). Mai nou, aplicînd concepția mea în domeniul cosmogonic, am elaborat ipoteza biostructurală a pluralității nivelurilor structurale ale materiei în univers (1979), care conturează întregul drum al dezvoltării materiei vie prin etapele biosică, noesică, enisică și superenizică, aruncînd o lumină nouă asupra problemei vieții în cosmos. Cum am ajuns la această ipoteză ? Prin extrapolarea teoriei biostructurale pe baza dialecticii dezvoltării.

— Vă rog să ne vorbiți despre posibilitățile ființe de nivel structural noesic, enisic și superioare ?

— Aici aș avea prea multe de spus. De aceea aș prefera ca cei interesați să citească interviul meu intitulat „O nouă ipoteză biostructurală despre materia în Univers”, apărut în revista „Magazin” nr. 1130 și 1132, în luna iunie 1979.

— Ați afirmat cîndva că e necesară elaborarea unei concepții noi, dialectice — legat firește de aceste noi teorii — care să reflecte materia vie mai corect decît concepția actuală. Vă rog să detaliați această afirmație.

— Această afirmație am făcut-o în cursul anilor 1955-1958, cînd datorită rezultatelor cercetărilor mele anterioare am sesizat deficiențele actualei concepții moleculare despre natura materiei vie, precum și faptul că această concepție nu se încadrează în dialectica materialistă. De aceea a devenit necesară elaborarea unei concepții noi, dialectice, menită să reflecte materia vie mai corect decît concepția actuală. Problema a fost dificilă datorită faptului că este foarte greu, chiar imposibil, de trecut direct de la

principiile și legile generale ale unei filozofii la teorii științifice particulare. A trebuit să imaginez și să aplic un procedeu indirect special care să-mi permită această trecere. L-am numit: „Procedeu de comparare — adaptării”. Datorită lui, pornind de la filozofia dialectică materialistă, am reușit să deduc și să conturez noua mea concepție biostructurală. Detaliile privind această deducție, precum și aspectele principale ale concepției biostructurale, le-am expus în lucrarea „Teoria biostructurală și critica molecularismului contemporan” apărută în volumul „Probleme actuale de biologie”, vol. III (1978).

— Ce credeți, se poate exprima în cuvinte saltul făcut de știință de la începutul secolului nostru pînă azi ? Sau, altfel spus: măsurați dezvoltarea cunoașterii pe dimensiunea vieții dv. ?

— Nu știu să măsoar dezvoltarea cunoașterii prin dimensiunea unei vieți. Știu însă că fiind copil am trăit într-o lume cu „filme mute”, fără radiouri și televizoare; îmi aduc bine aminte cum se speriau caii birjarilor la trecerea unui automobil și cum aviatorii Fahrman și Blériot, veniți cu micuțele lor avioane în orașul meu, reușeau să se ridice în văzduh pentru un sfert de oră la înălțimea de vreo sută de metri. De atunci și pînă acum știința și tehnica au realizat un salt uriaș, care se încadrează, oarecum, în dimensiunea vieții mele.

— Ce calități trebuie să aibă un om pentru a se putea apropia de rigorile științei, avînd în vedere în special raportul dintre creativitate și inteligență care nu sînt sinonime ?

— Ca și arta, știința implică creativitate, dar pentru creativitate inteligenta nu este de ajuns. Mai sînt necesare: talent, pasiune, putere de muncă, perseverență, răbdare și corectitudine, toate acestea în cadrul unei inteligențe superioare și unei memorii bune.

— Sigur, de oameni depinde ca civilizația tehnică să nu sufere umanismul. Dar ce trebuie să facă oamenii ca acest lucru să nu se întîmpe ?

— Nu trebuie uitat că viața și rostul ei în nici un caz nu se reduc la civilizația tehnică, menirea acestora fiind să ajute omenirea în atingerea idealurilor ei superioare, dar nu să o subjuge. Dacă prin educație și experiență adevărul acesta se va înrădăcina profund în conștiința oamenilor, atunci pericolul unei „sufocări” va dispărea.

— Se spune că oamenii de știință sînt mai circumspecți decît alții în predicția viitorului. Totuși, ce credeți în legătură cu viitorul științei în general și al biochimiei în special ?

— După mine atitudinea oamenilor de știință în problema de care vorbim este lesne de înțeles. În orice clipă poate surveni o descoperire neprevizibilă care să schimbe radical modul nostru de gîndire și cercetare. Dar independent de aceasta pot afirma cu toată convingerea că în viitorul apropiat știința în general și biochimia în special vor înregistra noi și mărețe succese, iar concepția biostructurală ne va permite să pătrundem în domenii care ne păreau fantastice și să aducem lumina științei acolo unde pînă ieri domnea întinerul misticismului.

— Stimate tovarășe academician, am început un nou deceniu. Ce intenționați să realizați în domeniul dv. de activitate în anii următori ?

— Intenționez să dezvolt în continuare teoria biostructurală; să încep aplicarea ei în diferite domenii ale biologiei, medicinei și agronomiei; să inițiez cercetări experimentale în unele din aceste domenii; să fac un efort susținut pentru răspîndirea teoriei biostructurale, deoarece abordarea investigațiilor experimentale necesită cunoașterea aprofundată a acestei teorii de către cercetători.

TITUS CRIȘCIU ■

Medaliile de aur ale lui Iosif Costinaș

Ne-am obișnuit, sigur că ne-am obișnuit, cu aerul acesta de bălăndru bălăios al bărbatului masiv, cu privirile iscoditoare, nedomolit și într-o furibundă căutare prin sertarele și sipelele mai tuturor artelor, care este cineastul Iosif Costinaș. Firea lui n-a fost niciodată molie, niciodată ambiguă sau impersonală, căci, cu rădăcini adînci în solul unei activități muncitorești, el însuși, mai întîi, muncitor ceferist, Iosif Costinaș s-a ridicat, prin sacrificiu și prin îndelungi jertfe, la stadiul unei activități spirituale creative. Pentru mine, el a reprezentat întotdeauna fiul frust, natural, emanat de aceste locuri binecuvîntate în oamenii inventivi și îndrăzneți, ca să nu spun, uneori, și cu flacăra genului creator în sine. Autor dramatic, autor de scenarii, regizor artistic al unor trupe de entuziaști, regizînd pe Vampilov și pe Băieșu, spectacole în colaborare cu Naționalul timișorean, adunîndu-și volume de schițe, ca și de piese scurte, în vederea publicării, fotograf de artă, umblind cu aparatul său printre templele laice ale arhitecturii orașelor și realizînd, pentru Editura „Facla”, în colaborare cu poetul Anghel Dumbrăveanu, un album numit

„Intrarea în cetate”, Iosif Costinaș, îmbrățișînd toate aceste arii posibile ale artei, rămîne totuși, pentru mine, mai ales, cineastul amator de neîntrecut, un fenomen nu numai al longevității în arta filmului amator din România, ci un fenomen al originalității celei de-a șaptea arte, intrată în perimetrul spiritualității românești. Căci, de 17 ani, el scrie scenariile pe care le regizează, el alcătuește pelicule pe care le prezintă la festivaluri (acum lucrează la al 65-lea film) și obține premii ce uluiesc. Astfel, la „Cîntarea României” el obține cu Cineclubul 70 al Casei de cultură Timișoara 3 premii întîi și un premiu doi. La participările competitive de la festivalurile internaționale, de la Brno 72, Cehoslovacia, el primește Medalia de aur și Marele premiu, iar la Festivalul țărilor dunărene, din octombrie, de la Sombor 80, în Iugoslavia, el obține pentru filmul său „Măsuratul oilor la Borlova”, în colaborare cu Emilian Dumitru, tot Medalia de aur. Filme de metraj, poeme de artă, filme etnografice și cineritice, filme eseu și filme jucate (cu actori amatori), toate se revendică de la un autor original, cu o viziune, de-acum, cinematografică unică, precum și cu modalități filmice de certă noutate în filmografia europeană marcînd acest gen de creație. Căci în peliculele lui Iosif Costinaș apare, mai ales, farmecul înegalabil al unei poezii proprii autorului, densitatea ideatică a unor meditații asupra existenței umane, asupra unor ritualuri ale vieții și munci pe aceste meleaguri milenare, ca, de pildă, în acest

„Măsuratul oilor la Borlova”. Peisajul Muntelui Mic, în care se petrece această concentrată inedită a mulșului oilor, are în filmul lui Costinaș ceva de basm românesc arhaic. Veșmintele, chipurile, gesturile, munca, cu datele lor ritualice, în care doar bărbății au dreptul să mulgă oile, femeile doar să le privească, în care florile cîmpului se imbină, în sistare, cu laptele gras, muls, întregul peisaj uman al cursului vieții, în tipare arhaice, de neclintit, conferă filmului o măreție statuară, îi conferă o aură tainică de epos românesc autentic. Căci filmele lui Iosif Costinaș, de această factură, aduc tocmai pecetea unei spiritualități autohtone, faptelor umane și sociale rămase ca o pecete de neșters de-a lungul timpului, accentele posibile ale specificului nostru, ale tradiției noastre pe această planetă.

Temperament îndărătnic și curajos în a-și urma firul vocației, cu oricîte piedici ar fi avut de trecut, artist dedicat cu devotament unui ideal de film românesc de scurt-metraj purtînd sigiliul unei certe originalități, om de condei și animator al Cineclubului său 70 și al teatrelor de amatori, Iosif Costinaș e o personalitate certă a orașului meu, este imbinarea chibzuită dintre elan sincer și meditație gravă, dintre omul victorios, luptător și omul meditativ, ce știe că „vita brevis, ars longa” și, necăutînd succesul rapid, imediat, are, uneori, măreția de-a aștepta ca arta lui să se implinească în tăcere, pentru ca apoi să convingă definitiv și irevocabil.

ION ARIȘANU ■

Descoperiri românești de mare interes care vor să definească

O nouă cale în descifrarea și tratarea cancerului epitelial

De curind, un grup de cercetători din Capitală au obținut certificat de inventator pentru un procedeu cu totul nou în terapia unor afecțiuni neoplazice. Este vorba de un tratament biologic, bazat în principal pe administrarea de imunoglobuline, descoperirea desprinzându-se în linie directă din ipotezele, cercetările și studiile regretatului medic și savant român Ștefan Nicolau, director pînă în anul 1967 al Institutului de virusologie din București și autor, între altele, al unor ipoteze despre etiologia virotică a cancerului.

Noutatea și, mai ales, rezultatele practice demonstrate prin solicitudinea unor clinicieni ne-au oferit toate argumentele pentru a acorda un spațiu mai amplu și un ton mai optimist relatării noastre, dar conducătoarea colectivului de cercetători amintit, medicul Elisabeta Năstac ne-a rugat insistent să apreciem în continuare descoperirea ca pe o ipoteză de lucru, deoarece deplina ei validare reclamă o cazistică mult mai bogată, precum și o mai largă experimentare în clinici și spitale.

Ștefan Nicolau, aminteam mai sus, s-a numărat printre primii cercetători din lume care au emis și au susținut ipoteza originii virale a cancerului. În 1953, savantul român a identificat un număr de 21 de virusuri cu acțiune proliferagenă. Cu toate acestea, nimeni pînă astăzi, a ținut să precizeze interlocuotoarea noastră, nu poate afirma că maladiile neoplazice sînt de natură infecțioasă, că ele sînt provocate în mod nemijlocit de virusuri, că identificarea în țesutul malign a unui asemenea agent patogen reprezintă un argument în sprijinul ipotezei privind originea virală a cancerului. Boala, au stabilit specialiștii, nu este de natură infecțioasă și nimeni nu se poate îmbolnăvi

trînd în vecinătatea unui bolnav de cancer, sau acordîndu-i asistență medicală. O maladie virotică este în primul rînd transmișibilă, ceea ce nu se poate proba în cazul afecțiunilor neoplazice.

Cercetătorii au putut constata, cu toate acestea, prezența unor tipuri de virusuri în unele tumori maligne. Presupusele virusuri oncogene au fost identificate și la oameni și la animale, ele constituie în continuare obiect de cercetare.

În cadrul acestor cercetări, la Institutul de virusologie „Ștefan Nicolau” o atenție deosebită a fost acordată virusului herpetic, deci agentului cauzal în producerea „banalului” herpes. „M-am spusit”, spune îndeobște omul nostru, constatînd că boala apare mai ales în urma unor indispoziții sau indigestii stomacale. Herpesul se ivește însă și în alte zone epiteliale, foarte des în zona organelor genitale, specialiștii stabilind că, într-o anumită măsură, herpesul recidivant poate fi considerat ca un factor adjuvant în producerea unor afecțiuni neoplazice (într-un singur caz, în așa-numitul limfom Burkitt, boală endemoepidemică, se poate vorbi totuși de un virus herpetic oncogen).

Prin cercetări de biologie moleculară și metode imunologice — ne declară interlocuotoarea noastră, medicul Elisabeta Năstac — s-a putut constata prezența virusului herpetic în tumori nasofaringiene și ale colului uterin. Dar nici noi și, după cum o dovedește literatura de specialitate, nici alții nu pot spune dacă virusul herpetic constituie *primam movens*, deci inițiatorul bolii, sau a venit aici după apariția tumorii, țesutul malign oferindu-i condiții optime de dezvoltare. În nici un caz, cercetările de pînă acum nu ne îndreptățesc să afirmăm că agentul herpetic

provoacă apariția cancerului, dar prezența lui în anumite cancere epiteliale reprezintă un mare semn de întrebare.

Această situație de fapt a constituit premisă în cadrul unui raționament, care la rîndu-i a devenit osatura teoretică a unor cercetări și experimente practice: **dacă virusul identificat provoacă sau susține apariția sau dezvoltarea tumorii, un tratament antiherpetic ar trebui să contribuie la ameliorarea sau vindecarea bolii.**

Ideea s-a născut la Institutul de virusologie „Ștefan Nicolau” și aparține tovarășei doctor docent Elisabeta Năstac. La cercetări și-au mai dat concursul medicii Pierrette Athanasiu și Elena Predescu, toate trei cercetătoare la același institut și prof. dr. doc. Dănilă Cîncă, împreună cu dr. Maria Suciș de la secția O.R.L. a Spitalului „Colțea”. În acest așezămint medical au avut loc, dealtfel, și primele încercări, produsul imunoglobulinic antiherpetic, total nenociv, permițînd administrarea lui pe bolnavi.

Experimentele au început în anul 1975 pe un lot de 17 bolnavi. Au fost efectuate numai tratamente postoperatorii, iar acestea concomitent cu toate celelalte tratamente prescrise, de medicul curant. Ulterior, numărul total al bolnavilor tratați a fost de 35.

Am putut constata — ne-a declarat interlocuotoarea noastră — iar aceasta în toate cazurile, ameliorarea stării generale a bolnavului, fapt evident mai ales dacă vom compara grupul celor tratați cu lotul martor. Toți cei tratați cu produsul nostru trăiesc și astăzi. Nu am înregistrat nici un deces, iar mulți dintre bolnavi și-au reluat activitatea.

Un exemplu.
Un exemplu între altele: după operație, un bolnav dovedește apariția unui

epiteliom spinocelular. Face radioterapie. Ulterior se constată metastază ganglionară la ganglionii latero-cervicali. După aplicarea tratamentului cu imunoglobuline se remarcă regresia ganglionilor. Părăsește spitalul avînd pe biletul de externare indicația: „vindecat”.

Faptul că toți cei tratați cu produsul dumneavoastră trăiesc este o realitate care ar merita să fie semnalată în cuvinte mult mai elogioase.

Nu e momentul. E adevărat, tratamentul biologic propus a fost experimentat cu succes, dar el se va putea bucura de un atestat definitiv abia în clipa în care o bogată cazistică ne va putea permite să definitivăm sub raport teoretic și practic cercetările noastre consacrate rolului virusului herpetic în declanșarea sau favorizarea cancerului naso-faringian sau a celui de col uterin.

În combaterea cancerului de col uterin prin metode de imunoterapie, meritul principal revine medicului Pierrette Athanasiu, care în colaborare cu medicul Elisabeta Năstac și Elena Predescu, a propus și experimentat un produs imunoglobulinic cu adaos de flumidin (produs în România). Tratamentul a fost efectuat de data aceasta la secția „ginecologie și maternitate” din cadrul Spitalului „Colțea” și la Policlinica „Drumul Taberei”. Toate cele 30 de paciente care s-au bucurat de acest tratament au demonstrat o simptomatologie clinică și subiectivă bună, în toate cazurile s-a putut constata remisiunea bolii sau totala ei vindecare.

Aducînd în atenția specialiștilor și publicului larg această noutate de ultimă oră, ne exprimăm totodată speranța că experimentul va căpăta dimensiunile pe care importanța sa ca și ritmul în general mare trebuie să caracterizeze asemenea cercetări. Este și dorința legitimă a celor care au creat acest nou instrument terapeutic, lipsit de orice nocivitate, deoarece autorii lui au avut mereu în vedere cunoscutul dicton hipocratic „primum nil nocere deinde vindecare” (în primul rînd să nu faci rău, pe urmă să vindec).

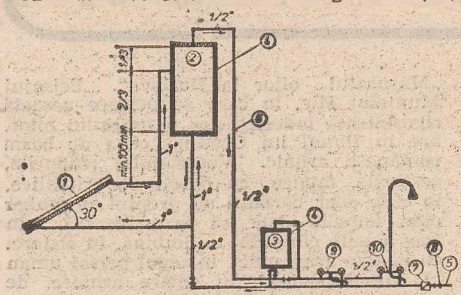
Fără să exagerăm sau să anticipăm valoarea serului imunoglobulinic, ne permitem totuși să apreciem că el oferă toate datele unei mari descoperiri. Dacă importanța lui terapeutică se va adevăra și pe baza unei cazistici bogate, atunci vom putea, afirma că datorăm specialiștilor români o armă deosebit de eficientă în lupta generală împotriva cancerului, acest teribil flagel al lumii contemporane.

LIVIU TIMBUS ■

Introducerea energiei solare în fiecare gospodărie depinde de noi

Răspundem astăzi numeroaselor solicitări din partea cititorilor noștri care doresc să-și realizeze cu mijloace proprii o instalație solară pentru încălzirea apei menajere. Pentru scheme și detalii tehnice am apelat la specialiștii de la INCERC, Institutul de cercetări pentru construcții București, unitate cu veche și rodnică activitate în acest domeniu. O instalație asemănătoare cu cea pe care v-o prezentăm este montată pe cabina portarului. A funcționat cu rezultate bune toată vara și mai funcționează și acum, în plină toamnă. La inițiativa directorului general al institutului, inginerul Valeriu Cristescu, rezultatele cercetărilor se materializează în primul rînd aici, ele constituind, chiar și pentru eventualii sceptici, argumente pentru aplicarea lor în practică.

Instalația pe care, la rugămintea noastră, v-o prezintă specialiștii INCERC este o instalație artizanală, poate fi realizată cu materiale ieftine care se găsesc ușor,

Legendă fig. 1

1. Captator de energie solară — dimensiuni 2000 x 1000 mm. 2. Rezervor de stocare a energiei solare — volum 100 l. 3. Boiler electric (pentru perioade de timp mai puțin insorite). Montarea acestuia în instalație este facultativă. 4. Izolație termică pentru menținerea temperaturii în rezervor în tot cursul zilei. 5. Conductă de alimentare cu apă rece de la rețeaua publică sau de la un rezervor de înălțime. 6. Conductă de apă caldă spre consum. 7. Clapetă de sens unic și ventil de siguranță. 8. Robinet de trecere. 9. Baterie amestecătoare lavoar 1/2 țoli. 10. Baterie amestecătoare duș 1/2 țoli.

În comerț sau în gospodăria fiecăruia. Montarea ei este simplă și rapidă și poate fi pusă la punct și în situația în care gospodăria nu are instalație de apă curentă. După citirea acestui articol, fiecare din dumneavoastră va putea decide dacă poate să realizeze singur instalația sau are nevoie de ajutor. Realizarea unor astfel

de instalații de către mica industrie, ICRAL sau ateliere meșteșugărești este o soluție în situația în care nu vă puteți descurca singuri.

Și acum cîteva explicații suplimentare la desenele din text.

Captatorul solar

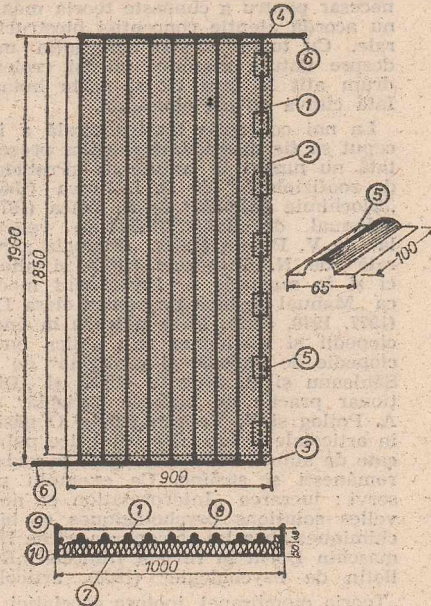
Cutia poate fi executată din lemn. Pe fundul cutiei se așază un strat termozolant din deșeuri textile sau rumeguș. Peste acest strat se pune o foaie de tablă vopsită în negru care are rolul să absoarbă căldura. Pentru ca să nu se miște în timpul transportului sau montajului, este bine ca placa să fie fixată de cutie prin două-trei șuruburi. De această placă se prinde, cu ajutorul unor bride, registrul format din țevi obișnuite de instalații. Mulțimea și mărimea bridelor nu trebuie să vă mire. Ele nu au rol de fixare ci de transmitere a căldurii absorbite de tabla vopsită în negru țevilor registrului prin care curge apa. Din acest motiv, dimensiunile bridelor și dispunerea lor trebuie respectate. Contactul țevă-placă-bridă trebuie să fie cit mai perfect cu putință. Cutia se acoperă cu geam. După ce cutia este închisă se chituește și se vopsește. Ea trebuie să fie etanșă. Captatorul lucrează, cu un randament mai scăzut, și cînd cerul este acoperit și lumina soarelui este difuză.

Rezervorul

Are o sută de litri. Capacitatea lui este calculată funcție de dimensiunile captatorului. Nu are nimic deosebit în alcătuirea lui. Poate fi folosit în acest scop un butoi. Fiind un vas în care se stochează apa caldă, trebuie să fie izolat termic. Sînt indicate deșeurile textile.

Instalația

După cum lesne se poate constata, nu are nimic deosebit față de una obișnuită. Principiul de funcționare este cel al termosifonului. Nu are pompe sau alte piese în mișcare. Pentru realizarea ei se folosesc țevi, coturi și baterii folosite la instalațiile obișnuite. În schemă au fost evidențiate cîteva cote și dimensiuni care trebuie respectate. Secțiunea țevilor nu trebuie obținută de bavuri de sudură sau de alte accidente pentru ca apa să circule în instalații uniforme și continuu. Pentru cei ce doresc și au posibilitatea, în schemă s-a arătat și posibilitatea montării unui boiler electric de 30 de litri. Boilerul electric se găsește în comerț, este prevăzut cu un termostat care îi comandă oprirea și pornirea cînd apa ajunge la o anumită temperatură. Rolul lui este de a ajuta instalația în zilele mai puțin insorite.

Legendă fig. 2

1. Registru din țevă 1/2 țoli. 2. Placă captatoare (tablă neagră 1 mm). 3. Distribuitor țevă 1 țol. 4. Colector țevă 1 țol. 5. 7 bride de fixare prin sudură pe fiecare țevă a registrului de placa captatoare. 6. Detaliu de bridă — din tablă de 0,5 mm — pentru realizarea con-

tațului termic între placa captatoare și registru. 7. Filet 1 țol. 8. Izolație termică (vată minerală, deșeuri textile, rumeguș etc.). 9. Geam clar grosime 5 mm. 10. Chit de geamuri. 11. Cutia captatorului (tablă, lemn, masă plastică).

IMPORTANT!

— Poziția de funcționare a registrului cu placă captatoare — numai cu țevile registrului pe verticală.
— Registru și placa captatoare se vor vopsi cu culoare neagră mat.

Introducerea boilerului electric este facultativă. El poate fi introdus și în etapa a doua. Iarna, prin închiderea robinetelor fixate pe conductele care duc la rezervor și prin golirea de apă a circuitului captator-rezervor, poate fi folosit circuitul mic, în care încălzirea apei se face numai cu ajutorul boilerului electric.

S-ar putea ca explicațiile și desenele pe care vi le-am prezentat să nu vă lămurească pe deplin, s-ar putea să doriți să aduceți unele modificări instalației și să simțiți nevoia unor confirmări în acest sens. Cu ajutorul și prin amabilitatea acestorași specialiștii de la INCERC, vom răspunde prin revistă întrebărilor dumneavoastră.

Deci sîntem în stadiul în care folosirea energiei solare pentru ridicarea calității vieții noastre depinde de noi... Economia pe care o aduce această instalație solară este de 100—150 kilograme combustibil convențional pe an.

OPREA GEORGESCU ■

O nouă mină de cărbune la „Piscul Neagului”?

Pensionarul Petre Diaconescu din comuna Malu cu Flori, județul Dimbovița, ne face o comunicare cit se poate de interesantă. Iată despre ce este vorba: „În comuna Voinești, satul Gemeneș, județul Dimbovița, în locul numit „Piscul Neagului”, există un filon de cărbune-lignit destul de mare, care a ieșit la iveală dintr-o surpătură cauzată de eroziunea unui pîru. Subsemnatul am luat cărbuni de acolo și i-am ars în sobă. Ard foarte bine, dau căldură mare și au o culoare neagră-brună. Dacă problema este interesantă, eu voi da concursul specialiștilor arătîndu-le locul unde se găsește această sursă de combustibil”.

Cum să nu fie interesantă o asemenea problemă? Mai ales acum cînd toată lumea caută cu febrilitate noi surse de energie, noi zăcăminte.

Pensionarul Petre Diaconescu și-a făcut datoria. Ne-o facem și noi scriind aceste rînduri cu convingerea că oricît de mic ar fi filonul descoperit de dînsul merită atenția specialiștilor, cărora, pe această cale, le aducem la cunoștință cele de mai sus.

ION PADURE ■

Ștefan Berceanu, laureat al premiului de medicină pe anul 1980 al Academiei dei Lincei din Roma, ne declară:

„Aspir mereu la o condiție optimă pentru om“ (II)

— Stimată tovarășe profesor, după câte mi-am dat seama, prima parte a convorbirii noastre a fost un fel de hărțuială care nu v-a prea convenit. Îmi cer iertare, dacă a fost așa, și vă las dumneavoastră inițiativa acum.

— Într-o societate, oricare ar fi ea și cu atât mai mult într-o societate ca a noastră, în care grija pentru om este în permanentă atenție, e absolut necesar ca medicina să fie preocupată permanent de rolul ei. În ponderea economică a unui stat medicina nu atrăne deloc greu, în schimb eficiența ei poate să fie foarte înaltă. Aceasta deoarece se poate zice că eficiența medicinai, a actului medical individual, adică pentru fiecare bolnav, și a actului social general este de natură calitativă, sau altfel spus, câștigul biologic prin toată acțiunea medicală într-o societate este poate de cea mai înaltă calitate, față de alte activități sociale. Aceasta cu atât mai mult cu cât dacă ne referim la figura medicului ca ins social, în concepția mea sau mai degrabă în aspirația mea, pentru mine, pentru cei care lucrează cu mine, am dorit ca medicul să se ridice la câteva atribuții umane deosebite și anume: medicul să fie un cercetător al naturii; să fie în permanentă solicitat de actul de cunoaștere, având în vedere că medicina științifică, modernă, are la bază cunoașterea naturii umane din punct de vedere structural și fiziologic. Sint încă enorme domenii privind patologia umană care sint neștimate și de aceea există în medicină goluri de aplicabilitate și eficiență, pentru că există goluri de cunoaștere.

— La ce vă referiți?

— Am să dau câteva exemple. Nu cunoaștem încă în profunzimea-lui procesul de cancerizare și de aceea în acțiunea anticancerioasă există încă multe de făcut. Nu cunoaștem încă natura proceselor de cronicizare și autointerținere a leziunilor așa cum se întîmplă în procesele degenerative hepatice (hepatita și ciroza), scleroza renală și alte boli ale țesutului conjunctivo-vascular cunoscute sub numele de colagenoze. Avansul câștigat de imunologie a deschis căi noi pe care umblă și cercetarea din țara noastră.

— Și, după părerea dumneavoastră, ce credeți că-i de făcut?

— Rezultă de aici câteva condiții speciale pentru ca aceste domenii de cunoaștere să-și capete eficiența în practica clinică curentă asaltată din ce în ce mai mult de leucemii, limfoame și cancer și de acele boli degenerative cu mecanism autoimun. Apare astfel necesitatea dezvoltării cercetărilor fundamentale, un domeniu de care medicul practician e mai puțin legat. După părerea mea, toate cadrele medicale și în special cadrele din învățământ și cercetare trebuie să fie preocupate de aspectele fundamentale actuale ale medicinai înțeleasă ca biologie și fiziologie. Există multe temeluri ca medicina fundamentală să poată face progrese în țara noastră.

— De ce este nevoie ca aceste progrese să se materializeze, să fie fapt?

— De vreo două-trei elemente fără de care nu se poate și pe care, trebuie s-o spunem nu le fructificăm totdeauna eficient. Unul ar fi informația completă prin reviste și monografii, și altul este contactul cu centrele de cercetare străine prin schimb de experiență și participări la congrese internaționale. Ultimul element de care amintesc, deși n-aș vrea să fie ultimul, este o dotare corespunzătoare pentru abordarea cercetării fundamentale. Există adesea mentalitatea că ne facem datoria profesională și umană doar dacă aplicăm corect în practica medicală cunoștințele care sint la un moment dat pentru diagnostic și tratament. Se consideră un bun medic acela care, pe baze științifice, pune un diagnostic corect și tratează corect în limitele posibile o anumită boală. Problema responsabilității medicului nu se oprește însă aici. Să nu considerăm că ne-am îndeplinit această responsabilitate atât timp cât asistăm neputincioși la evoluția gravă a unora din bolile citate mai sus. De aceea, eu consider că fiecare din noi, cei care răspundem de anumite domenii ale medicinai, trebuie să ne zbatem să facem cât mai mult pentru a ne crea o condiție de progres în aspectele fundamentale.

— Dumneavoastră, o spun rezultatele, o spune recentul premiu conferit de Academia din Roma, faceți cercetare fundamentală. Aveți timp, aveți ce vă trebuie? De pasiune nu mai întreb, pentru că efectele ei sint evidente.

— Se spune adesea că succesul cercetării fundamentale ar depinde sau ar fi posibil în funcție de stadiul de dezvoltare al unei societăți. Țara noastră, unde există minți luminate, pasiune deosebită și înaltă responsabilitate înfirmă această mentalitate. Trebuie făcute însă eforturi pentru dezvoltarea bazei materiale, pentru ca această bază materială să fie asigurată prin mijloace proprii, astfel ca să nu frizeze cercetarea. Consider că în ceea ce mă privește, în ultimii 20 de ani, am întrevăzut câteva fenomene fundamentale despre care n-am să mai vorbesc acum, dar pe care nu le-am putut urmări mai departe din lipsa anumitor mijloace, minime după părerea mea. Și la Congresul recent de hematologie de la Hamburg, în vara anului 1979, o zi întreagă a fost ocupată de fenomenul de reversibilitate al blastilor leucemici, observat de mine împreună cu dr. Mariana Gociu și dr. Ioana Răileanu cu zece ani înainte, fiind publicat în revista de cercetări a Academiei noastre. Din păcate, de abia după zece ani am primit un termostat de o anumită tehnicitate necesar pentru studiul acestui fenomen. Termostatul a intrat acum două luni în dotarea clinicii noastre.

— Era vorba de o cercetare fundamentală pură sau avea și ceva legat de practica medicală?

— Întrebarea este binevenită. Multă lume nu înțelege mecanismul aplicării în practică a cercetărilor unor procese biologice sau patologice fundamentale. Amintesc însă că în domeniul leucemiilor se caută zi de zi mijloace de terapie biologică naturală și la toate congresele se discută această posibilitate de terapie. Terapia ideală va fi atunci cînd vom putea nu să distrugem celulele canceroase, ci să le modificăm anarhia genetică, transformîndu-le în celule normale. Fenomenul de care am amintit se leagă direct de această posibilitate pe care toată lumea o așteaptă. Aș vrea să mai completez că orientarea spre cunoașterea fundamentală se încadrează în efortul general de cunoaștere și transformare a naturii care-i revine în momentul de față oricărei societăți în dezvoltare și care aspiră la o civilizație superioară. Ca unul care meditez asupra rolului conștiinței cunoșcătoare și etice pe plan uman, îmi permit să spun că afirmarea unui popor s-a făcut și, mai ales acum, se va face pe baza aportului și progresului în cunoașterea științifică în stare să transforme natura înconjurătoare și natura umană însăși.

— Aveți perfectă dreptate și multe din eseurile dumneavoastră pledează pentru a dezvolta în societatea noastră o fervoare a cunoașterii. Dar, să ne întoarcem la practică.

— Chiar așa, să ne întoarcem la practică. Așa cum am spus în prima convorbire, cercetarea medicală se face din

imperativul permanent de a ameliora actul practic medical. Acesta ne solicită spre adîncirea gîndirii și cunoașterii, de la el pornim și la el ne întoarcem. Am enunțat de la început necesitatea încadrării actului medical în social și creșterea ponderii lui în societate. Ar fi o greșeală gravă a ne ocupa de fenomenologia medicală neglijînd actul medical posibil în ziua de azi, fiecare răspunzător de o specialitate a medicinai avînd datoria să facă tot ce depinde de el și de echipa lui pentru a înfăptui la noi acasă tot ceea ce e nou pe plan mondial în practica specialității de care se ocupă. În hematologie, m-am zbatut și am fost ajutat substanțial de conducerea de partid și de stat, de forurile superioare, și am încheiat contracte de cercetare cu Academia de științe medicale, am realizat o dotare suficientă în așa fel ca asistența în bolile de sînge să fie ca oriunde în lume. Spun acest lucru cu toată responsabilitatea intrucit contactele mele cu alte școli de hematologie și compararea rezultatelor noastre cu ale străinilor verifică această afirmație. În luna octombrie am primit vizita unui american și a unui francez care au fost incintați de cele văzute în clinica noastră. Acordarea premiului Academiei dei Lincei din Roma într-un domeniu de asemenea de aplicabilitate practică, cu o adîncă cunoaștere fundamentală, confirmă desigur aceasta.

— Ce ne puteți spune despre transplantul de măduvă osoasă?

— Dispunem de întreaga aparatură modernă necesară. Dacă vom reuși anul acesta să amenajăm spațiile corespunzătoare, cred că vom avea reușită și cu transplantul de măduvă osoasă, care din punct de vedere tehnic e bine stăpînit de noi. Întîlnim însă piedici mărunte, care după părerea mea tîn de organizare, de planificare, de prevedere corectă a circumstanțelor care uneori pot să periclitizeze grav asistența medicală superioară în bolile de sînge. Mă refer la absența în anumite perioade a unor materiale de consum absolut necesare precum perfuzoarele de sînge, pungile pentru citofereză și plasmofereză, metode noi pe care le aplicăm cu succes în urma dotării cu două aparate separatoare de celule sanguine. Perfuzoarele se fac în țară. Degeaba s-a făcut efortul pentru dotarea cu aceste foarte prețioase aparate dacă nu vor fi înzestrate periodic cu materiale consumabile, ducînd la situația ca aparatele să stea nefolosite și viața bolnavilor să fie amenințată.

— Sint și alte situații ce depind în mai mare măsură de noi. Este vorba de sîngele pentru transfuzii. Foarte adesea nu se găsește și se amînă intervenții chirurgicale sau nu e posibilă o transfuzie pentru că nu se găsește sînge!

— Am mai vorbit în presă, la radio și la televiziune, și o mai fac și acum, despre necesitatea creșterii volumului de sînge conservat și mai ales a derivatului de sînge plasmatic și celular. Cunoșc bine competența și efortul deosebit al specialiștilor noștri. Probabil condițiile de recoltare și preparare nu sint corespunzătoare astfel că sîngele și produsele de sînge nu acoperă toate nevoile. Mă refer în special la produsele de sînge cu care tratăm bolnavii de hemofilie. Hemofilia este o problemă gravă pe care o putem trata ca oriunde în lume dacă profilaxia și terapia accidentelor hemoragice la hemofiliici poate fi făcută la timp cu factori antihemofiliici necesari. Să ne oprim puțin la această problemă. Am vorbit despre contextul social al medicinai. Profesia medicală și actul medical solicită societatea, membrii societății, oamenii sănătoși care nu trebuie să uite că și ei au obligații. Centrele de transfuzii, oricîte eforturi ar face și oricîte competență ar avea nu vor putea realiza prea mult dacă nu vom avea destui donatori de sînge și în cel mai scurt timp. O spun cu tristețe, donarea de sînge încă nu se face de către cetățenii noștri atîta cît ar trebui.

— În convorbirea precedentă ați abordat în treacă problema formării specialiștilor. Aș dori să reveniți puțin.

— Revin, dar ceea ce spun nu este o plăcere. Sintem în mare carență de specialiști și cu toate amplele dezvoltări pe multe planuri, în ultimii 20 de ani, în loc să avem o creștere a numărului de specialiști, acesta a scăzut. Ar trebui, desigur, ca numărul specialiștilor să crească am de an în specialitățile de bază, ca radiologia și anatomia patologică, obstetrică și ginecologie precum și în specialitățile noi

ca hematologia, gastroenterologia și altele. Ar fi bine să se fixeze odată și să se planifice pe temeiul legilor adoptate, formarea de specialiști an de an precum și modalitatea de specializare care a cunoscut o fluctuație continuă. Baza educației medicale multilaterale trebuie s-o constituie internatul. Forma de internat dinainte nu era deloc rea. Dar, fie că e vorba de forma dinainte sau de actuala formă de stagiarat, tînărul absolvent trebuie să lucreze eficient în clinică și laboratoare, cu responsabilitate în actul medical prin însăși procesul lui de învățămînt. Nu cred că e bine să-i prelungim mentalitatea lui de student care învață pentru nota 10 la examenele periodice și nu în folosul bolnavului. Este primejdios, pentru formația lui, ca tînărul stagiar sau intern să lipsească săptămîni din saloane pentru a-și pregăti examenele. Profit de discuția noastră despre cadrele tînere ca să insist asupra problemei asistentelor medicale, auxiliarele noastre cele mai prețioase, așa cum au fost formate pînă acum. Atrag atenția că sintem în primejdie mare să scadă atît numărul lor, cît și calitatea lor. Să nu uităm că ele sint garanția actului medical eficient.

— Am înțeles că dumneavoastră susțineți perfectibilitatea actualei forme de specializare și o susțineți cu argumente. Dar o școală de medicină mai are pe lîngă specialiști și doctori, docenți, conferențieri și profesori.

— Instabilitatea regulamentelor privind specializarea cadrelor se pare că a cuprins și posibilitățile de recompensare morală a unor cadre, mai bine zis, consacrarea lor. Astfel acordarea titlului de docent se amînă de cîndva ani. La doctorat e cam la fel. Se spune că se va face un nou regulament. Există, pe bună dreptate, oameni doritori și capabili să concureze pentru aceste titluri. Nu o pot face pentru că de cîțiva ani ministerul sau ministerele răspunzătoare și chemate, firește, să aducă perfecționări necesare diferitelor activități și forme ale domeniului, nu s-au decis cum să fie docentura și chiar doctoratul. Amînările și nesiguranta derutează mult cadrele oneste și capabile. Același lucru se întîmplă și cu unele posturi vacante la anumite discipline, vacanțe care durează de doi și trei ani. Așa a fost situația la clinica de cardiologie și este în prezent la clinica medicală Fundeni. Să nu mai vorbim de metodele de promovare a cadrelor superioare. Amintesc numai că trebuie să răspundem în anii acestia la întrebarea pusă acum cîțiva ani de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața noastră „Ce facem cu școlile medicale românești? Să ne întrebăm cu toții dacă metodele actuale de alegere a unui cadru superior, conferențiar sau profesor, selectează într-adevăr pe cei mai buni și capabili să dezvolte și să răspundă de școlile medicale românești. Am spus-o de mai multe ori și o spun și acum că sint cadre de înaltă competență în cercetarea și asistența medicală românească, care n-au putut să intre în învățămînt! De ce? Nu cumva este mal bine ca la aceste concursuri să poată concura cît mai mulți dintre cei mai buni? Mai există și alte amînări care afectează cadrele medicale superioare. O spun numai în treacă: alegerile pentru conducerea societăților de științe medicale sau alegerile pentru Academia de științe medicale, care nu s-au mai tînut din 1969.

— Ne-ați declarat, ceea ce zice titlul. Cum considerați perspectiva realizării condiției optime pentru om?

— E o întrebare bine pusă. Aș încerca să răspund scurt, ca o încheiere. Condiția optimă pentru om îmi permit s-o afirm că este cea pe care ne-o creăm noi. Există multe contradicții în acest act al nostru de devenire, dar dacă avem înțelepciune, perseverență întru înțelepciune și încredere în facultățile bune ale omului eu cred că reușim. Reușita s-ar putea să fie nu totală, ci relativă, dar și aici înțelepciunea trebuie să ne învețe că atît s-a putut. Un înțelept al antichității spunea: „Să faci totul ca să reușești un lucru bun, dar să nu disperî dacă n-ai reușit.“ Eu nu disper în cele ce mai am de făcut. O iau de la început și cu oamenii și cu lucrurile și de fiecare dată reușesc un surplus. Am grijă să dezvolt, în mine și în cei cu care lucrez, atît cea necesitate de cunoaștere de care am vorbit, cît și necesitatea impusă de meseria noastră — să ocrotim omul. Acesta este semnul responsabilității noastre și în numele lui să nu precupețim nimic, cu riscul unor dezavuări momentane. De aceste afirmații ale mele, de încheiere, se leagă efortul meu de gîndire care a dus la realizarea unor eseurî, unele sub formă de dramă — și care urmăresc perfectibilitatea conștiinței noastre cu o încredere absolută în dezvoltarea spre bine a omului, ceea ce constituie pentru mine o lege biologică a dezvoltării. În om sint stocate ancestral multe reziduuri primitive, dar tot în om țînesc năzuințele și necesitatea perfectării în spirit, în rațiune și în afect. De aceea în înțelegerea mea generală, știința, arta, filozofia se integrează în spiritul uman supus legii dezvoltării biologice generale.

— Vă mulțumim.

ION PREDOȘANU

Intr-o mare a muncii, descindere pe insula paraziților

32 milioane lei — o parte doar din prețul nemuncii

Nu este o aproximație, este un calcul exact și o dură și intolerabilă realitate: cele 250 persoane care nu vor să muncească, aflate în evidența Direcției pentru problemele muncii și ocrotirii sociale din județul Galați, dacă ar fi lucrat — cu productivitatea netă medie ce se realizează pe județ — ar fi produs într-un an bunuri în valoare de 32 milioane lei. Repetăm: 32 000 000 lei! Producția fizică a unei întreprinderi medii! Bunuri care ar fi putut însemna oțel, fontă, tablă, nave, elice pentru nave, săpunuri fine, țesături, pește, conserve de legume și fructe, piine, vin..., ca să luăm numai câteva din profilele industriale ale Galațiului. O pierdere nu doar pentru un singur oraș, pentru un singur județ, ci pentru noi toți, pentru societate, inclusiv pentru cei ce nu produc nimic, dar consumă. Altfel spus, cu aceste 32 milioane s-ar fi putut construi mai multe locuințe, școli sau dispensare! Chiar dacă la numărul oamenilor muncii din județ, cei 250 reprezintă o cifră infimă — numai la Combinatul siderurgic lucrează peste 45 000 — nu-i putem trece cu vederea, nu-i putem tolera în numele valorilor societății noastre. Ei ne frustră de bunuri, în schimb mănincă, se îmbracă, au locuințe, beneficiază de tot ceea ce statul pune la dispoziția cetățenilor. Paradoxul e cu atât mai mare, încrincenindu-ne de indignare, cu cât — se cunoaște bine — în cincinalul actual județul Galați a deschis porțile muncii, drumuri demne ale realizării sociale și individuale, pentru 50 000 de oameni! Sint pline și acum anunțurile publicitare de oferte de servicii, de chemări spre încadrare în numeroase meserii tradiționale și moderne specifice industriilor gălățene. În cincinalul viitor se vor crea încă 60 000 locuri de muncă, practic cit populația unui oraș mai mare decât municipiul Focșani. Cu o medie de 12 000 anual. „Așadar, concluzionează tovarășul Tache Neofit, șeful Oficiului forțelor de muncă, nu se pune în nici un fel problema că aceia care doresc să muncească n-ar avea unde. Ne lovim însă de refuzul unora dintre aceștia.”

Miercuri, 29 octombrie, am asistat la una din acțiunile Comisiei de influențare, cum este denumită pe plan local, o activitate susținută, tenace a multor oameni, reprezentând multe foruri și organisme sociale — procuratura, miliția, organizația U.T.C., direcția muncii — pentru a convinge, pentru a determina, a influența pe acești cetățeni care au renunțat la propria lor valoare, să mai creadă în ei, să-și cîștige cinstit piinea cea de toate zilele și, astfel, identitatea.

Drame în celula familiei

Orice formă de parazitism ne repugnă, desigur — și trebuie să-l anihilăm cu toate forțele și mijloacele noastre — dar cel mai abject ni se pare bărbatul care trăiește pe spatele unei femei. Din munca ei, din dubla ei muncă — în societate și acasă.

Intră doi bărbați. Se țin unul după altul, ca într-o comedie — ce tristă comedie! — se așază alături și așteaptă parcă microfونul. Înălți, bine legați, nerași, sofoși, somnoroși, de fapt mahmuri. Doi frați. Neculai Dobrea, 32 de ani, de meserie șofer, căsătorit, 3 copii, în vreme ce al patrulea va veni curînd pe lume. Valentin Dobrea, 35 de ani, tot șofer, tot căsătorit, 2 copii. Soțiile amîndurora — muncitoare oneste și conștiincioase la întreprinderea textilă Galați. Primul nu mai

muncește din aprilie, al doilea din septembrie. Neculai, care are și meseria de zugrav-vopsitor, din cînd cînd — zice — a mai adus ceva bani în casă, zăgrăvind particular ici și colo, Valentin — nimic. El bea. Bea banii soției și se vaită de ulcer, motivînd astfel neputința de a mai munci. Nu și de a bea! Neculai e abil, minuieste bine, chiar cu dezinvoltură și inteligență, vocabularul demagogiei, vorbește chiar despre un ideal de viață. Pe care l-a atins, dar l-a trădat. „Idealul meu a fost șoferia”. L-a abandonat pe motivul că împingea greutăți, nu i se dădeau piese de schimb. Nu crede nici el că, pentru dificultăți de moment poți să-ți părăsești nu numai locul de muncă și meseria aleasă, ci starea de demnitate. Să ajungi să-ți trădezi copiii, să tai frunza la ciini, să ajungi întreținutul mamei copiilor tăi! Este chiar abject! Il întrebăm dacă din aprilie a mincat. I se pare absurd întrebarea: sigur că a mincat, altfel ar fi supraviețuit atîtea luni?! Din porția celor trei, ba nu, a celor patru copii, adusă cu trudă de mama lor. Pe deasupra i-a păgubit și de alocația acordată de stat. Face singur socoteala că i-a lipsit cam de 700 și ceva de lei pe lună, în total de peste 4 200 lei. Care ar fi putut să însemne ghețuțe, paltonașe, rochițe, cărți, jucării și alte bucurii ale copilăriei. Inconștiență? E un termen prea blind și prea inexpressiv pentru condiția morală a unui astfel de părinte! Doi dintre copii sint școlari, clasele I și a II-a. La vîrsta începutului, cînd se învață alfabetul valorilor umane și se formează deprinderile pentru muncă, vîrsta marilor și fundamentalelor cuceriri morale. Ce pot răspunde copiii, cînd învățătoarea îi întreabă unde lucrează tata? Niciieri?! Ce pot răspunde auzind în jurul lor pe ceilalți copii rîzînd în hohote?! E mindru Neculai Dobrea că fiul i-a terminat anul trecut clasa cu media peste opt. Rodul unei munci frumoașe. Ce va ajunge acest copil mai tirziu, sfîșiat de contradicția dintre ceea ce învață la școală și ceea ce vede acasă, la tatăl său? E cert că nu putem îngădui, Neculai Dobrea, să deformați destinele, să strîmbați optica de viață, să schimbați traiectoria normală a celor patru viitori cetățeni ai țării! Să trăiască și el ca și tatăl lor parazit, obscur, nedemn! Bărbați de vîrsta celor doi Dobrea, în vremea puterilor depline, bărbați avînd meseriile lor, se luptă cu camioane de mii de tone pe șantierele țării, resimt — și trăiesc cu voluptate — satisfacția împlinirii, edificării unor mari hidrocentrale, uzine, exploatari miniere, etc., etc. Cîștigă 3 000—4 000—5 000 de lei pe lună, își cumpără apartamente, își construiesc cămine, au automobile, își dau copiii la școli și facultăți, într-un cuvînt trăiesc frumos, normal, firesc, omenesc.

Anghelache Stoica, de 27 de ani, din str. Armata Poporului nr. 70, este parazitul — incredibil și incalificabil — al unei femei nevătătoare. Înțelegeți, al unei femei care și-a pierdut lumina ochilor?! Dar nu și demnitatea. Femeia muncește la Cooperativa „Înfrățirea”, iar acasă, de asemenea, se depășește pe sine, își depășește sublim tragedia infirmitate, rămînd o bună gospodină și mamă adevărată pentru fiul de 4 ani și jumătate. Anghelache Stoica minte crud, minte aspru cum că și-ar fi părăsit serviciul pentru a-și îngriji fiul. N-are rost să comentăm că era, ca este normal, să fi lucrat el, ținîndu-și soția acasă. De fapt, copilul urmează o grădiniță, deci în cea mai mare parte a timpului îi poartă de grijă statul. Anghelache Stoica vrea ca ea, soția, să plătească scump faptul că el mai consimte să-i fie soț, în actualele condiții.

Cînd contractăm căsătorii nu facem și contract cu natura pentru a nu ne îmbolnăvi, pentru a nu plăti tributuri grele unor bărbați lipsiți de scrupule și omenie!

I s-au oferit patru repartiții pentru patru locuri de muncă, dar nu s-a prezentat la nici unul. Prea multă clemență, prea multă înțelegere, prea multă omenie pentru asemenea inși care nu vor să fie oameni! Justiția, unele instanțe de judecată, este încă prea blindă față de asemenea cazuri cronice de parazitism, cu consecințe în toate etajele vieții noastre sociale. Se impun măsuri mai ferme, pe-depse mai aspre.

Viață ușoară, copii abandonati

Bumerang, fapta de răzburare a Mariei S. s-a întors împotriva ei. A ajuns pe banca acuzaților și pe treapta cea mai de jos a ființei umane. La 24 de ani s-a dus în port să se vîndă, să-și vîndă trupul unor marinari străini. Și ea a fost dintr-o familie onorabilă, cu părinți și frați respectați, care își vîd cu toții de treabă. Așa se părea că se vor petrece lucrurile și cu ea. „Nu vorbesc cu tatăl meu. Stau cu copilul la bunica din partea mamei. Nu ne înțelegem de cînd eram mică, vorbea urît cu mine și nu meritam. Mă străduiam mereu să-i fac pe plac, dar n-am reușit niciodată”. Și apoi, s-a străduit, se pare, să facă totul pe dos. Indiscutabil, acolo, în copilăria ei frustrată de căldura paternă, se află eșecul vieții ei. Un tată aspru, o mamă, prin compensație, prea tolerantă, au pregătit lent acest eșec dramatic. A absolvit școala generală, a absolvit cu bine și școala profesională de electricieni, a învățat apoi în uzină alte șase luni, cu ambiție, pentru a deveni bobinătoare și astfel totul parea normal, firesc. Nici un semn exterior al rănilor de dinăuntru. Părinții nu și-au făcut probleme nici în fața grabei cu care tinăra fată a vrut să se căsătorească, să evadeze astfel, cit mai repede, din climatul familial. La 20 de ani, la 3 luni după ce a cunoscut — cum putea să-l cunoască în 3 luni?! — un tînăr, se căsătorește. Începe un mariaj nefericit care îi adîncește starea de conflict cu lumea. Fiind obligată să suporte acasă, în noua familie, bătăi, injurii, interdicții, atmosferă încordată, se defulează la serviciu: irascibilă, bănuitoare, susceptibilă, provoacă stări conflictuale. Exacerbează, dramatizează neînțelegerile cu o colegă, soția șefului, care își aroga dreptul de a comanda în echipă. Copilul ei vine pe lume cu consecințe ale traumei fizice și sufletești prin care trecea, traumă care își pune amprenta pe sănătatea lui — suflu sistolic, maladie de cord. Se internază cu el în spital, nu-și trimite la timp certificatele medicale și, pentru absențe nemotivate, i se desface contractul de muncă. Nu-și caută drepturile, nu se duce la serviciile și persoanele din Combinatul siderurgic unde lucrea, competente să-i rezolve situația. După 8 ani renunță la slujbă. Intervine între timp și divorțul. Se lasă dusă de valuri. Trăiește mai întii din pensia de întreținere a copilului apoi „cîușește” de la bunica, întii sume mici, pe urmă din ce în ce mai mari. Adună datorii și pleacă să se vîndă. Conștiința imatură, se vinde ca să se răzburne. Începe o viață parazitată. I s-a oferit loc de muncă, nu vrea însă decît bobinătoare, meserie în care, deocamdată, nu mai sint locuri. Maria persistă în războiul ei cu lumea, distrugîndu-se pe sine. Nu are dreptul, în primul rînd, pentru că societatea noastră îi oferă drumul demnității, se interesează de ea și o recheamă în rîndurile celor pe care ne biziim, ale oamenilor muncii. Altfel, este

jalnic drumul Mariei, și mai presus de al ei, al copilului! Ce poate să resimtă un om, chiar și copil fiind, cînd află că mama sa este sau a fost prostituată?!

Pe aceeași bancă a acuzaților pentru trai parazit și pentru prostituție stă și prietena Mariei S., Rodica B., în vîrstă doar de 20 de ani. Culmea, este chiar elevă în anul IV, curs seral, la un liceu comercial. Ea n-a trecut prin nici o dramă. Este fetița răsfațată a doi părinți onesti care au muncit și muncesc din greu, cu seriozitate, pentru idealul lor: de a le asigura totul copiilor lor. Tata — furnalist, mama — îngrijitoare la un cămin de copii. Îmbrăcată bine, cu mantou din piele și pantaloni din stofă bună, răsfațată cu ochii albaștri te privește intens, fără nici o clipire, cu aplomb. Nu plînge, ca Maria, nu lasă ochii în jos. La 18 ani a părăsit cursurile liceului și s-a măritat. Părinții au aranjat să fie încadrată undeva, și s-au rugat cu cerul și cu pămîntul de odorul lor să termine totuși școala, la seral. În viață e bine și ai calificarea ta. Ce bine graiau bătrîni! Și-a găsit Făt-Frumosul pe stradă. Un „taie-frunză la ciini”. Ciudat cum acești părinți prevăzători și cu o bună și sănătoasă filozofie de viață, cedează acestui moft. Nu prea se interesează ce face, unde muncește, cu ce se ocupă viitorul ginere. Familia băiatului își iubeste și ea odorul, și-i ascunde identitatea de pierde-vară. La gîndul egoist că poate astfel, insurat, îl va aduna de pe drumuri. Da' de unde! Proaspătul soț își dă repede arama pe față, deși socrul le-a aranjat, sacrificîndu-și propria locuință — printr-un schimb — și apartamentul în plin centrul orașului, pe bd. Republicii! Mobilat cu tot ce trebuie. Ce nu face un părinte pentru copilul lui! După numai un an Făt-Frumosul a părăsit-o, în decembrie 1979. Iar mironosița cu ochi albaștri, scoasă de la o slujbă pe care abia o luase în primire — prevăzîndu-se de legea posibilității intreruperii serviciului pentru creșterea copilului pînă la șase ani — nici nu învață, nici nu se îngrijește de micuțul fiu. Il abandonează în răspunderea mamei și a unui cămin — grădiniță, unde plătește doar 120 lei lunar, și... pleacă. În căutarea consolării. În port. Ține chiar și un „jurnal intim” despre noua ei „iubire”, de la care nu i se pare degradat să primească bani și cadouri, după fiecare întîlnire. Iar noua ei afaceră amoroasă nu putea fi decît un marinar de pe alte meleaguri! Ce era să facă cu atîta timp de care dispunea?! Și-a transformat apartamentul în casă de întîlniri dubioase, murdare, abjecte. Restauante, fripturi, Kent..., apoi rondul de noapte, rondul de zi... În timp ce alte tîneri învață în cămăruțe modeste, sau lucrează în fabrici, îngrijesc copii, părinți, în timp ce alte familii de muncitori onesti, valoroși scriu memorii, ori așteaptă disciplina să le vină rîndul pentru a li se repartiza o locuință, chiar mai modestă decît a Rodicăi B. Cum ne poate sfida? Pînă cînd? Miliția municipiului Galați i-a întocmit dosarul de trimitere în judecată și, firește, actele de evacuare din apartament. Răsplată dreaptă, echitabilă, morală, pentru acte antisociale, pentru beneficiul unor avantaje nemeritate, pentru fapte imorale. Rodica B. are, cum spunem, un copil și mai are o soră de 15 ani, timpul opțiunilor, vîrsta-cheie a vieții. Ei trebuie ocrotiți, apărați de nociva ei boală morală.

Iată una dintre cele mai grave consecințe ale parazitismului: un climat viciat pentru niște copii nevinovați, pentru cei care se află în preajmă. Nu putem îngădui să li se transmită această gravă maldade. Sint viitorii cetățeni ai țării pe care trebuie să ne biziim. Destinul lor interesează în cel mai înalt grad. Cum fiecare sintem opinia publică și om al muncii, fiecare avem datoria, și putîm, să nu facem loc în nici un fel parazitismului, să nu-l îngăduim, să-l îngădîm, să-l demascăm, să nu-l ajutăm în nici un fel să se manifeste.

CICI IORDACHE

Cronica șoselei

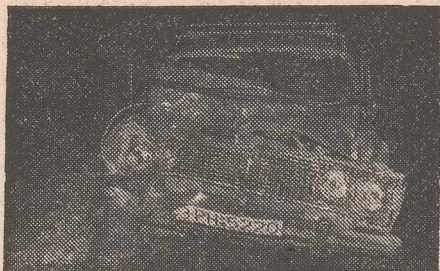
A uitat de jurămîntul lui Hipocrat!

Era întineric de-a binelea cînd Costel Paraschiv, șoferul autocamionului basculabil cu remorca 31-BR-6062, aparținînd Autobazei 1 marfă Brăila, a fost nevoit să oprească, scoțînd autovehiculul cit mai mult în afara panglicii de asfalt a șoselei, în apropierea bornei kilometrice 84, între Ploiești și Cîmpina.

„Ghinion mai mare nici că puteam să am. Explozie de caucuc și încă la ambele roți”, i-a zis pilotul însoțitorului care coborise din cabină să vadă de ce anume oprise șoferul.

„Putea fi însă și mai rău. Dacă explozia era pe față, eram acum propțiți în vreun pom și cine știe ce s-ar fi ales din noi. Așa că hai să ne apucăm de treabă!”

N-au trecut decît 7—8 minute și în timp ce șoferul și însoțitorul roboteau pe lîngă mașină, o lovitură extrem de puternică a scuturat autovehiculul din

toate incheieturile. Cei doi s-au precipitat imediat spre partea din spate a mașinii unde o Lada 1500 se „înfișese” sub remorcă. Capul pilotului era aplecat pe volan. Nu mai mișca. Pasagerul din dreapta, cu fața plină de sînge, gemea, bolborosînd ceva de neînțeles. În timp ce șoferul autocamionului, ajutat de însoțitor și de alți cetățeni ce opriseră la locul accidentului, se străduia să scoată victimele din mașină, în spatele autoturismului accidentat a oprit o Dacie 1300 condusă de F.C. din Băicoi, în vîrstă de 27 de ani.

„Ce s-a întîmplat, dom'le, aici? Asta e mașina lui unchiu-meu!”

Unul dintre cei strînși în jurul mașinii i-a explicat cit stia și el din cele petrecute. „Acum n-avem timp de explicații, șoferul e mort, dar pasagerul care mai e în viață trebuie dus la spital și asta cit mai urgent”, i-a zis nepotului, șoferul autocamionului, în timp ce încerca să-l scoată pe pasager din mașină.

„Il duc chiar eu la spital — a fost replica nepotului —, sint cu Dacia aici, în spatele dv.”

Florin C. n-a mai avut însă timpul necesar să ajungă la mașină. În timp ce fugea spre Dacia 1300 pentru a-i deschide ușile, a fost izbit și trîntit la pămînt de un autoturism de Argeș condus de O.P. din Pitești. Cînd observi de departe, noaptea, pe drum, oameni care se concentrează în jurul unei mașini, e logic să-ți pui întrebarea dacă nu cumva e vorba de un accident și, în consecință, ca o primă măsură, să reduci considerabil viteza. Face acest lucru orice om aflat la volan, nu pentru că e obligat de lege, ci din spirit de elementară prevedere.

O.P. avea însă un motiv în plus să facă acest lucru, era medic. El a conștinuat totuși să ruleze cu aceeași viteză și să se întîrețină cu cei doi pasageri din mașină. Viteza mult prea mare și dispozițiile cu ocupații care îi distrăgeau în mod vădit atenția l-au împiedicat pe șofer să evite lovirea lui Florin C.

Șoferul Daciei de Argeș oprește apoi la circa 100 de metri de locul accidentului, se duce pînă la victimă, care zăcea gemînd, într-o baltă de sînge și... ce credeți că face? Acordă primul ajutor așa cum era normal și omenesc? (Mai ales că fiind medic putea să facă în mod calificat acest lucru.) Nu. Medicul O.P. uită subit nu numai de jurămîntul lui Hipocrat, ci și de cele mai elementare norme nescrise ale omeniei, și il părăsește pe cel care peste cîteva minute avea să moară pe asfaltul drumului, după care se îndreaptă spre mașină.

„N-are nimic, e în afară de pericol!”, răspunde el la întrebările celor doi pasageri curioși să știe ce s-a întîmplat. Nu prea conștinși, aceștia rămîn pe gînduri. În mașină se așterne tăcere. Mai tirziu, unul din ocupanții întrebă: „Dacă totuși cineva ne-a luat numărul?” „N-a avut cine, toți erau ocupați cu accidentul”...

A fost totuși cineva care a notat un fragment din numărul 2-AG-5070. Cu toate că O.P. a apăsat cit a putut pe accelerație, încercînd să se îndepărteze cit mai mult de locul evenimentului, cînd a ajuns la Tirgoviște îl aștepta o surpriză: un blocaj de toată frumusețea. Autoturismul a fost oprit și șoferul întrebă despre accident. „Nu sint eu, ce probe aveți?” — a încercat cu insolentă O.P. să se debaraseze de răspunderea pentru cele două grave infracțiuni comise. Bineînțeles că au fost și probe: parbrizul spart, particule de sînge și păr de la victimă, rămase pe mașină etc. Fapta medicului și a celor doi pasageri complici la noemenie nu mai necesită comentarii.

Ceva despre șoferul autoturismului Lada 1500: în vîrstă de 72 de ani, suferînd de diabet și în curs de tratament cu insulină, face mai multe curse extrem de obositoare în ziua respectivă, apoi călătorește noaptea și, în plus, conduce și neatenț. A plătit cu viața nesăbuița sa. Inițial rînit grav, C.U. de 88 de ani, pasagerul din dreapta și în același timp proprietar al mașinii, a murit în spital la 10 zile după accident.

Colonel VICTOR BEDA

Cîteva idei despre A FACE COMERȚ

— Sinteți, stimată tovarășe Manole Iosiper, directorul adjunct al magazinului „Bucur”, cel mai mare din București și din România. Cum se vede comerțul bucureștean — și românesc — de la înălțimea colosului dv.?

— Așa, de sus, se vede bine, chiar foarte bine.

— Dar de jos, să zicem de la parter?

— Ce se vede de-acolo e doar magazinul nostru.

— Și el cum se vede?

— Este, așa cum spuneți, cel mai mare ca suprafață dintre magazinele țării. Este și cel mai complex ca ofertă sortimentală. Vindem de toate, de la mobilă la alimente. Minus piese auto. Incolo...

— Cîți oameni trec zilnic prin magazinul dv.?

— Între 60 000 și 100 000. Ultima cifră aparține duminicilor.

— Și cîți din ei cumpără?

— Mai mult de jumătate.

— Omul intră într-un magazin ca să cumpere. Să însemne atunci că jumătate sau aproape jumătate din vizitatorii „Bucurului” nu găsesc aici ce le trebuie?

— Chestiunea e ceva mai complicată. Mulți dintre vizitatorii sînt doar cumpărători potențiali, ne calcă pragul nu ca să cumpere pe loc, ci cu scop prospectiv. X, să zicem, s-a îngrășat, e obligat să-și schimbe garderoba. Lucrul ăsta nu se face bătînd din palme, omul întîi cercetează, pipăie, se gîndește... La fel procedează Y, care a primit o locuință și vrea să și-o aranjeze. Clientul de azi nu mai e cel de pe vremea economatelor, care lua orice, numai să fi găsit. Cu cît crește gradul de înzestrare a magazinelor și cu cît se ridică nivelul de viață al populației, implicit pretențiile, exigențele, gustul, deci cu cît clientul este mai avizat, procesul de vânzare-cumpărare își schimbă legile, devine mai complex și mai dificil.

— Este interesant ce spuneți și, desigur, adevărat. Dar mai sînt, și nouă ni se pare că nu puțini, și clienți care vin să cumpere, dar nu cumpără. Care pleacă decepționați, fiindcă n-au găsit ce-au vrut.

— E adevărat.

— ...Deși magazinul dv., cum ziceați, e cel mai complex ca ofertă sortimentală, adică are de toate. Și chiar are, am văzut cu ochii noștri, rafturile dv. gem de mărfuri. Exagerînd puțin — vă rugăm să nu ne-o luați în nume de rău — înseamnă că ceea ce se găsește nu prea îl omul, iar ceea ce vrea omul nu se prea găsește.

— Vindem totuși enorm. Vindem cam de 3 milioane de lei pe zi. Și dacă totuși niște lucruri nu se găsesc...

— Știm: e de vină industria, care nu le produce.

— Vinile se impart. Unele și le revendică (sau ar trebui să și le revendică) producătorii de mărfuri. Altele, cert, sînt ale noastre, ale negustorilor. Altele aparțin verigilor intermediare (nu le numesc așa în sens peiorativ, fiindcă existența unora dintre ele este obiectiv necesară) care complică drumul dintre fabrică și magazin.

— Să începem cu cele din urmă. Unde sînt raicile?

— Verigile prin care ne aprovizionăm sînt întreprinderile de comerț cu ridicata. Un fel de centrale, dacă vreți. De fapt, niște organisme-mamut, cu răspunderi sau cu deschideri atît de vaste încît — cum să vă spun? — pot cuprinde perfect o pădure, nu și copacii. Să mă explic. Întreprinderea care ne livrează mărfurile are în sarcină Bucureștiul și trei județe: Ilfov, Dimbovița și Ialomița. Or, numai Capitala are un lanț de mari magazine, pe lîngă mii și mii mai mărute. O distribuție armonică, ritmică, ținînd contul la zi al cerințelor, devine, în asemenea circumstanțe, la fel de anevoioasă ca și cum ai vrea să ciștiți un război folosind tunuri grele, de mare calibrul, împotriva citorva mii de inși ce fug în zigzag pe teritoriul unui oraș și a trei județe.

— Ce propuneți?

— Ca măcar marile magazine, cum e al nostru, să-și ia mărfurile direct de la sursă.

— Numai marile magazine?

— În condițiile specializării și concentrării industriei (mă refer aici, evident, la cea ușoară) în mari întreprinderi, a-

cestea, obiectiv vorbind, n-ar accepta, de fapt nici n-ar putea să se fragmenteze în mii și mii de relații. Un mare magazin cum e al nostru nu le-ar da, cred, prea multe bătăi de cap. 60 la sută din ce primim provine din sectorul textilelor, 20 din cel al metalului, deci sîntem și noi, precum se vede, o mare întreprindere specializată, aptă să poarte un dialog direct și eficient cu partenerii industriali.

— Ce ne mai spuneți despre verigi?

— Cred că sistemul stabilirii prețurilor este încă greoi. El întîrzie, uneori foarte mult, întîlnirea dintre cumpărător și marfă. I.M. Cugir, ca să vă dau un exemplu, a fabricat, în cooperare cu o firmă italiană, o marfă dintre cele mai așteptate: mașina de spălat cu program automat. A fabricat-o, a tot fabricat-o, și-a umplut cu ea depozitele și, înăbușîndu-se, n-a mai așteptat stabilirea prețului (care întîrzia) și a livrat-o întreprinderilor cu ridicata. Povestea s-a repetat, întreprinderile cu ridicata au fost și ele supraaglomerate, drept care, nemaiașteptînd stabilirea prețului (care încă întîrzia...), au expediat-o spre magazine. Am trecut și noi prin odiseea așteptărilor, care s-a încheiat abia după șase luni. Vi se pare de necrezut? Ce-ați zice, însă, de niște exemple mai mărute, de pildă despre faptul că, pentru fixarea prețului unor infime cantități de confecții, tricotaje, încălțăminte etc. provenite de la partenerii din țările socialiste (cu care magazinul nostru are schimb de mărfuri), singurul competent e ministrul, printr-un ordin special? Știți cît durează — și ce drum complicat se parcurge — pînă se obține un astfel de ordin?

— Aici, ce propuneți?

— Acordarea unor competențe mai largi întreprinderilor comerciale cu amănuntul. Evident, însoțite de răspunderile ce se impun.

— Ziceați că niște vini, cînd nu găsim în magazin ce vrem să găsim, aparțin și comerțului.

— Există, în ce ne privește, o incapacitate în a stabili exact și prompt ce fel de mărfuri ne lipsesc. Ba, deseori, chiar și ce mărfuri avem sau ne privesc.

— Adică vine clientul și cere cutare lucru, dv. îi spuneți că lipsește, dar de fapt îl aveți.

— Exact. Pentru că mărfuri, să știți, se găsesc, industria noastră le face, e capabilă să le facă. Există însă, în comerț, o regulă, un așa-zis „raport 80/20”, bine știut de specialiști, care zice așa: 80 la sută din mărfurile din stoc contribuie la vânzare cu 20 la sută, iar 20 la sută din mărfurile din stoc contribuie la vânzare cu 80 la sută. Important, așadar, e să determinăm cu exactitate care-s aceste 20 la sută mărfuri obligatorii, a căror lipsă clientul, dacă nu conștient, în subconștientul lui (experiența s-a făcut!), o resimte de cum calcă pragul prăvăliei, chiar dacă rafturile gem de mărfuri. Această determinare există, evident, bine organizată la nivel macroeconomic. Dar încă nu și la nivelul întreprinderii. Și nu în proporție de 20 la sută, cum ar fi ideal (idealul minim al comerțului modern!), dar nici de 5. Ea nu se poate face decît prin metode științifice, prin studii elaborate pe baza celor mai noi cucceriri ale tehnicii în materie, minuțite de oameni cu o pregătire înaltă. Or eu, la cealaltă față, nu sînt în stare nici măcar să vă spun, ca să revin la intervenția dv. de adineaori, ce mărfuri am sau n-am în magazin. Fiindcă noi încă n-am izbutit nici măcar să evităm operativ o carență elementară: rupturile survenite în stocul de mărfuri. N-am reușit să pregătăm gestionarii care să știe să le prevină. Gestionarii noștri acuză ruptura din stoc abia în ceasul al 12-lea, cer azi ce le trebuie milne, ba, deseori, cer azi ce le trebuie azi.

— Sau ieri?

— Lărgind exemplul, dîndu-i proporțiile la care singur se invită, va trebui să recunoaștem acest trist adevăr: că nu determinăm în mod științific, adică exact, realist, necesarul de mărfuri al magazinelor noastre, ci mai mult pe baze empirice. Mai simplu spus, pe baza intuiției (mai sigură sau mai nesigură) și a pregătirii (care-i așa cum e) a lucrătorilor ce decid fondul de mărfuri.

— O pregătire care-i „așa cum e” nu sună deloc încurajator. De ce nu e „așa cum trebuie”? Cine vă oprește s-o ridicați la acest nivel?

— Vreți să vorbim despre pregătirea lucrătorului din comerț, a negustorului, mai bine zis?

— E visul nostru cel mai arzător. Chiar el, înainte de orice altceva, ne-a pornit spre dv. Haideți să discutăm despre pregătirea negustorului. Despre calificarea și despre comportamentul lui. Credem că sinteți, în această privință, unul din oamenii cei mai indicați să ne vorbească. Știm că lucrați de 20 de ani în comerț și că de 5 sinteți aici, ca director adjunct al „Bucurului”. Mai știm că ați început-o ca „ucenic la raft”, deci ca vânzător, că ați trecut prin toate treptele ierarhice ale meseriei, de la merceolog la merceolog principal și șef de serviciu. Mai știm că, învățînd, făcînd liceul și facultatea, ați devenit economist, ba, mai mult, sinteți la ora de față și om care pregătește specialiștii pentru comerț, în calitate dv. de cadru didactic asociat la A.S.E. Vă puteți pune deci și în pielea vânzătorului (ați fost în ea), și puteți pune (de fapt, sinteți) și în aceea a celui ce-l pregătește. Vă ascultăm.

— Imi cereți să țin o adevărată prelegere despre pregătirea lucrătorului din comerț... Aveți spațiu în „Flacăra” să mi-o găzduiți?

— Chiar pentru o prelegere, nu. Pentru niște lucruri esențiale, da.

— Ce înțelegeți prin lucruri esențiale?

— Sub raportul calificării, al științei sau al artei de-a neguța (despre comportament vom vorbi mai târziu), ne vine în minte o imagine de demult: intrai într-o prăvălie cu gîndul să-ți cumperi cizme, nu găseai cizme, dar negustorul știa să te ametească, să te sucească, să te ademenească în așa fel, încît te trezeai pe trotuar ținînd în mină o sapă sau un scr-

ștandul... De ce nu ne-a întrebat măcar atît: „Ce doriți?”

— Dați-mi voie — o spun cu tristețe — să mă bucur că măcar nu v-a repezit.

— Deci între două rele...

— O să ne oprim la al treilea, care e sursa tuturor. Eu cred, și vă rog să notați așa cum vă spun, că încă n-avem o „școală a vânzătorilor”, deși o școală a comerțului românesc, în ansamblul lui, nu ne lipsește, ba, dimpotrivă, am putea spune că este una de referință și de prestigiu. Avem experiență, avem cadre de conducere, avem, din punctul de vedere al tehnologiei comerțului, cel puțin la nivelul marilor magazine, rezultate notabile, inspiratoare pentru mulți. Dar n-avem un învățămînt gîndit să pregătească vânzătorii — notați: vânzătorii, nu lucrătorii în comerț.

— Nu prea înțelegem această disjunecție.

— Nimic mai simplu: liceele economice pregătesc, la ceasul de față, nu „vânzătorii”, trecuți ca atare în nomenclatorul profesiorilor, ci „lucrători comerciali”, ceea ce modifică esența, în ultimă instanță chiar scopul învățămîntului comercial.

— Care e scopul?

— Este — ar trebui să fie — unul singur: relația vânzare-cumpărare, vânzător-cumpărător. Noi însă, vezi doamne, nu pregătim „vânzătorii” (ne-o fi oare rușine de termen?!), ci „lucrători în comerț”, pe care îi învățăm felurite lucruri, excesive ades sub raport teoretic, în dauna deprinderilor practice și a educației corespunzătoare. Avem vânzător (parăon: „lucrătorii în comerț”) care-ți rezolvă cea mai grea problemă de algebră, dar care, cînd e vorba să-ți faci un bon pentru casă, adună de zece ori și tot greșesc. Ekagerez un pic, ca să vă fac mai pregnantă ideea. Ideea — repet — este să-i pregătim pe vânzătorii ca „vânzătorii”, organizînd această pregătire exclusiv prin prisma relațiilor lor cu publicul. Cu toate chestiunile de calificare, implicit de comportament, ce decurg de aici. Sigur, o astfel de organizare ar provoca niște dureri (s-ar reduce catedre), niște eforturi (alte catedre s-ar lărge), ar impune și nevoia unor manuale noi (ceea ce lărași nu-i ușor, că pe plan mondial nu prea sînt!). Ca să înțelegeți mai bine unde bat cînd vă vorbesc despre deosebirea dintre „vânzător” și „lucrător comercial”, gîndiți-vă că învățămîntul tehnic nu pregătește, în general, „lucrători industriali”, ci, concret, strungari, frezori, lăcătuși...

— Am notat exact, așa cum ne-ați cerut. Dar pînă cînd vom avea o „școală a vânzătorilor”, așa cum o visați dv., ce facem cu „lucrătorii comerciali” care ne dau fiori numai cînd ne privesc, ca și cum le-am fi înamici de moarte? Care fac pe surzii cînd le cerem ceva, care vorbesc urît, care ne bruschează. Sau ne fură?

— Ne străduim să-i educăm.

— Inclusiv prin mijloacele sancțiunii?

— Desigur.

— Cîte contracte de muncă ați desfăcut — disciplinar — anul acesta?

— Peste 250.

— Nu vă urăm (precum instinctul nostru de cumpărători, desigur exagerat, ne cam îndeamnă uneori...) „mulțe-nainte!” Vă urăm doar să izbutiți să-i educați pe acei (știm, nu mulți!) care ne fac și vă fac zile grele.

— Vă mulțumesc. Vă asigur că asta este grija noastră de căpetenie.

— Tovarășe Manole Iosiper, dacă ați fi invitat, să zicem, să luați niște măsuri privind comerțul românesc, care ar fi primele cinci pe care le-ați lua?

— Întîi, readecvarea învățămîntului economic la scopul său. În al doilea rînd, o lărgire a competențelor celor puși să conducă întreprinderi comerciale. În al treilea rînd, aproape de conducători, aș înceta parasutarea din afară a cadrelor de răspundere în comerț, comerțul fiind sau trebuind să fie, precum am încercat să vă demonstrez, o meserie. În al patrulea rînd, acea stabilire pe criterii științifice a mărfurilor de care avem nevoie, cu toate consecințele de aprovizionare, de flux etc, ce decurg de aici. În al cincilea rînd — de fapt, cu asta trebuia să încep — o organizare a structurilor comerțului în funcție de necesitățile actuale. Aceste structuri, atît la „ridicata”, cît și la „amănunt”, sînt neclintite de vreo 20 de ani.

— Permiteți-mi să vă interrup. Venînd încoace, am văzut undeva, peste drum, într-o latură a colosului dv., magazine de confecții, de librărie etc., pe care de fapt — și la o scară mai mare — le aveți și dv., aici, la „Bucur”. Nu era mai normal ca acolo să fie altele, pe care „Bucurul” nu le include? Nu cumva asta ați vrut să spuneți prin „organizarea structurilor” în funcție de necesități?

— Da, și asta. Cred că nu avem încă — și exemplul dv. o confirmă — o concepție limpede și de perspectivă asupra structurilor rețelei comerciale.

— O ultimă întrebare: dv. unde vă faceți cumpărăturile, la „Bucur”?

— Desigur.

— Și găsiți tot ce vă trebuie, sinteți mulțumit?

— Eu, da.

— Dar soția dv.?

— Nu totdeauna.

— Vă mulțumim.

ILIE PURCARU ■

Acesta este Balșul copilăriei mele?

Acum trei decenii, cind mergeam frecvent la Balș, nouă, celor din satele apropiate, orașului de atunci ne apărea foarte important. Acolo erau: școala generală, cea profesională, o alta de meserii, liceul, Fabrica „Jiul” (mașini de gătit, ceane și uși de sobă), o întreprindere de industrie locală. Acolo mai erau: tirgul săptămînal, gara și alte repere semnificative pentru a ne coplesii universul de atunci. Drumul nostru la școală avea un ceremonial pe care l-am moștenit și adoptat de la părinți. Primăvara, vara și toamna, cît vremea era bună, o luam „pe vale”, pe poțeca dintre tarlale. La „odăile” Balșului, unde era capătul unei străzi, făceam escală: beam apă sau, copiii zburdalnici care eram, luam prune, mere, gutul, după anotimp, din livada unei bătrîne. Oamenii în vîrstă aveau alte obiceiuri, la prima fîntînă de la „odăi” își aranjau ținuta, își încălțau pantofii sau sandalele...

Toamna tîrziu, iarna și primăvara de vreme, traseul elevilor ca și al părinților imprumuta, de la Mirila, șoseaua E-94 — Slatina-Balș. Și aceasta avea un punct critic ce impunea un fel de escală. Puțin înainte de Teiuș, oboseala drumului necesita o relaxare a pașilor înaintea iuțirii lor pe ultimii metri. Noi, copiii, eram reținuți: locul era pustiu, auzisem că în vremuri de demult pe acolo bîntuiera chiar lupii. Șoseaua, trecind peste riul Gengea, străbătea o zonă în care pe stînga nu era nimic iar pe dreapta fiintase cîndva un depozit de lemne, apoi urmau terenuri mlăștinoase. „Monumentul” marca o răscruce: drumul spre gară și contactul cu celelalte „odăi” ale Balșului, mai arătase dar, în fond, tot „odăi”, situate deoparte și de alta a străzii centrale „Nicolae Bălcescu”. Formula „odăile Balșului” trezea printre noi, copiii, sentimentul primului contact cu orașul și civilizația evoluată. Și, cu toate acestea, o anume nedumerire tot aveam: mi-o trezise o vedere din Balș pe care singura imagine demnă cu adevărat de a fi reproducută în altele exemplare

era a podului peste Oltet. E adevărat, podul fusese ridicat în 1897 de „Atelierele de construcții Creil”, dar, oricum, și noi copii simțeam că e prea puțin pentru pretențiile noastre de la Balșul de atunci.

...Am fost de curind la Balș și am văzut un cu totul alt oraș decît cel pe care-l moștenisem din adolescență. Și, cu tot respectul pe care-l datoriez sentimentalismului de licean, mă simt obligat să vorbesc despre Balșul de azi. Poate, pentru un vizitator peste timp cel mai spectaculos fapt l-ar reprezenta populația de azi — circa 21 000 locuitori — comparată cu cea cînd Balșul era reședința de raion — 8 700. Amin explicația la fireasca întrebare pe marginea acestei impresante creșteri a locuitorilor într-un oraș în care, pînă la mijlocul anilor '60, cei mai mulți plecau în alte locuri. Balșul era deci un furnizor de forță de muncă, în primul rînd al Craiovei, deosebi pentru „Electroputere”.

Vorbind de metamorfoza spectaculoasă a Balșului, primarul Dumitru Zamfir, un om cumpănit la vorbă și în gesturi care cunoaște profund locurile, amintea că, în anul 1950, dîndu-se viață politicii partidului de redresare a economiei naționale distrusă de război și revitalizare a localităților țării, în acest orașel lua ființă întreprinderea de industrie locală care, prin noile sale locuri de muncă, atrăgea numeroși meseriași locali. Totodată, fabricuța „Jiul” înființată în 1929, dar care în timpul războiului și după cunoscuta un accentuat regres, începe să se modernizeze, își mărește capacitatea de producție, asigurîndu-și, ea, noi locuri de muncă, diversificîndu-și produsele, îmbunătățindu-le calitativ. Pe scurt, la sfîrșitul anului 1965 valoarea producției globale realizată de Balș era de 86 milioane lei...

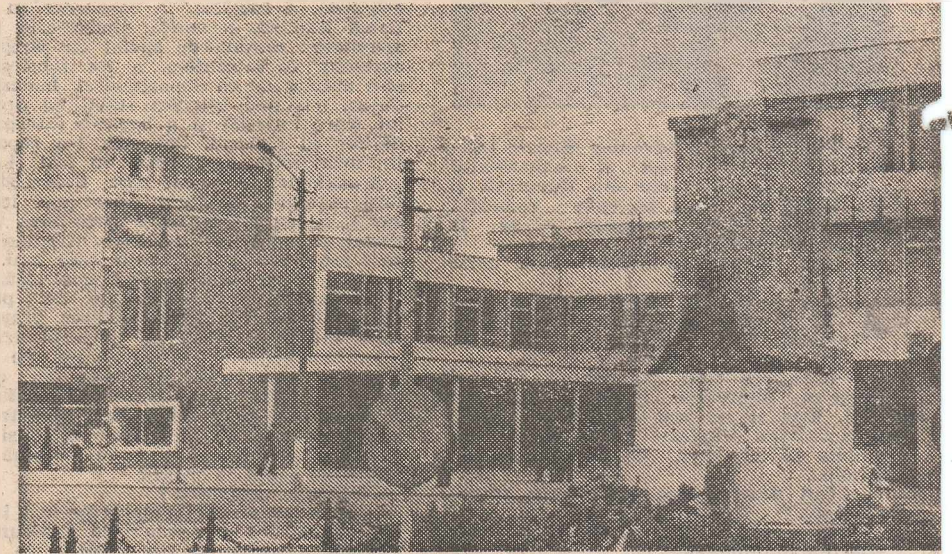
În recenta călătorie la Balș am recurs, ca altădată, la șoseaua, acum asfaltată, pe care există o linie de autobuze — Balș-Mirila. Acolo unde cîndva ritmul nostru de mers avea nevoie de relaxare este o

întreprindere vastă, cu atîția muncitori cîți locuitorii avea Balșul în anii '60. Este o premieră județeană și chiar națională — întreprinderea de osii și boghiuri.

Amplasarea ei în această zonă și în acest loc a fost hotărîtă cu prilejul vizitei la Balș, în 1965, a secretarului general al partidului, una din primele vizite de lucru efectuate în țară de tovarășul Nicolae Ceaușescu. După Congresul al IX-lea, care a pus bazele dezvoltării într-un ritm mai accelerat a economiei și atragerii în circuitul economic a tuturor regiunilor patriei, Balșul a cunoscut o dezvoltare de-a dreptul impetuoasă. Astfel, citeva sute de metri mai jos de I.O.B., tot pe stînga, pe acele amintite locuri virane, există azi I.M.A.I.A. — unde se produc piese de schimb, utilaje, agregate și instalații pentru sisteme de irigații — ce deține locul doi pe ramură, este întreprindere model pe județ, și-a îndeplinit planul cincinal în luna august iar pînă la sfîrșitul anului va produce suplimentar în valoare de 9,5 milioane de lei. Se adaugă la acestea, spune primarul Dumitru Zamfir, modernizarea „Jiului”, diversificarea producției

la Cooperativa meșteșugărească „Unirea” — care exportă covoare lucrate manual în S.U.A., Belgia, Olanda — și vom înțeleg saltul impresionant al producției industriale a Balșului: de la cei 86 milioane lei a atins 1,2 miliarde lei, în 1970; 2,6 miliarde lei, în 1975; 4,2 miliarde lei în 1981. În plus, în cincinalul precedent cît și în cel actual industria bălșeană a cunoscut un ritm de 19—21 la sută, superior decît celui înregistrat în țară.

Locul numit „Monument”, răscrucea de odinioară, este azi un însemnat microcartier: blocuri de locuințe cu p+4 și chiar mai multe etaje, complexe școlare, complexe comerciale, cofetării, ateliere ale cooperativei meșteșugărești și alte magazine etc. În vecinătate au demarat lucrările la Clubul I.O.B. — e una din noutățile orașului. Dealtfel, vorbind despre elementele marcante ale vieții actuale Balșului, primarul Dumitru Zamfir cita încheierea primei etape a termoficării, îmbunătățirea substanțială a aprovizionării și accelerarea lucrărilor la unele blocuri și obiective social-culturale care, o bună perioadă, au stagnat. În consecință, no

Dulce-i, Runcule, în tine...

Viața în Runcu Gorjului e și dulce, și aspră. Vizitatorii se extaziază în fața Cheilor Sohodolului (aceste magnifice chei, sculptate în calcare mezozoice, sînt chiar aici, la poarta satului), în fața apelor Jaleșului, riu limpede de parcă unda i-ar fi de aer, în fața caselor cu garduri aspre de piatră dar cu arhitecturi zimbătoare, calde, intime, răsfațate în forme, motive, ritmuri, polifonie ca și dealurile din jur, împovărate cu vii și livezi. „Dulce-i, Runcule, în tine, / Cum e dulce cînd e bine”, grava pe o stîncă din centrul satului, cu niște decenii în urmă, un poet-peregrin prin aceste locuri. Același, ca și alți călători, au salutat pe toate gamele exclamațiilor pitorescul acestei vîre, noțiune cu care oamenii Runcului, cînd au citit-o sau au auzit-o, n-au stabilit nici o apropiere. Nimic mai firesc, pitorescul nefiind decît o categorie estetică tină, o recentă descoperire a omului, datînd din clipa cînd acesta a văzut artistic peisajul. Cei vechi (și ei, cei al Runcului, sînt foarte vechi, satul lor e atestat în hrisoave de prin veacul al XIV-lea) nu „vedeau” natura, sau ceea ce noi numim astfel, nu luau act artistic de ea. Pămîntul era frumos cînd era fertil, toamna era frumoasă cînd scutura peste oameni belșug de fructe, muntele era frumos cînd dădea iarbă grasă pentru vite și pentru oi. La antic, o vatră de viață exista exclusiv prin oamenii ei, deci prin civilizația și cultura sa. Oamenii Runcului, de cînd se știe, se reintînesc cu anticii (locurile lor, dealtfel, ascunzînd și vestigii dacice) socotind că o vatră, o țară, un sat, o lume sînt creația omului, a generațiilor care le duc numele sub pămînt și le poartă numele pe pămînt.

Povestea satului Runcu obligă, spunea cineva, la un anume ritm și la o anume poziție de ascultare. Stînd de vorbă cu omul satului, stînd jos, pe un scaun gorjean cu trei picioare, scund, fără spate, acoperit cu o bucată roșie de chilim, trebuie să te lași pradă atmosferei locului, adică timpului său etern. Așa vor fi început, în 1930, membrii echipei de cercetări monografice a Seminarului de sociologie, etică și politică de sub conducerea lui Dimitrie Gusti, dînd apoi la iveală, prin studii celebre în epocă, temeinicia, farmecul, puritatea, civilizația, arta, istoria socială a unei lumi ce singură s-a lucrat și s-a construit pe sine, neajutată de nimeni, decît de sufletul ei și de brațele ei.

Am însoțit, în aceste zile, un grup numeros de cercetători științifici — sociologi, psihologi, filosofi, antropologi, etnologi, lingviști etc. — veniți să-și depună omagiul la vatra în care, cu o jumătate de veac în urmă, profesorul

Gusti și colaboratorii săi certificau la modul major, prin acele celebre studii, de mare răsănit în lume, existența școlii sociologice românești. Și veniți, în același timp, să omagieze, într-o adunare ținută în sala căminului cultural „Lumina” (întemeiat de D. Gusti acum 50 de ani), centenarul nașterii ilustrului profesor, cetățean de onoare al acestui Runcu căruia el i-a dăruit atît, scoțîndu-l din anonimul existenței sale și proiectîndu-l în universal. Runcu, la rîndu-i, i-a dăruit și el foarte mult, adică sufletul său neascuns, etalat ca-n palmă, cu comori de gîndire și de simțire ilustrînd cu geniu însușirile unui neam.

N-am să pot cuprinde în cuvinte bucuria acestei lumi din munți, de sub cer, străbătută vertical, acum cinci decenii, de Icarul științei națiunii la români, bucurie pentru faptul că știința de azi, prin solii ei, se întorcea să cinstească una dintre obrășile triumfalei ascensiuni a marelui om. Era o lume obișnuită cu micrurul, o lume obișnuită cu cerul, și totuși o lume rămasă pe pămînt, străjuită credincios amintirea lui Gusti. Bucuria recunoașterii era a ei, indiferent de unde și cine ar fi adus omagiul.

Cum au regăsit cercetătorii de azi această lume, știută de ei doar din studiile întreprinse în anii '30?

La prima vedere, lumea satului Runcu pare aceeași din începuturi. La prima vedere, noutățile vremurilor mai proaspete (stilul electric, asfaltul, aducțiunea de apă potabilă întinsă pe 26 km, edificiile noi ale centrului civic, școlile, magazinele, căminele culturale, sutele de case noi, înstărite, lăcașurile moderne de economie, de sănătate etc.) par că n-au tulburat nemiscatele, stătătoarele ape ale acestei vîre. Timpul, aici, pare că s-a depus liniștit în straturi, ca și armele de demult într-o panoplie. Arpe care, ar zice vizitatorul de azi, au devenit inutile, dar care totuși se păstrează, se păstrează atent, ca într-o cosmică panoplie, fiindcă sînt ale locului, fiindcă sînt frumoase și, mai ales, fiindcă încă mai spun ceva.

În trăire, în obiceiuri, în ambianța generală de viață, supraviețuiesc rudimente sau sedimente ale vechimii, fosile vii ale existenței și muncii omului, de la străvechi morii-muzee ce încă macină, de la tehnici arhaice, precum fabricarea de scoarțe și pături în „vălăturile” rîurilor, pînă la sărbătorile păstorești ale primăverii și toamnei, ce se desfășoară și azi după ritualul și cu fastul nedeilor de demult. Oamenii locului par a ne spune că pe planul vieții și al cunoașterii nimic nu se pierde, nimic nu trebuie să se piardă, orice experiență utilă, validată de practică, trebuind să-și afe un mod sau un mijloc de conservare, un vehicul care

s-o treacă din ieri în azi și din azi în mine. Ar fi fără rost, zic ei, să cheltuiești ca să ridici o moară modernă, cu energie electrică, cînd vechile mori pe apă nu consumă decît energia, care-i pe gratis și fără istov, a Sohodolului sau a Jaleșului. Ar fi tot fără rost, mai zic ei, să faci pe-aici costisitoare amenajări funciare (cum au propus niște specialiști veniți de aiurea), cînd din același Sohodol, din același Jaleș se pot rupe (și ei chiar au făcut-o!) brațe sau crengi de ape fertile, risipindu-le printre case, printre grădini, în veritabile microsis-teme de irigație. Și tot fără rost, dacă nu chiar păgubitor pentru oameni și pentru obște, ar fi să renunți, în numele nu știu cărui principiu abstract al „modernizării” Runcului, la ideea de a avea în sat potcovari, fiindcă vitele care urcă prin munți după iarbă calcă pe piatră, deci trebuie potcovite. (Ei, runcanii, au vreo 2 000 de bovine, mai au și vreo 6 000 de oi, împărțite în șapte stîne, drept care, pe lângă meșterii potcovari, au grijă să-și păstreze prin preajmă și meșteri ai lemnului, autori de furci de tors și de furci pentru fin, pe care industria nu le fabrică.) Ar fi, mai zic unii, nu știu cum să te-apuci să ridici niște blocuri de locuințe pentru specialiști (mă rog, un astfel de bloc, cu 6 apartamente, e deja prevăzut în planuri...), cînd în Runcu ai destule spații zidite și libere, ai vreo douăzeci de case părăsite, fiind și pe-aici un exod spre oraș de mari proporții, și cînd, pe de altă parte, satul e la 15 kilometri de Tg. Jiu, de unde specialistul poate veni într-un sfert de ceas cu autobuzul. Ar fi, în sfîrșit, fără cap să dărmi pivnițele de pe dealuri, fiindcă acele bătrîne pivnițe, construite din birne, pe tălpi de piatră, sînt cei mai strașnici străjeri ai vinului, păstrîndu-l viu și virtos ca singele. Nimic, așadar, din ceea ce e dictat de necesitate, aprobat de ea, nu trebuie să se piardă, fiecare experiență bună convenindu-se să supraviețuiască, antrenîndu-se în fluxul timpului și dîndu-i culoare, nu o dată chiar rosturi, ca și microorganismele sau pulberile care dăruiesc unui riu calitatea de apă vie.

Cîteva lucruri totuși s-au murit, au trebuit să moară.

Cîteva lucruri totuși s-au născut, au trebuit să se nască.

Care sînt unele, care sînt altele? Cît bine și cît rău e în moartea unora, cît bine și cît rău e în nașterea celorlalte?

A fost firesc, zice primarul Constantin Cocolea (om tînăr, de 36 de ani, runcan de fel dar cu patalama și cu stagiul de om al industriei, de maestru-specialist în forje și tratamente termice), ca Runcu să resimtă tot mai adînc, în ultimii ani, contactul cu noul, cu civilizația epocii, cu cea citadină, industrială, modernă. Nu-l

vorba numai de cei peste 900 (din cei vreo 6 800 de locuitori, din cele șapte sate ale comunei) care sînt muncitori navetiști, plecînd zilnic la fabricile din Tg. Jiu sau la minele de cărbuni ale Rovinarilor. Este vorba, înainte de toate, de pătrunderea, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări, a civilizației noului în viața satului. Dar o civilizație pe care Runcul, această vatră străveche și teafără, o absoarbe trecînd-o prin exigente filtre, neacceptînd noul doar fiindcă-i „nou”, nerenunțînd la vechi doar fiindcă-i „vechi”, ci cercetînd atent ce e bun, ce-i priete, ce-i folosește, ca și țaranul care, la țîrg, ciocănește în prăvălie lama de coasă pe toate laturile și pe toată lungimea, de zece, de cincizeci, de o sută de ori, ca să-l discearnă precis particularitatea metalică.

A fost firesc, continuă un alt interlocutor, Ion Oțet, vicepreședinte al Consiliului popular, însărcinat cu construcțiile, cu investițiile (și ei, ca și C. Cocolea, om tînăr, om al satului, reîntors în sat cu școala industriei, pe care a absolvit-o ca maestru mecanic), ca Runcu să investească, să construiască. A fost firesc ca drumul de pămînt al strămoșilor să dispară, înlocuit cu cel de asfalt, a fost firesc, vorbind despre drumuri, ca oamenii să nu mai treacă rîurile prin apă, ci pe poduri moderne (patru mari poduri, construite în ultimii ani), a fost firesc, dacă vorbim despre apă, ca în toate satele Runcului să se introducă apa potabilă prin conducte. Fiindcă satul acesta, care-i poate cel mai bogat în ape, în rîuri și în pîrîuri din cite se știu în țară, a fost, dintre toate cite se știu, poate cel mai sărac în fîntîni, fiind el un sat între ape, dar și între calcare, deci cu o faza freatică la mari adîncimi, unde meșterii săpători ajungeau cu greu. A fost firesc să apară medicii, dispensarul modern, cabinetul stomatologic și farmacia, fiindcă, deși o farmacie întemeiasc aici și D. Gusti, medicina n-a prea știut pe unde vine această comună. (O cercetătoare din epoca lui D. Gusti, Dochia Ivanovici, într-un studiu publicat în revista „Arhiva pentru știința și reforma socială”, anul X, numărul în Runcu „275 de persoane” care „fac vrăji”, care practică „rituri magice”, cele mai multe în scop medical, o ironie a vremii fiind aceea că, pe profesii, numărul cel mai mare de „practicanți ai magiei” îl dădea tocmai indeletnicirea în strictă tangență cu medicina: statistica Dochiei Ivanovici consemna 15 moașe făcătoare de vrăji!)

A fost firesc, ne spune un alt interlocutor, învățătorul pensionar Spiridon Popescu, unul din colaboratorii și informatorii sociologilor din anii '30, ca în toate satele Runcului să apară, în anii din urmă, școli și cămine culturale, biblioteci și alte foruri de cultură. În Runcu de azi sînt peste 900 de elevi, sînt peste 1 000 de inși, bărbați și femei, cu studii medii. Mai sînt și cîteva zeci, unii trăind aici, alții aiurea, cu licențe și doctorate. (Din nou, contrapunctul istoric, oferit reporterului nu pentru didacticismul com-

blocuri își vor primi în curând locatarii, hotelul „Central” — o construcție interesantă — se află în stadiul de finalizare iar, la începutul anului viitor, primii spectatori vor intra în sălile modernului club al tineretului. (Intrucât a venit vorba despre aprovizionare nu pot să nu deschid o paranteză. Ca om al locului, îmi amintesc de grădinile de zarzavat din unele sate — Mirila, Leotești, Chintestii, Comănești dar și altele — și de proporția însemnată cu care ele aprovizionau cindva Balșul. Or, azi, pe locul acelor vestite grădini de zarzavat din Mirila am întâlnit mărăcini sau bălării și chiar locuitorii acelor sate vin la Balș să cumpere... zarzavat. Nedumerirea pe marginea acestei stări de lucruri o adresez în primul rind autorităților din unele comune vecine Balșului — Bobicești, înainte de toate — și sper că ea va fi înțeleasă așa cum trebuie.)

Artera „Nicolae Bălcescu” este axul central al orașului. Comparind strada de azi cu cea atît de bine sădită în memorie, am încercat un adevărat șoc. Unul al metamorfozelor, aproape generale, al trecerii de la imaginea patriarhală la cea a

modernității, a pasului în ritmul vremii, a racordării plene la pulsul țării a acestui oraș. Aproape de pod, considerat cindva a fi demn să reprezinte Balșul pe „vederi”, se va ridica centrul civic. După pod, edilii orașului vor să păstreze ceva din fața lui veche dar efortul e atenuat de un bălșean stabilit azi în Capitală, om al muncii la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, ce a moștenit o locuință, lăsînd-o însă în paragină!

Ce alte proiecte caracterizează viața Balșului? Primarul Zamfir vorbește despre o fabrică de confecții, un spital cu 250 de locuri, o cooperativă meșteșugărească cu profil metalo-chimic, reluarea pe scară largă (și nu doar la nivel restrîns) a olăritului intrucît vecinătatea cu Oboga nu trebuie dezmințită, extinderea atelierelor de împletituri, continuarea acțiunii de amenajare a unui nou parc de agrement, astaltarea unor străzi etc. și, mai ales, nu trebuie uitate problemele legate de buna activitate a întreprinderilor emblemă din oraș — I.O.B., I.M.A.I.A., JIUL.

Așadar, pentru Balș afirmația că este un oraș în plin avînt nu este nici de circumstanță și nici forțată. Fără săi care, ieri, se stabiliseră în alte orașe au revenit, au azi meserii — electroniști, termiști, sablatori — despre care, cindva, nu știau mai nimic.

Schimbarea la față a Balșului este profundă, a privit toate structurile sale, imaginea lui este substanțială și în continuă îmbogățire. Îl întreb, pentru încheiere, pe primarul Zamfir ce-l leagă de acest oraș. După cîteva momente de gîndire îmi răspunde: „Visul meu este să fie și mai frumos, pentru că are de ce. Pentru că, orice s-ar spune, lucrînd aici, indiferent cît timp, îmi confund viața și gîndurile cu viața și gîndurile locuitorilor săi. Apoi, nimic nu poate defini mai bine munca noastră decît sentimentul de satisfacție pe care-l poți citi sau afla de la concetățeni cu un prilej sau altul”.

„Știu că nu voi mai găsi Balșul anilor '60, dar între ceea ce am păstrat eu de atunci, între redescoperirea lui sentimentală și sentimentul realității de azi e un drum care, oricum, nu încapă în vorbele de mai sus.

DUMITRU CONSTANTIN

rației ieri-azi, ci pentru însuși înțelegerii unei epoci: în vremea cercetărilor lui D. Gusti, aproape două treimi din populația Runcului era ilirică. Sigur, sau și-atunci destui înși, unii simpli țărani, nu numai cu înclinări, dar și cu fceperi cărturărești, unul din el fiind ureitru Popescu, tatăl învățătorului ensionar, care timp de 18 ani a fost bibliotecarul voluntar al satului. Dar propo de marele procent al analfabeților, să vedem ce însemna, în aceeași epocă, un om „cu carte”. Într-un studiu mnat de profesorul Gheorghe Focșa, părut în aceeași „Arhivă...” a lui D. Gusti, anul X, cercetătorul îl chestionează pe un Grigore Loghie, om de 51 e ani, „gospodar de mijloc” și cu acces a litera tipărită, „abonat opt ani la «Gazeta Țăranului», care-i expune, printre ltele, credințele sale, viziunea sau viziunile sale asupra lumii, asupra Cosmosului. Cităm pe larg, pentru fabulosul răsunsului: „Pămîntul are forma unui val, așa ceva. Cerul are forma albastră. Formatul lui îl forma unei păruți, sau nu ai acoperiș, așa ceva. Soarele, după um se vede, are forma unei guri dă utină, rotundă, cu razele alea care se arșă din cauza căldurii. Lumea nu se oate ști marginea ei. Care ar fi așa care ă știe cît e între pămînt și soare?... Pămîntul e făcut așa ca să ocolească soarele pã după el, sau pã după soare, sau um o fi învirtea lui. Dacă pămîntul să uce el pã după soare, atunci însemnează că pămîntul e mai mare și să suce sa ca să vadă toată lumea.”

Dimitrie Gusti și colaboratorii lui, între are cercetători ca H. H. Stahl, C. Brăiloiu, T. Hørseni, I. Conea, Gh. Focșă, H. Brauner și altele alte nume ilustre ale științei noastre, au fixat în studiile lor un sat și o lume ce par depărtate de noi u cu decenii, ci cu secole. Un sat și o ume care au cucerit, cum spuneam, barte multe, incredibil de multe în un răstimp atît de scurt. Și care, vident, au și pierdut foarte multe, leși niște perene valori ale științei lor, urățate de accident și de ofomer, strălucesc și azi, păstrate și integrate prezentului, singurul vehicul trainic spre viitor. Acest viitor îl putem urmări, de e solul acestei clipe, de pe țărmul mator transformări care primenesc lumea Runcului, doar prin efectul Doppler al închipuirii. Cum va arăta peste ani acest sat? Ce tumult și ce trepidăție ale soului îi vor încercui bătrînele ulițe? Ce va mai cîștiga, ce va mai pierde?

Printre pierderile ce se vād de pe acum: folclorul și artele etnografice. Lăutarii locului (care-s doar cîțiva, dispărînd cei mulți și celebri care l-au incîntat pe Constantin Brăiloiu) cîntă încă frumos, dar repertoriul lor face tot mai vādite concesii modei. Gazdele ne-au întîmpinat în costume „populare” confecționate industrial, trase în serie. Pereții căminului cultural „Lumina” erau decorați cu covoare de bilci, urite, stridente, fără nimic din particularitățile etnografice ale zonei. Pe scenă, nfericit fundal pentru corul ce a cîntat cu suflet, „picături naive” repudiabile chiar și de eel

mai mărunt „artist” de gang. Știm că în Runcu încă există (chiar încă se face!) o autentică artă, știm că oamenii, la petreceri familiale, nu cîntă „Tanța”, ci vechi balade, știm că feritul tic-tac al războaielor de țesut încă mai bate, pe ici pe colo, în nopți cu lună și cu case bătrîne, născînd scoarțe frumoase și fastuoase ca niște basme sau ca niște balade. Dar mai știm că folclorul și artele populare, lăsate să circule doar prin culise, nechemate pe scena cea mare a satului, în aplauzele multîmii, în confruntare cu ea, riscă să-și subțieze, pînă la urmă să-și sece sevele, ca și plantele care cresc numai în întuneric.

Seara, pe ulițele ce se desfac radial din asfaltul șoselei, am descoperit un sat de o forță a vieții, a devenirii, tulburătoare ca un memento, dătătoare de cele mai vii speranțe în viitor. I-am descoperit pe oamenii Runcului întorcîndu-se, de la muncă, acasă. Pe cîobanii veniți de la oi, pe țărani soșiți din cîmp, pe tăietorii de lemne descinși din păduri și, lingă ei, pe muncitorii navetiști, care, abia coborîți din autobuze, redeveneau țărani, redeveneau ai casei și ai obștii. I-am văzut pe acești navetiști ai Runcului, despre care mulți spun că n-ar prea mai fi ai Runcului, ei ai Tîrgu-Jiului sau ai Rovinariilor, cum iau hamurile gospodăriei din miștile ostentive ale femeilor, cum, la ceasuri tîrzii, pun mina pe sapă, pe foarfecele de vie, pe tirnul cu hrană pentru vite, pe lopata de rînit bălegarul grajdului. Un Ion Văduva sau un Matei Ceauoreanu din Runcu-sat, șoferi de camioane la U.M.T.C.F., sînt și vestiți crescători de vite, la fel un Ion Cocolea din Valea Mare, tot șofer, la fel un Nicolae Priescu din Bîlta, muncitor la Combinatul de lianți și de azbociment de la Birsești, la fel un Paul Săvulescu, lucrător la cariera de calcar de la Dobrița. Sînt oare acești oameni, musafiri doar ai serilor și ai nopților satului, niște orașeni, cum pretindea cineva? Ei muncesc în oraș, ei se îmbracă în saloape, nu în cojoace, ei sînt mult mai aproape, prin tot ce fac, de orașean decît de prietenul din copilărie ce paște oi în murtii golasi. Rămîn ei totuși ai satului, ai acestui sat pentru care, serile, încă plini de sudorile muncii industriale, nu pregetă să trudească? Răspunsul aparține cercetătorilor, sociologilor. După cîinci decenii, Runcul îi așteaptă din nou. Și nu doar cu prilejuri omagial-festive.

„Dulce-î, Runcule, în tine, / Cum e dulce cînd e bine...” E dulce și e frumos la Runcu, în acest sat-cu case și plaiuri împodobite, cu munți fastuoși, cu ape clare, cu suflet drept, sănătos și mîndru. E dulce și e frumos, deși viața pe-aici e aspră, fiindcă satul e așezat pe piatră, fiindcă piinea lui, existența lui, înfățișările ei, cuceririle ei se nasc din piatră și cresc pe piatră.

Runcu — un sat care, prin munca lui, prin conștiința lui, a urcat din adînc de timp pe trepte teferе, ca de piatră, zidindu-le mai departe, la fel de temeinic, spre viitor.

ILIE PURCARU

Botoșani, un județ grăbit

(Urmare din pagina 1)

tractată. Eforturi nu mai puțin susținute se depun pe frontul recoltei. Însămînțarea grîului fusese încheiată mai de mult. Porumbul fusese recoltat de pe aproape 75 000 de hectare, dar mai rămăsese pe aproape 2 000. Strînsul sfeclei-de-zahăr era în plin proces de desfășurare și mai rămăsese încă o suprafață însemnată de teren de arat. De aceea, pe o vreme ploioasă și mohorită, cîmpul era plin de oameni și mașini ca în plină vară. Probabil că la apariția acestor rînduri, multe din lucrările amintite vor fi terminate spre bucuria botoșănenilor și — de ce nu? — și a noastră.

Dar să revenim la actualul plan cincinal, pentru că el are o importanță deosebită pentru toți locuitorii acestui colț de țară.

În cei cinci ani, potențialul economic a crescut enorm. Județul, care în 1948 realiza o producție industrială de numai 70 milioane, încheie acest an cu capacități industriale pentru o producție anuală de peste 10 miliarde lei. Saltul e de neimaginat. Au început să producă opt întreprinderi noi cu 25 de capacități industriale, între care Întreprinderea mecanică Botoșani, Fabrica de izolatoari electrice din sticlă, Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc, Întreprinderea de fire din melană, Întreprinderea integrată pentru țesături subțiri din in. Au cunoscut o puternică dezvoltare Întreprinderea mecanică Electrocontact, Întreprinderea de confecții Dorohoi, Forja I.M.A.I.A. și se află în construcție numeroase alte capacități între care o întreprindere mecanică la Dorohoi, alta la Botoșani, cîte o filatură de bumbac la Darabani și Flămînzii, o fabrică de porțelan menaj la Dorohoi și multe altele. În județul în care, în 1948, la naționalizare, n-au putut fi înregistrate decît patru unități cu profil industrial (un atelier mecanic, două mori comerciale și o fabrică de ulei) ființează acum ramuri de producție moderne cum sînt construcția de mașini cu subramurile sale de vîrf — electrotehnice, mașini-unelte — care deține deja 30,1 la sută din întreaga producție industrială, chimia și alte ramuri industriale, menite să pună în operă și să valorifice superior resursele materiale ale județului, ca industria materialelor de construcții, de exploatare și prelucrare a lemnului, de sticlărie și porțelan, industria textilă, de confecții, alimentară și altele. Profesii noi deprind acum botoșănenii: de

operator chimist, operator la fire din melană, montor aparataj de joasă tensiune și automatizări, constructor de mașin-unelte, sticlari, ceramist și multe altele. În unele localități în care altădată „nu se intimpla nimic”, industrializarea a pulsat singe proaspăt, trezindu-le la viață și determinîndu-le o activitate trepidantă specifică epocii în care trăim. E vorba de orașele Dorohoi, Darabani, Săveni, de comunele Bucecea, Ștefănești, Flămînzii și nu numai de ele. A fost elaborat și se aplică programul de sistematizare a localităților urbane și rurale, sporește gradul de echipare tehnico-edilitară a localităților, rețelele stradale și de drumuri se modernizează, se dezvoltă transportul de călători.

Anul agricol încă nu s-a încheiat pentru a putea face un bilanț complet al acestei etape. Dar lucrătorii ogoarelor din județul Botoșani pot prezenta încă de pe acum un buchet de realizări obținute în acest răstimp care îi situează, în ciuda unor terenuri cu o fertilitate mai scăzută, pe poziții avansate ale agriculturii românești. Județul Botoșani este primul cultivator pe țară de plante tehnice și medicinale; al doilea cultivator de sfecle-de-zahăr, dînd cea mai mare producție de zahăr la hectar; produce 80 la sută din producția pe țară la cînepă pentru sămînță. Județul Botoșani se situează pe primul loc pe țară în ceea ce privește încărcătura de taurine la hectar și este principalul crescător al vestitelor oi de caracul. Suprafața cea mai întinsă de luciu de apă prin acumulari se găsește în județul Botoșani și tot aici, mai precis la Darabani, se obține cel mai bun griu din România.

Botoșănenii se grăbesc. Sînt obligați la aceasta, dat fiind nivelul foarte scăzut de la care au pornit. De aceea în anii 1976—1980 au realizat un ritm de dezvoltare industrială foarte ridicat, de 20,4 la sută, unul dintre cele mai ridicate din țară, după ce în cincinalul anterior realizaseră 17,3 la sută. Ei sînt nevoiți să se grăbească și în cincinalul următor, pentru a putea atinge obiectivul stabilit de Congresul al XII-lea al partidului de a se realiza în fiecare județ o producție globală pe locuitor de 70 000 lei. Pentru a atinge acest obiectiv, volumul producției industriale trebuie să ajungă, la finele anului 1985, la 25 miliarde lei, sporînd într-un ritm mediu anual de 19,9 la sută.

Dar botoșănenii sînt obișnuiți cu asemenea ritmuri și, poate, tocmai de aceea pregătirile pentru debutul activității industriale în anul 1981 — primul an al noului cincinal — se fac cu atîta minuțiozitate.

Înainte oricărei pasiuni, cîntea!

Ne întrebăm uneori cu stupefacție cum este posibil ca un minor sau tînr cu un comportament ireproșabil, — pînă la un moment dat — aparținînd unei familii onorabile, ba chiar cu posibilități optime în privința asigurării unei educații corespunzătoare, să ofere surprize de-a dreptul incredibile... Să fie vorba de un simplu „accident”? De un fapt cu totul inexplicabil?

O constatare recentă a Miliției municipale Cluj-Napoca ne oferă unul dintre răspunsurile posibile la întrebările de mai sus.

Despre cei trei minori — Emil M., de 16 ani, Adrian S., de 15 ani, și Eugen C., de 13 ani, primii doi elevi la Liceul „Unirea”, cel de-al treilea la o școală generală — se spuneau, pînă de curînd, numai vorbe frumoase, mai ales că toți trei aveau și o preocupare comună, pentru care merita să fie admirați: pasiunea pentru electronică.

Să pătrunzi tot mai adînc tainele uneia dintre cele mai moderne ramuri ale științei și tehnicii, să realizezi prin propriile eforturi dispozitive și aparate noi însemnă, într-adevăr, un izvor nesecat de satisfacții pentru tine și pentru cei din jur. Și, fără îndoială, în familiile celor trei minori, în colectivele școlare și organizațiile de tineret din care fac parte, ei au oferit nu o dată momente de bucurie și apreciere.

Dar spre uimirea celor din jur, cei trei minori au oferit, recent, o surpriză amară: miliția i-a descoperit fiind autori unor furturi de accesorii electronice de la cîteva macarale și de la uzina termică aflată în construcție în cartierul „Zorile” — fapte prin care au avut obștește a fost păgubit cu peste 110 000 lei (? !).

Firește, regretabil și grav ar fi fost și în cazul în care autorii furturilor respec-

tive făceau parte din rîndul unor minori-„problemă”, proveniți din familii dezorganizate, aflați sub influența unor elemente cu comportament antisocial. Dar în cazul celor trei minori la care ne referim, se mai pune un inevitabil semn de întrebare: cum a fost posibil?!

Intr-adevăr, pare de necrezut ca cineva care are preocupări atît de frumoase să comită fapte atît de grave! Și totuși faptele sînt reale, triste, însă adevărate. Ceea ce înseamnă că în educația celor trei minori au existat mari carențe.

Ceea ce este ușor de presupus că părinții celor în cauză au scăpat din vedere condiția esențială în formarea și perfecționarea personalității propriilor copii — dotați, dealtfel, după cum o atestă preocuparea, pentru electronică — și anume grija pentru a inocula în conștiința copiilor, înainte oricărei pasiuni, cultul pentru cîntea.

Nu încapă îndoială că cei mai șocați și îndurerăți pentru cele petrecute sînt în primul rînd părinții respectivi, ceea ce nu-i scutește însă de răspundere — morală și materială — pentru golurile din educația propriilor copii, pentru faptele grave săvîrșite de aceștia.

Și ar mai fi ceva de spus în legătură cu atitudinea cadrelor didactice care îndrumă cercurile de electronică de la școlile în care învață cei trei elevi. Din cercetările efectuate de miliție și procuratură rezultă că minorilor în cauză li s-ar fi prețins să procure piese electronice pentru unele experiențe. Cînd aceștia au început să aducă piese care nu se găseau în comerț, oare nu trebuia ca și în școală să se sesizeze cineva că ele au o proveniență dubioasă?

MIHAI GROZAVU

Scrisoare comentată

Trebuie să vă mărturisim de la bun început că nu ne așteptăm ca forurile de resort din Craiova să dea dovadă de atita promptitudine și să răspundă scrisorii elevilor clasei a X-a B-matematică-fizică a liceului „Nicolae Bălcescu”. Iată însă că ne-am înșelat. **Centrul de librărie Craiova** i-a luat în seamă pe foarte tinerii cititori, și încă în ce mod! Redăm:

„Am publicat unele fragmente din scrisoarea clasei a X-a B cu referiri la relațiile acestora cu colectivul librăriei „Ramuri”. Desigur că unele aspecte redăte — îndeosebi cele privind dosirea unor cărți — sînt greu de verificat, dat fiind faptul că de la trimiterea scrisorii și pînă la apariția fragmentelor respective au trecut patru luni și că, între timp, librăria și-a modificat sistemul de la autoservire la cel clasic, de vânzare la teaghea. Dar ceea ce a surprins cel mai mult este acuzația gravă adusă lucrătorilor de la această librărie — de vânzare cu suprapreț a cărților. „Astfel — se arată — un curs de „Analiză matematică” a ajuns de la 51 lei la 300 lei!” De bună seamă că această acuzație — înșușită de revistă, din moment ce nu a trimis pe cineva să verifice dacă așa stau lucrurile înainte de publicare — a necesitat din partea noastră o atenție deosebită. În acest sens, pentru aflarea adevărului, am solicitat concursul conducerei liceului și împreună am consultat peste 20 de elevi din cei 38 care au semnat scrisoarea. Iată, în continuare, ce au spus cîțiva dintre aceștia: Ștefan Cristiana: „În legătură cu afirmația asupra supraprețului, am înțeles că ea a fost făcută nu strict asupra personalului de la librăria „Ramuri”, ci la un aspect mai general înțelînțit peste tot, cauzat de numărul restrîns în care se editează în special culegerile care interesează toți elevii și pe care nu apucă să le cumpere. În acest caz nevoia îi face să accepte supraprețul”. Popescu Daniela: „Cu privire la vânzarea la suprapreț a tratatului de „Analiză matematică”, nu am învinovățit pe nici o vinzătoare că ar fi vîndut la preț de 300 lei. Fiind în librărie, am auzit niște tineri care erau revoltați că nu găsesc această carte. Noi nu am învinovățit pe tovarășele vinzătoare”. Bratu Marta: „Nu am susținut în scrisoarea că am văzut pe tovarășele vinzătoare că au dat la preț de 300 lei „Analiză matematică”. Comănescu Mihaela: „În articolul din „Flacăra” nu am aruncat vina asupra nici unei vinzătoare, nu am spus că vreuna dintre ele ar fi vîndut vreun exemplar din „Analiză” cu 300 lei. Am spus doar că, datorită faptului că acestea nu erau expuse spre vânzare, și deci găsindu-se foarte greu, unele persoane au vîndut exemplarele din aceste cărți cu preț de 300 lei. Deci nu am învinuit pe nici una dintre vinzătoare de acest lucru”. Neghea Doru: „N-am constatat personal a se fi vîndut tratatul de matematică la preț de 300 lei”. Stoianescu Emil (secretar U.T.C.): „Am trecut vîna repede peste problema supraprețului, și îmi recunosc această vîna — aceea de a semna prea ușor ceva”. Asemenea opinii am consemnat și din partea celorlalți elevi. Reiese clar ușurința cu care revista a inserat o scrisoare (este adevărat că multe semnături) cuprinzînd o gravă acuzație la adresa unui colectiv de muncă, fără deci să fie verificat în prealabil temeiul acestei acuzații, așa cum se cuvenea. Apare îndreptățit faptul că unele membre ale colectivului librăriei „Ramuri” au afirmat că vor chema în judecată aceste eleve pentru calomnie în presă. În ceea ce ne privește, sîntem de părere că revista dv. este datoare să publice dezmințirea de rigoare în cel mai scurt timp, pentru a spulbera o acuzație gravă care planează asupra unuia dintre colectivele noastre fruntașe și serioase”.

Ne grăbim să vă răspundem, stimați tovarăși, nu vom lăsa ca tăcerea să se aștearnă peste acest falimos act de salvare a onoarei vinzătoarelor de la librăria „Ramuri”. Și cu ce preț! Ați dus o muncă demnă de... evul mediu. Ați reușit să obțineți aprobarea liceului pentru a face anchetă în școală, pentru a obliga elevii la declarații? (Am înțeles bine, oare? Sînt doar verbale sau și în scris?) Deci, să recapitulăm: elevii unei clase de matematică dau dovadă de simț civic și aduc la cunoștința opiniei publice **multiple nereguli** petrecute în fața lor în librărie: apostrofări verbale, dosiri de cărți în vestiare, sub teaghele, oferirea cărților unor cunoștințe, amenințările care ajung pînă la aceea cu **scăderea notei la purtare**, lipsa unor volume mult solicitate de beletristică și știință. **Centrul de librărie** încalcă dreptul acestor tineri de a critica lipsurile, datorită lor de a o face, comandament exprimat de la cea mai înaltă tribună a țării! **Centrul de librărie** uită aspectele esențiale ale scrisorii și cere dezmințire pentru afirmația că un tratat de „Analiză matematică” s-ar fi vîndut cu 300 lei. Astfel, o întregă clasă este pusă să dea declarații, secretarul U.T.C. este adus în situația să-și pună cenusă în cap, este pus să regrete că a avut curaj civic! Sîntem certați și puși la colț și noi! Cum de ne-am permis să dăm crezare celor 38 de tineri? Trebuia să ne prezentăm la școală, poate? ! Să facem ceea ce au făcut cei mult prea zeloși care au smuls declarațiile... Să cerem volumul de „Analiză matematică” și apoi, după aceea, să prezentăm scrisoarea elevilor! ? Ar fi fost o modalitate.

Despre celelalte aspecte, așa cum am spus-o, tăcere... Nu s-au putut afla prea multe de la tovarășele vinzătoare. De fapt, copiii au anticipat situația în scrisoare, spunînd că dumnealor „fac front comun, ascunzînd cărțile”. Vor merge, ni se spune pe tonul lui nenea Iancu, „la trebură!” Dar, revenind la implicațiile majore ale acestui răspuns (a fost văzut, oare, de altcineva, decît de către direcțiunea Centrului de librărie, înainte de a fi trimis?), ținem să asigurăm pe cei care s-au ocupat de cumplita acțiune de a CEREA SOCOTEA-LA unei clase întregi pentru îndrăzneala sa profund cetățenească, comunistă, tipicească, în spiritul comandamentelor epocii noastre. că au încălcat legile de bază ale dialecticii, că au trecut mult prea ușor peste ceea ce era mai important: îndreptarea unor greșeli ale domnilor lor, nu găsirea unui motiv, unei plâpumuioare sub care să se ascundă.

Cum vor privi în viitor corectitudinea cei 38 de elevi ai clasei de matematică-fizică, dacă după rostirea primului adevăr au fost somați să procedeze la auto-daf? Ce fel de educație comunistă le dăm noi, cei mari? ! Îi amenințăm cu tribunalul? Nu, stimați oameni mari ai Centrului de librărie, noi nu ne-am pierdut încrederea în clasa a X-a B a liceului „Nicolae Bălcescu” din Craiova! În ceea ce vă privește, v-am îndeplinit dorința de a vă răspunde prompt. Și, scutindu-vă de cele 38 de semnături, vă putem oferi una singură.

PIA OLARU

Prin intermediul revistei „Flacăra” aduc mulțumiri conducerii șantierului 3 care aparține de ICRAI Giulești, și în special tov. maistru Dan Lăzărescu și echipei pe care o conduce. Acești oameni minunați au făcut totul, prompt, pentru a-mi scoate condensul care se formase în apartamentul pe care-l dețin, de doi ani și jumătate, cu soția și cei doi copii. (Nicolae Banu, str. Bozieni nr. 7, Bl. 830, București).

D.P.M.O.S., Municipiul București: Urmare scrisorii tov. Ilie Mardare din București. Aleea Sinaia nr. 2, prin care solicită încadrarea în muncă: este înscris în evidentele noastre încă din 09.02.1980, cînd a fost repartizat pentru calificare la întreprinderea de casete radio și televizoare, la întreprinderea Pompe și la Arta Mobil-

iei, însă în mod cu totul nejustificat a refuzat să se încadreze. Cu ocazia scrisorii adresate revistei „Flacăra” a fost invitat în repetate rânduri să se prezinte în vederea repartizării, însă din nou a refuzat. Avînd în vedere că petiționarul este în vîrstă de 19 ani și apt de muncă, precum și faptul că a refuzat sistematic încadrarea în muncă, urmează să fie pus în discuția adunării cetățenești din data de 17.10. a.c., de către Comisia constituită la nivelul Consiliului popular al sectorului 8, în vederea încadrării într-o unitate productivă.

Din scrisoarea Asociației de locatari nr. 285, Reșița, bd. Republicii, bl. 19, jud. Caraș-Severin: Locatarii acestui bloc, în număr de 575 persoane, vă aduc la cunoștință unele necazuri cauzate de administrarea sa, proprietar fiind I.J.C.L. comu-

nală și locativă Caraș-Severin: La acest bloc apa curge la subsol, coturile și burlanele fiind sparte, făcute din material plastic, nu din fontă, cu toate că blocul are 10 etaje. Subsola nu este cimentată, nu există sifoane de pardoseală — pentru scurgerea apei, canalul colector e plasat mai sus decît subsolul, iar cînd se infundă, apa pătrunde prin țevile de aerisire. Mirosul din subsol este insuportabil, locatarii nu pot lăsa geamurile deschise din pricina țîntarilor. Am făcut adrese prin care I.J.C.L. a luat cunoștință de starea de fapt: nr. 217/5.12.1979 (la care ni s-a răspuns că se vor lua măsuri) și altele: 22.X.1979, 27.XI.1979, 8.VII.1980, 31.VIII.1980, pe la toate forurile. Subsola a rămas însă în aceeași stare, iar locatarii plătesc pentru a cumpăra soluție împotriva țîntarilor, deși s-a făcut dezînsecția de către Sanepid.

Redăm fragmente din interesantul răspuns al Regionalei Căi Ferate București, privind scrisoarea publicată în „Flacăra” din 2.09.1980, prin care era pusă în discuție poluarea sonoră din zona Gării Obor: Cele sesizate de dv. se confirmă, zgomotele ce se produc se datoresc unor cauze obiective, și anume: la plecarea sau sosirea trenurilor din stația Buc. Obor se închide bariera de la parcajul de nivel în scopul asigurării liniei libere. Regionala Căilor Ferate roagă, în acest sens, pe tovarășii care pot prelucra aceste cerințe, prin asociațiile de cartier, eventual organizațiile de masă de cartier, școlile, să explice cum se pot evita atît poluarea sonoră, cit și pericolele de accidentări, printr-o traversare civilizată a liniilor de cale ferată ale acestei gări.

Consiliul popular al municipiului București: Ca răspuns la sesizarea unor locatari, în numele Asociației locatarilor din bd. Dacia nr. 9, sectorul I; În urma cercetării la fața locului, se constată realitatea celor sesizate, privind necesitatea unor lucrări de reparații la clădire. Imobilul fiind proprietate mixtă, angajarea lucrărilor de reparații este condiționată de acceptul de plată al cotelor, părți ce revin proprietarilor particulari. Imobilul din bd. Dacia nr. 9 nu figurează în listele de consolidări pe anul în curs. Programarea se va face după primirea acceptului asociației.

Consiliul popular al sectorului 2: Ca răspuns la scrisoarea tov. Elisabeta Bosoveanu, prin care solicită extindere de spațiu, comunicăm următoarele: Comitetul executiv al Consiliului popular sector 2 în ședința din 1.10.1980, a aprobat cererea sa.

Sînt proprietarul unui apartament de la ultimul nivel al blocului C-3, sc. A, et. 4, ap. 19, str. Chimiei nr. 5, oraș Slobozia, și mă numesc Vasile Peraanu. Încă de la darea în folosință a blocului, în 1969, am avut mari necazuri cu infiltrațiile din plafon. Am solicitat în fiecare an E.G.C.L. Slobozia în vederea remedierilor, dar pînă în prezent nu s-au efectuat. În schimb s-a prezentat juristul E.G.C.L., care a dorit să constate temeinicia sesizării. A afirmat că întreprinderea va efectua reparația la cel mult două săptămîni de la prezentarea sa. După o lună (1 sept. 1980), m-am dus personal la întreprindere (a 6-a oară!) să mă interez de cererea făcută. Mi s-a răspuns că sîntem în prag de toamnă și nu există posibilități pentru anul acesta, poate la anul. Sînt în situația ca, la venirea ploilor, să părăsesc apartamentul, intrucît chiar atunci cînd plouă puțin, apa vine pînă la et. III.

Am trei copii minori dintre care o fetiță de 11 ani care nu poate să umble. În luna a IX-a a anului 1976 am dus-o la școala ajutătoare din Craiova, str. Mihai Eminescu nr. 10, unde a stat pînă la data de 18.12.1976, cînd m-am dus să o iau acasă pentru perioada vacanței de iarnă. Cînd am văzut condițiile în care se afla, m-am hotărît să o aduc definitiv acasă. În luna I. 1977, am trimis o scrisoare recomandată secretariatului școlii, în care ceream să nu mi se mai rețină din retribuție bani pentru întreținerea fetiței, deoarece pe fetiță o întrețin eu, acasă. Cu toate acestea, în 1977 am plătit suma de 1500 lei, plus alocația pentru copil. În anii 1978 și 1979 mi s-au reținut cite 800 lei din

retribuție plus alocația. Pe anul în curs, 1980, încă nu am primit înștiințarea de plată, dar alocația mi s-a oprit în fiecare lună. Tot în 1977, după ce mi s-au oprit cei 1500 lei, am mai trimis o scrisoare școlii — fără să primesc nici un răspuns. Vă rog să mă lămuriiți dv.: ce aș mai putea întreprinde? Ce s-a făcut cu acești bani reținuți pe nedrept din retribuția mea? Kocsis Mihai str. Retezat nr. 8, bl. N-3, sc. 1, ap. 4, Cluj-Napoca)

Inspectoratul școlar al municipiului București: Referitor la scrisoarea tov. Păvăloiu Aurel din București, șos Vergului nr. 33, prin care solicită înscrierea fetiței Păvăloiu Mariana la Grădinița nr. 189 din șos. Vergului nr. 12: vă facem cunoscut că urmează să vă prezentați la această unitate pentru perfectarea formelor. În vederea primirii celuilalt copil de vîrstă antepreșcolară vă puteți adresa policlinicii teritoriale de sector.

Acum o jumătate de veac, mai exact în 8 noiembrie 1930, Ștefan și Ana Curescu, zis Dudoni, falnici și frumoși, îmbrăcați în portul albei și curatei iubiri, și-au întemeiat familia. Acum, în aceeași comună — Domasnea, jud. Caraș-Severin, vor petrece împreună cu copiii și nepoții înunța de aur, adăugînd aurul acestei toamne aurului fiecărei toamne de pînă acum. Le urăm mulți ani înainte!

Din răspunsul Ministerului Educației și Învățămîntului: În urma scrisorii adresate dv., de către tov. Maria Cain din București, str. Valea Argeșului nr. 3, sector 6, vă comunicăm: 1. În anul școlar 1978/1979 planul de școlarizare aprobat pentru treapta I la Liceul sanitar din București a fost de 468 locuri și nu de 288 cum se afirmă în scrisoarea. 2. Din analiza efectuată de către delegatul Ministerului Educației și Învățămîntului rezultă următoarele: concursul de admitere la Liceul sanitar s-a organizat și desfășurat, în ambele sesiuni, cu respectarea strictă a normelor publicate în broșura „Înscrierea și admiterea în învățămîntul liceal și profesional 1980”. Candidații care au obținut medii sub 5 au avut posibilitatea să se înscrie la concursul de admitere pentru treapta a II-a la liceu, învățămîntul seral, intrucît Ministerul Educației și Învățămîntului a organizat o nouă sesiune în 19-20 septembrie 1980.

Două medalii de aur: La Sombor (R.S.F. Iugoslavia) a avut loc, în zilele de 10-12 octombrie, Festivalul filmului de amatori din țările dunărene, una dintre cele mai importante competiții de acest gen din Europa. Țara noastră a participat cu o selecție de filme din care două au fost distinse cu medalii de aur: „Măsuratul oilor la Borlova” (cineclubul casei de cultură din Timișoara, autor Iosif Costinaș) și „Stratificări” (cineclubul casei de cultură din Făgăraș, autori: G. Boros, E. Cioateș, E. Kovaci). E un binemeritat succes și o confirmare pe plan internațional a valorii filmului de amatori din țara noastră. (Valeriu P. — București)

Pagină realizată de PIA OLARU

Poșta redacției

SOCIAL

Barnea Eugen — Vaslui: Mărturia ar fi avut valoare dacă dv. înșivă ați fi fost prezent în timpul încheierii convenției Moldoveanu Stănică — Neamț; Vă puteți adresa direct liceului „Ion Ionescu de la Brad”, comuna Horia, același județ. Constantin Fănică — Constanța: Bunicii, nu Firoiu Domnica — Sălaj: Expresia „imposibilitate morală” există în limbajul juridic și în cazul dv. a fost corect folosită. Vlaicu Bătrîna — Gorj: Nici una din cele 3 împrejurări care pot anula un act scris nu funcționează în cazul semnalat. Vintilă Sorin — București: Nu publicăm „povești romanțate” despre cazuri reale. Negru Ioana — București: Am trimis memoriul organelor indicate. Veți primi răspunsul acasă. Ungureanu Ionica — Prahova: Inexact: o mamă nu dispune integral de banii moșteniți de copii. Autoritatea tutelară se află în dreptul ei. Benone Istrătescu — Buzău; Nițu Aurica — Pitești: Puteți veni la redacție în perioada solicitată; în ce privește adresa către întreprindere prin care să solicităm învoirea dv. nu avem acest drept. Orleanu Valerica — Buzău: Nu există decît două posibilități: acceptați succesiv sau renunțați la ea fără condiții. Condițiile se pun în cadrul stabilit de acceptare. Bulgar Dorel — Prahova: Nu sîntem în posesia datelor la care vă referiți; eventual trimiteți copii. Stere Dumitru — București: Întrebările sînt retorice; precizați despre ce este vorba. Silaghi Costel — București: Adresa indicată este veche; poate avea alta. Popescu Darie — București: Nu noi nu am depășit termenul, ci instituția căreia ne-am adresat la cererea dv.

NICOLAE CRISTACHE

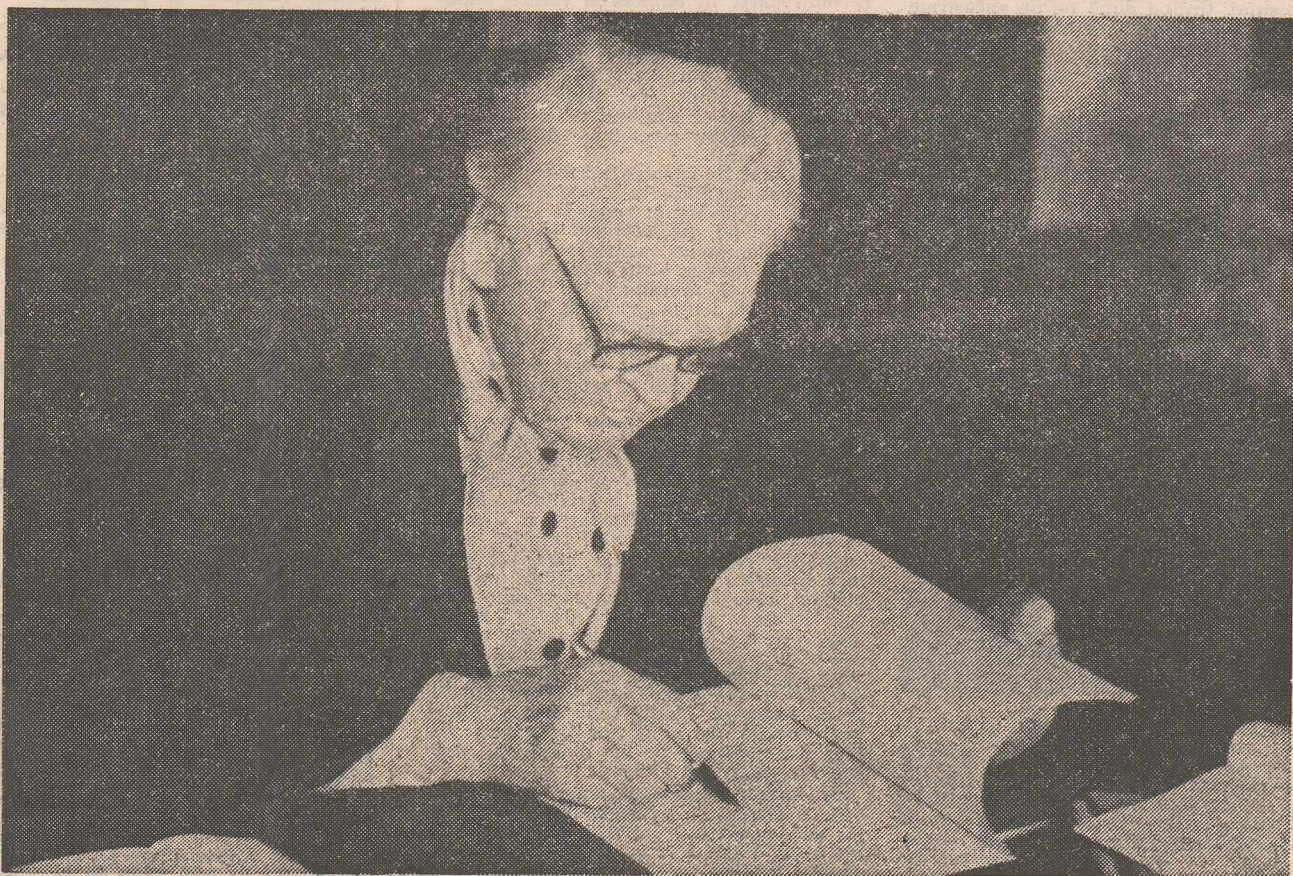
ÎNVĂȚĂMÎNT

Marius Pirvu — Timișoara: În principiu, aveți dreptate să vă prezentați la concursul de admitere la medicina generală, fiind absolut al unui liceu industrial-construcții și în condițiile pe care le specificați în scrisoare; vă sfătuim totuși să vă adresați cu o scrisoare mai detaliată direct Ministerului Educației și Învățămîntului, pentru a primi un răspuns oficial ce poate servi ca document pe linie de învățămînt în acțiunea pe care doriți să o întreprindeți. Stela Corbu — Curtea de Argeș: Surorile medicale care au obținut diploma în baza unui examen de echivalare organizat conform H.C.M. nr. 2108/1955, nu îndeplinesc condițiile stabilite prin Ordinul M.E.I. nr. 2826/1978 pentru încadrarea în funcție de soră medicală cu liceu sanitar, intrucît cursul de Cruce Roșie cu durata de 18 luni nu se echivalează cu școala profesională sanitară cu durata de 2-3 ani, curs de zi. Iulian Dușă — Timișoara: Planul de școlarizare nu se stabilește de către Inspectoratul școlar județean, ci prin decret al Consiliului de Stat; dorința dv. de a se înființa încă o clasă de chimie-biologie nu poate fi satisfăcută — ne comunică M.E.I. — cifra fiind fixată prin decret. GRUP de absolvenți, Institutul de arhitectură „ION MINCU”, București, promoțiile 1974 și 1975: M.E.I. ne face cunoscut că studenților de la învățămîntul de arhitectură cursuri serale, care au absolvit învățămîntul de conductorii arhitecți, li se pot echivala maximum 4 examene anuale, dacă au fost promovate cu cel puțin nota 7, la materiile care au avut programe anuale analitice identice cu materiile incluse în prezentele planuri de învățămînt. Fac excepție disciplinele de științe sociale, care nu pot fi echivalate.

HORIA PĂTRAȘCU

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mihail Sadoveanu

Cel mai mare poet al naturii și al istoriei noastre

Izvorită din simțirea integrală a neamului și a orizonturilor noastre, literatura lui Mihail Sadoveanu, cel mai mare poet al naturii și al istoriei noastre, este prin excelență națională. Nici un alt scriitor român nu ne reprezintă cu atita farmec, în toate ipostazele și afirmările vitale. Poet al omului și al firii, povestitorul și l-a integrat cu o inegalată măiestrie de pictor și de muzician, smulgând limbii toate varietățile artistice, pe registrul cel mai intim, atât al graiului popular, cit și al subtilităților cărturărești. Eșalonat de-a lungul a șase decenii de neîntreruptă activitate, scrisul sadovenian s-a desfășurat năvalnic ca o forță a naturii, în ritmicitatea acesteia, și ca o apă mare, a oglindit faptele și locurile, atât ale vremii sale, cit și ale trecutului nostru, din vremile imemorabile, nepătrunse de ochiul istoric. Impunătoare prin cantitate, opera lui Mihail Sadoveanu este mai presus de toate un monument filologic de o inestimabilă bogăție. Părind a solicita toate virtele, prin întinsul ei registru narativ, ea își rezervă însă aromele cu deosebire aceloră năvăliți a medita asupra cuvintului și a valorilor sale semantice. Sub acest raport, se poate înțelege pasiunea lui Mihail Sadoveanu, închinată lui Ion Creangă, înaintașul său autentic în linia marilor creatori de limbă artistică, altoită pe fondul ei comun.

Ca toate operele literare monumentale, aceea a lui Mihail Sadoveanu implică o estetică, o etică și o sociologie. Cu alte cuvinte, în structura ei intimă descoperim un crez artistic, unul moral și unul social. În miezul esteticii sadoveniene găsim intuiția valorilor artei populare, ale folclorului. Scriitorul a avut revelația lor încă din adolescență, și le-a păstrat cultul cu statornicie. Chemat de acel ideal ministru al școalelor și adinc iubitor al poporului, care a fost Spiru C. Haret, ca să i se ofere, după războaiele țărănești, postul de inspector al cercurilor culturale, Mihail Sadoveanu i-a recitat din ceea ce i s-a părut a fi lamura creației populare. Cite o colindă ca aceasta: „Cite flori sint pe pământ / Toate merg la jurământ. / Numai spicul griului / Și cu lemnu Domnului / Stau la poarta raiului / Și judecă florile -- / Unde li-s miroasele. / Le-au luat madamele / Șă-și stropească străiele”. Sau „Iertăciunea”, rostită la Cununia să: „Dumnezeu în rai a făcut / Pe strămoșul nostru de lut, / De ne tragem și noi din neam / De la Adam, / Cu frumusețile din soare. / Cu ochii din mare. / Cu sufletul din duhul sfânt”. N-a lipsit nici să-i spună „ceva din Miorița”, pentru care, după cum ne-a mărturisit mai departe, i s-a adincit cu vremea sentimentul.

Nu-l așa că ne putem cu toții mira de întevrederea în care tinărul maestru, față-n față cu viitorul său ministru, l-a întretinut, recitându-i un mic florilegiu de literatură populară?

Tinărul scriitor îl citise pe invietorul epic al istoriei poloneze, Henrik Sienkiewicz, propunându-i desigur să dea și el poporului său similare fragmente de epopee națională. Așa a luat naștere primul său roman, *Șoimii* (1904), care nu întâmplător a fost prezentat încă de la apariția în foileton de către viitorul mare istoric Vasile Pârvan. Este drept că Nicolae Iorga, care în 1905 a numit anul 1904 „anul lui Sadoveanu”, pentru că dăduse la iveală patru cărți deodată, s-a arătat ulterior rezervat față de „adevărul istoric” al impozantei serii ce urmasă: *Neamul Șoimăreștilor*, *Nunta Domniței Ruxandra*, *Zodia Cancerului* sau *Vremea Ducăi Vodă*. Să nu fi înțeles atotștiutorul polihistor că una este acel „adevăr istoric”, depistabil în fel și chip de oamenii de știință, și alta „adevărul poetic”? Nu doar că Sadoveanu n-ar fi respectat acel adevăr, dar adevărul poetic, al romancierului istoric, are asupra adevărului științific superioritatea de a conferi trecutului o viață arzătoare, de intensă poezie și emoție.

Admiratorilor romanelor istorice de mai sus li s-a adăugat vasta frescă din *Frații Jderi*, în centrul căreia stă figura lui Ștefan cel Mare. și, ca un cîntec al lebedei, rescrierea *Șoimilor* în matura compunere arhitectonică din *Nicoară Potcoavă*.

Mesajul etic al lui Mihail Sadoveanu este încoronarea națiunii românești, a omeniei. Această complexă facultate morală în care se contopesc într-o superioară sinteză cuvința, bunătatea, toleranța, ospitalitatea, este ilustrată în prima linie de oamenii simpli ai acestui pământ, de dezmosteniții soartei, de truidorii fără răsplătă, începind cu mizerii „bordereni”, din faza ultimă a unui anacronic regim agrar feudal. Omul acesta, inzestrat cu o enormă capacitate de suferință, la foarte rare intervale explozivă, contemplă cerul cu încredere și cu simțire de poet, cîntă natura și își cinstește datinile. Adinca simțire a acestora prilejuiește adolescentului o adevărată dramă, avind a alege între exemplul de viață al umililor săi înaintași dinspre partea mamei, urmași de răzeși deposedați, și acela al voltaireanului său tată, disprețuitor al poporului, care se „mezaliase”, păstrându-și distanțele. Dragostea de popor, la Sadoveanu, s-a născut din umilinta neamului matern și din intuiția superiorității morale a acestuia. Literatura sadoveniană implică și o sociologie. Natura acesteia este poporanistă, înțelegind astfel adevărul sa originară la gruparea sămănătoristă, iar apoi fixarea lui la cea de la „Viața Românească”, în a cărei doctrină figurau volul obște și improprietărea țărănilor. Înainte însă de a-și deslusi crezul politic, Sadoveanu a trăit, dacă se poate spune, problema socială, cu acel profund simț de dreptate, care-i luminează orizontul conștiinței. Chiar dacă admirația lui se îndreaptă către clasa răzeșească, al cărei caracter mindru îl cunoscuse încă din copilărie și adolescență, în peregrinările sale de pescar și de vinător, mai puternică decit admirația este la Sadoveanu simțirea profundă a compătimirii față de cei pe care i-a numit, ca și Dostoievski, cei „umiliți și ofensați”. La Pașcani, în orașul său natal, cînd era în vîrstă de opt ani și s-au răscolat țărăni, muncitorii ceferiști alăturându-li-se, copilul a întrezărit intuiții dată alianța mintuitoare a celor două clase, care avea să-l orienteze în pragul senectutii.

În opera de maturitate a marelui scriitor domină nota de înțelepciune a povestitorului, înțelepciune rod al experienței de viață și al meditației, dar și al unor întinse lecturi, de la cărțile populare și cărțile fundamentale ale literaturii universale, trecind și prin feeria celor născocite de Orientul Apropiat. Arta povestitorului trece de la *Crișma lui Moș Precu* și de la *Hanul Aucei* la prelucrarea celor *O mie și una de nopți* și a *Sindipei* în *Divanul persian*, ca un dar neașteptat de mutație a registrului de sensibilitate.

Specific națională prin toate aceste trăsături, literatura lui Mihail Sadoveanu poartă simburile universalității prin cea originală fuziune a primitivității pescarului și vinătorului cu înțeleptul contemplator al civilizațiilor trecute și luptător pentru o lume mai bună, a omeniei și a dreptății. Desigur, farmecul lexical, muzicalitatea secretă a prozelor de tot felul sint, dacă nu intraductibile, expuse în orice caz unul proces degradator, specific dealtfel tălmăcirii fenomenului poetic în genere. Unui ideal traducător al lui Sadoveanu i s-ar cere asadar înainte de toate o fire frățească de poet și o sensibilitate filologică excepțională, pentru a-și asigura captarea comorilor inculabile ale textului. De ce am ascunde de faptul că pînă astăzi nu s-a ivit încă o asemenea rară avis?

ȘERBAN CIOCULESCU

Testamentul sadovenian

Există în viața fiecărui scriitor momente-impact, momente de trezire și de regăsire, momente de tulburare adincă și pozitivă, în urma cărora toate capătă altă înlanțuire, se nase și cresc altfel, mai repede și mai curate.

Un asemenea moment am trăit și eu în vremea cînd l-am descoperit pe Sadoveanu. În 1953 se întâmplă asta, „din primăvară pînă în toamnă”, fiindcă momentul acesta a ținut mai mult, un an și ceva, fără a se incheia practic, rămîind deschis. Citim cîte ceva din Sadoveanu și înainte de asta, la întimplare însă, cu intreruperi mari. Dar atunci m-am adincit numai în literatura lui, înaintînd și revenind, citind și recitînd unele cărți sau unele „bucăți”, hrîindu-mă ca un infometat cu ambianta pe care mi-o dădea întreaga operă, descifrîndu-i înțelesurile și subînțelesurile, pe măsură ce pătrundeam în ea, cum pătrunzi de obicei într-o pădure fantastică, ori într-o lume pe care o presimțeam, ale cărei mistere și frumuseți nu le înțelegi cu adevărat decit după ce intri și stăruie în lumea aceea.

Vremea era, ce-i drept, destul de aspră, era secetoasă, iar eu eram atunci, în 1951, în 1952, în 1953 și în 1954, în epoca tuturor certitudinilor, trăind, asadar, cele mai adinci incertitudini.

Poate de aceea mă alipisem așa de strîns atunci de literatura lui Sadoveanu, poate, nu știu!

Fapt e că anul 1953 a fost pentru mine „anul Sadoveanu”. Stăteam atunci, neavînd încă o locuință, în chiar redacția în care lucram — „Tinărul scriitor”. Acolo, în „podul” cunoscutei case de pe Bd. Ana Ipătescu, am staț de vorbă pe indelete cu „marele faur”, nestînjinit de nimeni, deoarece programul redacțional incepea, în afară de sîmbăta, cînd era dimineața, pe la orele 15 și dura pînă la orele 20. În rest, dimineațile și după-amiezile de sîmbăta, și duminicile, în întregime, erau ale mele, erau, de fapt, ale lui Sadoveanu. Fiindcă numai cu dînsul eram atunci în „relațiile cele mai bune”, consacîndu-i aproape tot timpul, — zăbovind mult de tot la *Hanu-Aucei*, plecînd și întornîndu-mă ca într-o vrajă: fiind alături de Șoimărești, din toată inima; vîsînd alături de Cocosîrcul albastru, fiind zguduit de *Zodia Cancerului*; trecînd de la vremurile de bejenie la locurile unde nu s-a întîmplat nimic; mergînd pe Valea Frumoasei, pînă sus la Oașa, vîzînd și revîzînd Sălănele, vîzînd și revîzînd Prigoana, și Muntele Fetita, și Muntele Pogut, vîzînd și revîzînd toată Valea, pe care o știam bine, care mi se părea acum altfel, mai frumoasă și mai albastră, ca ruptă dintr-un vis; descoperînd pe urmă *Creanga de aur*, receptînd-o într-un anumit fel, mai de-a dreptul, aș spune eu, fără nici o alambicată pretins cărturărească; trecînd de la *Baltagul la Ochi de urs* (carte care m-a impresionat mult), întorcîndu-mă de la *Ostrovol lupilor* către *Bradul Strimb*, fără a ocoli, bineînțeles, cele mai vechi amintiri și Anii de ucenicie...

Nu știu cît „folos literar” a produs această stăruință, nu știu cîtă influențare a rămas în urma ei, știu însă — asta o știu sigur! — că omului care am fost și sînt i-a folosit mult și în adincime, ajutîndu-l să se regăsească, să-și amintească de sine însuși și de ai săi, relevîndu-l pentru mult timp, dacă nu chiar definitiv...

Nu întimplător dol dintre eroii mei cei mai duri și mai neîndurători — Mitru lui Spinzură-foame, din *Cordovanii*, și Vasile Pozdare, din *Fiul secetei* — se îmblînzesc și se „umanizează” citîndu-l pe Sadoveanu.

Cred, dealtfel, că unul din meritele principale ale fascinantei și uriașei opere sadoveniene rezidă în capacitatea atît de rară de a sensibiliza, de a trezi „omul din om”; de a-i aminti de trecut, fără nici o silință, fără larmă, în chipul cel mai firesc și mai convingător; de a-i spune românului că e român, fără a-l îndemna însă spre scrișnet, sporîndu-i și întărîndu-i mindria prin sporierea și întărirea bunătații din sufletul lui.

Cred, mai mult decit atita, că sensul major al testamentului sadovenian ar putea fi formulat, prin parafrazare, în felul următor:

Las vouă moștenire creșterea literaturii române și sporierea omeniei străbune, din veac și pînă dincolo de veacuri!...

Ferice, aș mai spune eu, de toți cei ce au înțeles cit de cit acest mesaj profund, ferice de cititorul anului 2080, fiindcă abia atunci cred că va fi înțeles și prețuit cu adevărat Mihail Sadoveanu, abia atunci se va vîdi, în cuprînsul literaturii românești, și universale, probabil, adevărata și nepieritoare a lui măreție.

ION LANCRANJAN

Artistul cetățean

„Încă din iniția tinerețe am fost ciștigat pentru ideile generoase sociale” — mărturisirea Mihail Sadoveanu, în 1946, în toial unei intense munci politice și sociale, dusă cu înțelepciune și abnegație de partid pentru așezarea României pe temelii noi, socialiste. Pentru structura sa psihică plămădită, pe linia maternă, din puritatea organică unei atari ajiudini demofile era cit se poate de firească.

Născut într-o Moldovă plină de vrajă și folclor, în care doina jela durerile multă și cîntecul bătrînesc murmura în apele timpului răzvrătirea vreunii haiduc, Sadoveanu, foarte de timpuriu, asemeni altor școlari din tirgurile moldovenesti, ia cunoștință cu ziare și reviste socialiste, ca **Evenimentul literar** și **Lumea nouă**, pentru care manifestă un interes deosebit. S-a socotit al acestui popor și al nădejilor sale de mai bine încă din tinerețe, intuindu-i cu o uimitoare pertinentă excelente calități artistice. Era ceea ce îl făcea să declare, atit de răspicat, într-un memorabil crez artistic, relația dintre creația sa și valorile populare: „Aici e panteonul meu literar, simplu și rustic, fără podoabe, ca natura însă măreț ca și diasa”, și să se îndemne, în studiul **Poezia populară**, din 1923, pe sine, și pe toți slujitorii condeului cu cuvintele: „De la aceste ferme-cate izvoare de apă vie, cată să se adape toți cei care cîntă și se simt ai acestui popor și ai acestui pămînt”.

Cu toată ființa lui, Sadoveanu s-a legat cu acest popor și cu acest pămînt din vremuri „de dincolo de negură” și pină astăzi, cînd vechiul pămînt și omul nou sint scâlțați în razele luminii socialiste. „Mă simt al poporului meu pină în cel mai afund trecut de suferințe; mă simt al prezentului prin cuvîntul de progres și pace al generației mele; mă simt al viitorului prin luptătorii tineri ce mă vor continua”.

Sadoveanu a mers cu poporul din adincurile istoriei, din timpul crăiului cel vechi **Burebista (Creanga de aur)**, trecînd prin anii de luptă și glorie al măritului Ștefan cel Mare, domn al Moldovei (**Frații Jderi**), prin **Vremuri de bejenie**, prin **Zodia Cancerului sau Vremea Ducă Vodă** către minia robilor din **Bordecenii**, către năduful pescarului Marin din **Păcat boieres**, către amarul lui Neculai Prună din **Un instigator**, către răzbuunarea lui Constantin Motoc din **Județ al sârmanilor** ajungînd cu **Mitrea Cocor** în anii proleta-riatului, cînd — așa cum arăta marele scriitor într-un articol din **Știința** (30 dec. 1950) „vechea țară a mizeriei muncitorimii, a bolilor sociale, a mortalității infantile, a analfabetismului, a fost și nu mai e”.

Ajungem astfel într-un punct al evoluției scrisului sadovenian, din unghiul de

lumină al cărăia se pot discuta unele probleme estetice des vehiculate de o anumită critică veche, ca patriarhalitatea lui Sadoveanu, refugiu în trecut, cultul naturilor primitive etc., etc. Nimic mai eronat decit imaginea unui Sadoveanu static, ostil progresului, tinjînd după forme ancestrale de viață. Respectînd și iubînd trecutul de luptă al poporului său, Sadoveanu, alături de el, visa un viitor mai fericit în cadrul civilizației moderne. Cit profetic optimism

pus în sufletul unor oameni de demult în finalul acelei capodopere a literaturii noastre noi, cu tematică istorică, **Nicoară Potcoavă**, cită încredere în continuitatea luptei generațiilor pentru progres social: „— Fraților ciobani și fraților țărani, ne-a spus nouă diacul Radu că Măria Sa Nicoară a trecut ca un vis al noroadelor. Din duhul său care nu se stinge ne-om aprinde noi și alții de după noi cum se aprinde lumina din lumină”. Așa s-au aprins generații după generații din duhul luptător al lui Nicoară de-a lungul anilor apăsai de „dureri înăbușite”, pină cînd fiecare aceasta, în condiții istorice cu totul noi, sub influența clasei muncitoare, strălucește în sufletul lui Mitrea Cocor, eroul al cărui drum simbolizează, într-o mare măsură, în ciuda tezismului și idilismului conținut pe alocuri, drumul țărănimii noastre muncitoare.

Înțelegerea profundă a politicii partidului, metoda de creație realist umanist au

determinat în opera lui Sadoveanu, de după Eliberare, un considerabil salt calitativ. Universul său artistic, atit de popular și național, se îmbogățește, capătă dimensiuni noi, pe coordonatele cărora vechiul erou al scrierilor sadoveniene, poporul, se proiectează în toată măreția lui istorică. Cine, citînd comparativ **Șoimii** și **Nicoară Potcoavă** sau **Impărăția apelor** și **Nada florilor**, nu va putea trage concluzii elocvente referitoare la evoluția scrisului sadovenian sub influența vremurilor noi revoluționare, în oglindirea cărora Sadoveanu și-a pus tot umanismul și democratismul său. Scriitorul care și-a văzut cărțile arse de legionari în piețele publice s-a arătat un aprig luptător împotriva fascismului, împotriva războiului, a urii dintre popoare și a militat neînfricat pentru pace, pentru prietenia dintre toate popoarele lumii.

Intellectual de renume universal, Mihail Sadoveanu, membru în Consiliul Mondial al Păcii, a chemat în repetate rînduri pe intelectualii de pretutîndeni să-și îndeplinească înalta lor menire socială. „Uniți-vă — le spunea el în 1946 — împotriva rasismului, a prejudecăților sociale, a grandomaniei naționalismelor, a celor ce propagă ura și neîncrederea. Uniți-vă pentru înfrățire și pace. Ca să aibă, în sfîrșit, răgaz neamurile să-și aducă fiecare tributul de bine la progresul umanității”.

Pentru înalta sa strădanie literară și cetățenească, Mihail Sadoveanu a fost distins cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste”, a fost ales în funcții de mare răspundere, fiind vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, președinte al Uniunii scriitorilor. Prin exemplul creației sale accesibile celor mai largi mase de cititori, inspirată din temele majore ale poporului, prin sfaturile sale înțelepte marcel scriitor a contribuit într-o foarte mare măsură la crearea literaturii noi și a eroului nou, reprezentant al constructorilor socialismului. „Pe noi — spunea Sadoveanu — ne interesează clădirea lumii nouă, formarea omului nou într-o întocmire socială mai bună; ne interesează literatura care face pe om mai eroinic, mai generos, deci mai fericit”.

La formarea acestui om, publicistica atit de bogată și de strălucită, literatura lui Sadoveanu au contribuit cu prisosință. Dacă din iniția tinerețe Sadoveanu a fost ciștigat pentru ideile generoase sociale, după 23 August 1944, în noile condiții politice și istorice, create de partidul clasei muncitoare, vechile sale inclinații democratice au înflorit și s-au manifestat cu toată vigoarea, contribuînd cu scrisul și cu activitatea politică la statornicirea unei orînduirii noi.

De aceea, n-am putea împerechea mai bine vorbele artist și cetățean în jurul altei personalități din literatura noastră, decit în jurul celui mai mare dintre ei: Mihail Sadoveanu.

ION DODU BĂLAN

Ochii și urechile lumii

Pagină internă

Ha! lasă o clipă zărele, veștile, poveștile și cicloanele, vino să-ți pun — cum ai pune o rază de soare pe un luminis de frunze și crengi — la patefon, placa asta cu Sadoveanu citind o schiță de-a lui, de care nu știi, de care n-ai învățat la școală, căci e mică, puțină, fără importanță în pădurea operei lui, totdeauna masivă și solemnă, e o schiță, o ghindă, un drum, un drum de copil plecat cu un moș, moș Virilan, hotărît în acea zi să puște o vulpe, hulpea din Valea Morii care-l mănîcă toate toloșcanele și el nu o mai poate răbda, ia pușca și pleacă s-o omoare, dar e toamnă, e culesul viilor, oamenii fac must, plăcinte, chefuri, sint generoși, veseli, primitivi, și la fiecare poartă îi cheamă să intre în ogradă, să guste vinul, „să nu ne refuzați”, să se așeze o clipă — o clipă își cer și ție, să auzi cum spune Sadoveanu că vinu-i roș, cum grăiește el ca moș Virilan, tot mai cherchelit, că el e grăbit să puște hulpea, care hulpe? hulpea din Valea Morii, alta nu poate fi, și cum își indeamnă lapa oprînd la fiecare gospodar, dornic de „musafiri”, pină se lasă seara, din cană de must în cană de vin, și cine mai poate ajunge la hulpea aceea, hulpea din Valea Morii, mărețată necunoscută spre care tot pornim, tot ne îndemnăm dar nu ajungem, căci ne ține atîtea plăceri, atîtea strigăte, atîția struguri, atîtea aminări și atîtea luminări. Ha! ascultă-l pe Sadoveanu, mai dă-le încolo de știri, mereu alergăm după un taifun, murim din insomnia informațiilor, iartă hiriiala plăcii, am pus-o de prea multe ori, o știu pe dinafară, ca pe „Eroica”, zile și zile ea m-a țînut în sa, Sadoveanu mi-a spus să nu mor pină nu găsim hulpea din Valea Morii, eram ca Pablo Casals care zilnic cînta o suită din cele șase de Bach, nu putea concepe zi fără o suită de violoncel, așa și eu, zilnic, mi-am pus „Din Moldova” a lui Sadoveanu, lumea e un violoncel, noi — arculus ei. Ha! cîntă-mă, mină-mă, amină-mă.

RADU COSAȘU

Sensul publicisticii

Interesul criticii pentru literatura lui Sadoveanu, atit de spectaculos recuperată, a umbrit serios celelalte forme de manifestare publică ale autorului **Baltagulul**. **Gazetarul**, bunăoară, omul de atitu înepromotă, luptătorul în numele atitor libertăți între care se cuprinde și libertatea scriitorului, dreptul acestuia de a fi unicul stăpîn al propriilor gînduri și mai ales cuvinte a trecut într-un plan secund de unde aproape că nu se mai vedea din cauza proporțiilor operei beletristice. Surprinzător e că, aici, în publicistică, aflăm destule repere pentru înțelegerea epicii sadoveniene, că scriitorul se destăinuie pur și simplu, confirmînd exegezele apărute după patru decenii. Într-un articol tipărit în **Adevărul** — 1937, **Ochii care ride**, el scrie negru pe alb: „Balada aceasta străveche (Miorița — n.n.) trebuia să aibă o îniriure covîșitoare asupra dezvoltării mele artistice și asupra necesității pe care am simțit-o necontenit de-a mă cufunda în mitul și sufletul autohton. Cel care au urmărit literatura mea, ușor vor putea constata că la început sfios tipărită, această regiune a umbrelor mi-a devenit tot mai familiară, pină ce am îndrăznit s-o cunosc cu energie în continuă. De la versurile tinere de mai sus pină la complicata chimie a străvechitului suflet au trebuit ani și ani. Nu ani de studii; nu atit prin studiu și explicații am ajuns la asta, cit prin adincirea cit mai mult a sentimentului iubirii”. Este iubirea pe care o regăsim la fel de dramatic invocată în ultimul roman al lui Marin Preda. Iubirea ca principiu cosmic, garanție a armoniei universale: „Zădarnic sint toate celelalte în afară de iubire” — notează Sadoveanu în **Polemica** — și propoziția seamănă izbitor cu ultimele cuvinte din **Cel mai iubit dintre pămînteni**: „Dacă dragostea nu e, nimic nu e”.

Însăși cufundarea în trecut, întoarcerea spatelui realității, e recunoscută ca o condiție impusă de necesitățile vitrege. Lumea din care a dispărut iubirea n-are nevoie de oglinzile literaturii, necruțătoare prin definiție. Pentru toaleta cotidiană, pentru propria ființă, li sint suficiente oglinzile pe care singură și le-a

comandat și în ale cărei ape nu trece nimic din cutremurătoarele-i diformități. Scriitorului nu-i mai rămîne atunc decit să-și întoarcă privirea spre vremurile apuse, să le ia drept pretexte pentru ca, la adăpostul lor, să-și rostească gîndurile despre contemporani: „Rog să fiu crezut că nu este altă posibilitate pentru un poet, în clipa de față, decit să evadeze în trecut sau în viitor. Această mașină de explorat timpul care e visul, ne duce cu ușurință într-o parte ori în alta. Trecutul ne dezvăluie un pas, viitorul, însă, ne deschide o aspirație îndrăzneată și dureasă, căci în acest viitor e viața copiilor noștri.” (**Realități**, 1937)

Spațiul nu îngăduie prea multe citate dar cîteva sint absolut necesare. Primul e extras din articolul **Un răspuns** (din 1937): „Un profesor de universitate, din noua generație, a rostit cu privire la N. Iorga cuvintele sacramentale. D. Iorga se face vinovat de lipsă de patriotism. D. Iorga e denunțat nației, căci, astăzi, avem două feluri de români: români buni și români răi, români patrioți și români lipsiți de patriotism. Criteriile după care se fac aceste categorisiri sint foarte interesante: am dori să le cunoaștem și noi. Decamdată rămîn misterioase.” Următorul e scos din **Perspective nouă** (1937): „Încă de-acum o sută de ani, beizade Nicolai Suțu, om cu minte și luminat în memoriile lui, cere, pentru alcătuirea noastră de țară nouă, organizare și disciplina muncii și respectul legilor. Nu ne trebuie firme și forme împrumutate din apus, zice el, ne trebuie muncă și disciplină. Patriotismului acestuia al muncii și al disciplinei nu i s-a răspuns pină acum decit cu vorbe: «Țara noastră e bogată». «Țăranul nostru e inteligent și viteaz». «Românul e născut poet». «Românul are șapte vieți în pieptu-i de aramă» ș.a.m.d. Muzica aceasta continuă și azi întovărășită de flămuri și de declarații lirice. Oamenii cuminți care cer fapte, și avem destul de aceștia, încă n-au fost ascultați.”

În fine, ultimul citat face parte din articolul **Privilegiu** (1937): „Cînd Pitagora a soluționat o celebră teoremă de geometrie, a adus jertfă zeilor o sută de boi. De atunc, de cite ori se luminează în lume un adevăr nou, boii rag de spaimă”.

Precizez că toate articolele pomenite se găsesc în al douăzecilea volum din seria de **Opere**, care, lucru știut, e departe de a fi completă.

AL DOBRESU

Daim

Împlinirea celor o sută de ani de la nașterea lui Mihail Sadoveanu este marcată prin manifestări culturale de însemnătate deosebită. Apariția unui volum cu scrieri inedite aparținînd scriitorului se constituie într-un adevărat eveniment editorial ce se adaugă seriei de manifestări consacrate sărbătoririi centenarului Sadoveanu. Pentru a afla detalii despre această nouă apariție editorială, am stat de vorbă cu directorul Editurii Minerva, criticul Aurel Martin.

„Despre ce volum e vorba, tovarășe Aurel Martin?” „Un volum de versuri inedite, ale lui Sadoveanu, pe care l-a încredințat familia Editurii „Minerva” și cu care editura înțelege să cinsticească centenarul Sadoveanu”. Ediția este îngrijită de Constantin Mitru. Coperta aparține graficianului Done Stan, iar redactor de carte este Daciana Vlădoiu. Volumul este deosebit din mai multe puncte de vedere: în primul rînd pentru că e vorba de un manuscris inedit Sadoveanu, în al doilea rînd pentru că volumul cuprinde versuri scrise de marele scriitor, completînd astfel universul scrisului sadovenian, și în al treilea rînd pentru că apare în condiții grafice speciale.

„DAIM se intitulează noul volum”, ne mărturisise interlocutorul. Ce înseamnă, de fapt, Daim? „De fapt titlul acesta hierografic este format din cîteva inițiale care, traduse, înseamnă: domniță aleasă a inimii mele”. Ce cuprinde noul volum? „Sint versuri scrise de Sadoveanu la vîrsta de 60 de ani și închinată viitoarei sale soții, Valeria Sadoveanu. Caietul este datat 22 martie 1944, și cuprinde versuri scrise în perioada 1940—1944. Este, de fapt, un fel de microroman de dragoste, în care sint evocate stările sufletesti ale lui Sadoveanu, totul fiind pus sub semnul unei inevitabilități. Într-un poem, de exemplu, autorul arată cum el, magul, care se numește Cel fără de bucurie, e chemat de zeu pentru a fi anunțat că în noul ciclu al vieții lui, al 7-lea, va călîni bucuria. Astfel, leitmotivul volumului este Bucuria.”

Evident, nu se poate vorbi despre o carte competitivă în literatura sadoveniană, dominată de lirism e drept, și care putea anunța și pe viitorul autor de versuri. Însă pentru cunoașterea lui Sadoveanu și pentru întregirea acestei cunoașteri apariția volumului mi se pare că reprezintă un eveniment”.

CORNELIA BARBU

Iubirea de frumos

Întoarcerea lui Sadoveanu

În Anii de ucenicie Sadoveanu mărturisește cum s-a întors el asupra valorilor spirituale ale poporului nostru, asupra istoriei și datinilor strămoșilor noștri odată cu moartea mamei sale. Am avut obiceiul să le citesc studenților mei aceste pagini hotărâtoare pentru înțelegerea acestui scriitor devenit național printr-un act de convertire lăuntrică la valorile eterne ale spațiului românesc.

După ce mama lui a plecat pe celălalt țărm, Sadoveanu a început să-și aducă aminte toate gesturile ei rituale care erau ale Moldovei milenare, toată sacralitatea acestei făpturi de țărancă mioritică ce va transpune în Baltagul apoi Sadoveanu după acest eveniment crucial în viața sa va începe înțelesul său pelerinaj la locurile sfinte ale poporului nostru a căror grandoare în toată modestia lor ochiul său înnoit o va putea percepe; va călca pragul Putnei și al Bistriței, la mormin-

tele volevozielor Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare, va priveghea la Neamtu unde se va și statornici cu anii și unde și-a dorit și mormintul după spusa unui bătrîn pustnic care mai trăiește și care știe încă multe întâmplări și cuvinte ale marelui scriitor care îl ținea pe bătrînul Cleopa Ilie de la Sihăstria în cinste la masa lui de atîtea ori.

Cred că o cunoaștere în profunzime a spiritualității noastre medievale este esențială pentru a se putea pătrunde în universul sadovenian. Lumea Bizanțului moștenit de monahismul și statele noastre în profunzime sînt singurele în stare să-l pătrundă frumusețea. O Moldovă trăind după pravila iubirii străbune, blîndă și tolerantă dar și dreaptă și eroică, așa cum a fost ea în vreme de aur medievală, stă în centrul operei lui Sadoveanu. Figura centrală a scriiturii sale este Ștefan cel Mare, țaranul și domnul cîtor de spiritualitate și lăcașuri-mument pe acest pămînt românesc. Opera lui Sadoveanu încă nu este republicată în întregime. Cărți grele de înțelesuri izvorînd tocmai din acele vremi de plămădire a ființei poporului nostru așteaptă încă rețipărea pentru a se vedea și mai limpede opțiunile spirituale ale scriitorului-epologet al umanității iubirii logosului intrupat în istorie inclusiv în istoria poporului român. Sadoveanu, după Eminescu, este al doilea filtru de geniu asupra documentului brut al istoriei românilor ce își așteaptă mereu transfiguratorul.

IOAN ALEXANDRU ■

Caracterizare

Copilului care s-a luptat cu abecedarul, istoria i-a povestit, prin gura mamei sale, vrute și nevrute despre luptele de altădată.

Elevului rățăcit în pădurea de cifre, pentru că cifrele nu miroseau a iarbă și ploaie, străbunii i-au dietat, cu vocea vîntului, cite o poveste haiducească.

Nu s-a priceput deci niciodată, în timpul vieții sale agitate, la ecuații cu două necunoscute, ajungînd însă maestrul trigonometriei sufletestii.

A traversat tinerețea într-o continuă căutare, pe căi adesea foarte întortocheate, pînă cînd, în singele său, răzeșii călare reușeau să pună punctul pe i.

A refuzat, nechibzuitul, să studieze dreptul, sperînd de prăpastia dintre paragrafe și viață, încredinșînd verdictul dreptății iubitei sale Vitoria Lipan.

A refuzat să studieze pînă și literatura, înșelînd așteptările dascălului Busuic, dar n-a încetat niciodată să creadă că literații vor avea cîndva de învățat de la el.

A adunat cu migală sunetele naturii să le prefacă în cuvinte la-ndemina tuturor; apoi a adunat cuvintele toate, pentru a face natură să cînte și celor nedepriși s-o asculte.

S-a cufundat în cronici, devenind el însuși croniclear; prin gura sa se autopovestește azi poporul, apoi a colindat și legendele toate devenind el însuși un personaj legendar.

În concluzie: a evadat din timpul său în vremuri îndepărtate spre a readuce din vremuri vitejii în timp.

Așa a crescut la Bradu Strimb în furtuna istoriei un brad voinic și drept cu umerii largi, cum, zi de zi, l-am văzut într-o poartă forțată de pe strada Pitar Moș din București.

FRANZ STORCH ■

MOLDOVA SADOVENIANĂ între Miron Costin și Ion Creangă

În fabulosul primordial al idiliciei lumi sadoveniene, în „fantasmagoria de vis de nespusă frumusețe” a naturii ei, Moldova Ducăi-vodă este un paradis bolnav, ros de cancerul vremii, este o existență în durată, prinsă în capcana politică a istoriei și spațiului. Firele acțiunii din **Zodia Cancerului** sînt multiple și se desfășoară în rețele suprapuse: dramă a iubirii, dramă politică, dramă națională, dramă familială — dar din toate se desprinde un singur și obsedant „erou”, tragedia Moldovei. Nu numai o Moldovă a unui tomnatic an 1680, ci „paradisul devastat” de lungi și năprasnice veacuri, ce-și va prelungi încă amurgul pînă în urgia iernii fanariote. Istoria încetează de a mai fi în Zodia Cancerului decît pe fondul căruia eroii își consumă fiecare propria dramă. Dimpotrivă, din pălîmirile și suferințele lor se încheagă pe nesimțite uriașul portret al Istoriei. Utopia sadoveniană coboară aici în timpul istoric creîndu-și propriul său „pandant” într-un roman al arhetipurilor ei tragice. Fundalul fumuriu al vremii devine prim-plan, iar povestea personajelor prinse în mașinaria istoriei se estompează în perspectiva narativă unde eroii sînt învăluiți în umbra impersonală a vocii auctoriale. Acea voce sadoveniană unică, de început de lume, cînd cuvîntul era totul și totul era cuvînt. Sadoveanu pictează cu tușe ample și domoale, cu pastă groasă în tonuri de pămînt ars, peisajul bruegelian al acestei asuprite Moldove, pre-

lungită în închisoarea mai largă a Imperiului Otoman. Din această perspectivă stăpînului puterii nu este la rîndu-i decît o victimă a structurilor închise ale sistemului, a setei de putere și a spaimii de moarte: „La noi, bănuiala stă totdeauna ca o fantomă nevăzută lîngă Vodă și-i șoptește la ureche vorbe de indoială. Orice semn din cer și de pe pămînt devine o amenințare”. Alții sînt eroii, altele dramele lor, puterea lor e mai puțin măreață, dar scena e aceeași ca la Shakespeare. Aceasta este prima din cele două dimensiuni de profunzime ale cărții, desprinsă de Sadoveanu cu dureroasă claritate din lectura marilor cronicari moldoveni. Este însăși fața crîncenă a istoriei naționale, cum se dezvăluie ea prin curgerea vremurilor. La Sadoveanu tema nu este însă tragică sau patetică, ci se sublimază în acea mîhnită melancolie a fatalității, în care Călinescu vedea data fundamentală a vechimei rasei. Să nu ne înșelăm totuși tonul povestirii, Moldova tinărului beizadea Alexandru Ruset este o închisoare la fel de singeroasă ca și Danemarca prințului Hamlet. Tema sumbră a istoriei va intersecta însă în adîncime pe cea regeneratoare a belșugului și a ospătului festiv din imaginarii populare: Miron Costin îl întîlnește pe Ion Creangă.

Imaginile ospătului, izvorînd din universală concepție materialistă și veselă a poporului ca uriaș organism, din care își trag sevele și scrierile lui Rabelais

și Creangă, joacă un rol de seamă în opera sadoveniană. Această viziune fundamentală, utopică, în sensul sărbătorii ce-și are propriile legi față de existența cotidiană, dar nu mai puțin reală, materializată aici prin revărsarea fabuloasă a „belșugului” și prin consumarea lui în actul festinului popular unde se laudau mîncarea și vinul, a trecut fie neobservată la Sadoveanu, fie mărunț interpretată ca o simplă aplecare spre plăcerea trupului și bunăstare individuală. Cîtă adîncime filosofică există în concepția populară și festivă a „trupului” a arătat pe deplin M. Bahtin în cartea sa despre Rabelais. În **Zodia Cancerului** imaginile festinice au o mare frecvență, iar lauda vinului și a bucatelor revine ca un leitmotiv ce se opune nefericirii, pierzării și morții: întrecerile se fac cu paharele și calitatea vinului asigură prestigiul cel mai înalt melegurilor de baștină; ospătul de la casa șătrarului Lăzăr Griga, personaj coborît parcă din povestea lui Creangă, se desfășoară pe trei capitole: „Marea masă domnească” se intitulază un altul. Lauda vinului, considerat într-un loc de origine divină („Dumnezeu se vadește acolo — la Cotnari, n.n. — mai mult în podgorii decît în biserică”), ne întîmpină emblematic de la prima pagină: „În podgorii culesul se isprăvea și roada viilor fusese bogată... Măcar mîngîierea aceasta a vinului nu uitase Cel-a-toate-cumpănit s-o agonisească Moldovei. După cum și norodul cel prost zice: vinul e bun și la bucurie, și la scribă. Și cum, deasemeni, psalmistul cel vechi adăogă: vinul veselește inima omului și folosește mădurelor lui”. Ultimele cuvinte ale abatelui de Mureș spre alinarea sufletului otrăvit al beizadelei Alecu (prin tîmăduirea trupului) au aceleași rezonanțe cu ultimele cuvinte ale lui Panurge: „Încearcă friptura pe care ai respins-o și

vinul care-ți stă dinainte. Fii tare, ca acel răzăș al cărui nume nu-l mai țin minte... Atuncea să bem un pahar de vin pentru pacea inimii domniei tale”.

Personajele se întîlnesc la ospătul popular (la Hanul Ancuței), totuși în primul rînd spre a mîncă și bea ca într-un ritual mitic în care omul triumfă asupra universului prin „devorarea” ce ștergea hotarul dintre el și lume în favoarea sa. Cuvintele rostite în acest ritual se încar-au însă, ca în simpozionul antic, cu înțreaga semnificație a actului, devenind cuvînt festiv. Un critic vorbind despre o utopie a cărții (?) spunea: „Iubitor al otiumului mai degrabă decît al negotiului, Sadoveanu zugrăvește rar scene de muncă”, adăugînd „valoarea supremă nu e munca”, ceea ce dovedește o lipsă de înțelegere a imagisticii festinice și a timpului utopic ca sărbătoare la Sadoveanu: ospătul celebrează izbînda, triumful vieții asupra morții. Mîncarea încheia munca și lupta cu universul, „munca triumfă în mîncare” considera Bahtin, socotînd-o ultima ei etapă, a serbării victoriei colective asupra lumii. Este și ceea ce fac răzeșii lui Sadoveanu, trăitor în acest timp sărbătoreț al culegerii roadelor.

În **Zodia Cancerului**, romanul istoric cel mai lucid și lipsit de iluzii al unei lumi jefuite de toți, infricosată de moarte, idila sadoveniană s-a ascuns undeva în adînc, în plăcerea povestirii, în molcomă și muzicala desfășurare a cuvîntului, în fastul bizantin al ceremoniei literare. Iar tîmăduirea trupului țării, Sadoveanu o caută în adîncul sufletului poporului încrezător în puterea vieții de a înfrînge moartea printr-o veșnică renaștere la care participă toate energiile vitale într-o sărbătoare a naturii.

DAN ALEXANDRU CONDESCU ■

O enigmă genealogică

Despre ascendenții săi în linie paternă Sadoveanu vorbește întîia oară, din cite ne dăm seama, în **Adevărul** din 15 ianuarie 1937: „Am obiceiul să distrug scrisorile, cîrnelile și notele, ca să nu fie bătaie de cap mai tîrziu pentru oamenii curioși. Dintr-o discreție firească, n-am comunicat publicului despre predecesorii mei decît extrem de puțin... E bine, poate, să se știe și altele. Că bunicul meu dinspre tată, Mihai Sadoveanu, a trăit începutul vieții lui în Olenia, în Gorj, unde și acum știu că am neamuri, pe care nu le cunosc. Bunica mea, soția acestui Mihai Sadoveanu, era moșneacă de la Locusteni, județul Dolj, și se chema de acasă Stărica Bizoianu. Acești doi boieriași au părăsit țara Oltului în vremea zaverei (1821), după cum arată diata bunicii mele, și s-au statornicit la Iași. Tatăl meu s-a născut în capitala Moldovii la 1834 și a trăit, un timp, ca avocat, la Pașcani, unde am văzut lumina lumii”. (Mărturisiri). Fragmentul este reluat aproape ad litteram în capitolul I, **Introducere**, din **Anii de ucenicie** (1944). „Spiritul pandur” al literaturii sadoveniene, sesizat de Ralea, de aici pornește. Scriitorul declară, în același timp, că era „mai ales feciorul mamei”, Profira Ursachi, căreia-i semăna neîndoielnic, și portretul, princiar, al acesteia coboritoare din răzeșii Vierșenilor Moldovei nu lasă nici un dubiu: Sadoveanu seamănă leic cu mama sa. Pînă

aici nimic neclar. Surpriza, căci este vorba de o surpriză, mai mult, de un fel de mister, este următoarea: în timpul copilăriei mele, de acum patru decenii, trăia, în comuna Săcelu din Gorj (veche stațiune balneară, cu ape termale, din păcate nevalorificate nici pînă azi) un personaj important, bine cunoscut de oamenii din satul meu, Colibași, la 7-8 km de Săcelu, pe numele său Bubi Sadoveanu. Era un om politic autoritar, un orator de rasă și aici începe nedumerirea mea, semăna aidoma cu marele scriitor. Îi vedeam adesea poza în ziarul **Gorjanul** (al cărui director, Jean Bărbulescu, este laudat de Argezi pentru priceperea sa de ziarist) dar și în ziare „de la centru”. Culmea este că văzînd fotografia scriitorului în manualele de școală primară, am crezut că-i vorba de omul politic. Ce politică făcea nu știu exact, cred că era din partidul radical țărănesc al lui Grigore Iunian deși o dată l-am văzut în ziar alături de Cuță Tătăreșcu, dar poate tocmai ca alegătorii să opteze pentru unul din ei. Nu știu sigur, dar cred că era deputat în parlament. Oricum, cînd a venit în comună (satul meu făcea parte atunci din comuna Bobu) la o întrunire electorală, și tata i-a zis unui vecin să meargă să-l audă pe „domnul Bubi Sadoveanu” (se vede că îl știau bine) m-am ținut după ei să văd și eu, în carne și oase, pe cineva pe care-l văzusem numai în foto-

grafii de ziar sau afișe electorale. N-am regretat: omul era falcic, impunător, vorbea cu o mare siguranță de sine, domina autoritar adunarea de citeva sute de oameni. Și semăna perfect cu scriitorul din manualele școlare. N-avea morgă, era mai degrabă bine dispus, surizător, chiar mualit, ceea ce le plăcea oamenilor, cred că era avocat. Nu țin minte ce spunea, știu numai că, întrebîndu-l pe consătenii mei cum ce-ar dori să le facă dacă-l vor vota, nimeni n-a scos un cuvînt, se uitau unii la alții, ce adică să ceară? Îi scoate el din încurcătura propunînd să se facă, prin sat, o șosea bună, pe care să poată circula mașinile. Atunci s-a ridicat un vecin de-al meu, care a protestat cam în acești termeni: „N-avem nevoie de mașini prin sat că ne calcă orăntiile!” Bubi Sadoveanu a ris. Altcuiva nu mai știu decît că, nici pînă azi, șosea nu s-a făcut, orăntiile n-au probleme. L-am întrebant pe învățătorul meu, Victor Ciudin, care era și el la adunare, dacă oratorul nu-i frate cu scriitorul sau dacă nu-i chiar el. Dar bunul meu dascăl mi-a răspuns că scriitorul „e moldovean”.

În 1950, cînd l-am văzut întîia oară pe Mihai Sadoveanu, mi s-a părut că l-am mai văzut o dată, aievea, în copilărie. După ce în ultimele două numere ale „Flacării”, L. Kalustian a făcut un excepțional portret dascălului de țară Ion D. Isac, din Pojogeni (la 3-4 kilometri de satul meu), pe care l-am cunoscut bine, l-am întrebant pe excelentul gazetar, care este o adevărată mină de informații de cea mai mare însemnătate, dacă știe ceva de acest Bubi Sadoveanu, neîndoielnic

rudă directă a scriitorului. Mi-a răspuns că-l știe, că semăna perfect cu marele scriitor, cu care dealfel era rudă apropiată. Dar că nu cunoaște, deocamdată, amănunte despre el.

Nedumerirea mea este următoarea: Sadoveanu, în **Anii de ucenicie**, spune: „Bunicul, Mihail Sadoveanu, era gorjan dintr-un neam care, după cit sint înformat, trăiește și azi în acea parte de țară. N-am avut plăcerea să cunosc aceste rude, deși am fost totdeauna doritor să-mi cercetez baștina și neamul după tată. Cîndva mă voi învrednici poate să fac și asta”. Totuși, atît scriitorul cit și omul politic erau oameni de notorietate, și atunci cum de nu s-au întîlnit și nu s-au recunoscut ca provenind din același arbore genealogic? Sau poate, mai tîrziu, s-au cunoscut? De aceea imi permit să invit, pe această cale pe cei care dețin date despre această chestiune (și cred că trăiesc încă mulți) să contribuie la clarificarea lucrurilor. Căci, fiind vorba de un scriitor de altitudinea lui Sadoveanu, orice amănunt biografic merită să fie cunoscut.

Am însă o ultimă nedumerire, la care cu siguranță nimeni nu va putea răspunde, chestiune pe care „semper ignorabimus”, și anume: Cum de semăna atît de mult Sadoveanu cu mama sa, fiică de răzeși din Vierșeni, și în același timp cu rudele sale, boieriași din Gorj? Dar am greșit, căci întrebarea ar trebui pusă altfel: Cum de semănau, între ei, Ursachii din Vierșenii Moldovei, cu Sadovenii din Săcelu Gorjului? Căci nu se cunoscuseră vreodată...

POMPLIU MARCEA ■

Un muzeu in labirint

Impresionismul sau tentația clipei (VII)

Un pictor fericit

Renoir in Montmartre

Ne putem întreba în ce măsură o asemenea pictură ne spune adevărul. Nu, nu ni-l spune. Lumea nu este așa cum a pictat-o Renoir. Conștient sau nu, el elimină toată partea din umbră a grădinii. Lasă să se vadă numai ceea ce e frumos. Ca și cum în lume n-ar exista decît vară, naturi și femei fericite, copii și trandafiri. Oamenii pictați de el au un aer lipsit de griji, n-au probleme profunde, complicate: un bal, o ieșire la plimbare, o carte pe care o citește, un ceas în grădina Luxembourg, o petrecere, o baie în riu sau în mare e cam tot ce fac ei. Cînd ne privește, e limpede că se vîd în oglindă. Femeile sînt totdeauna visătoare. Au fața plină, o piele de fruct proaspăt, ochi strălucitori și buze cărnoase, surisul timid și fermecător și ceva de realitate ideală. Nudurile sînt mulțumite și caste. Natura e cordială și veselă. Ierburile calde, parfumate de soare, o pereche dansînd, un pom înflorit, femeile care spală rufe într-un riu sau altele care se scaldă... și parcă nici o tristețe nu rezistă în acest incendiu etern al verii. E o lume fără mari ambiții, dar și fără abisuri. Căderea urcă, apoi, spre bătrînețe, coboară lin. Ca în *Drumul prin ierburile* într-o amiază de vară. Lipsesc în genere umbrele sau, dacă există, ele nu sînt negre, ci violet. Și un val de căldură îl împingă pe spectatorul pătruns în acest univers prin care poși să rătăcești fără riscuri: nici tristețea, nici speranța nu te vor stringe de gît; nici o primejdie nu te pîndește în afară de cele ascunse în propriile tale melancolii.

Biografia lui Renoir au vorbit despre o știință înăscută a fericirii. Dacă există o asemenea știință, în ce-ar consta ea? În vocația de a eluda, desigur. De a eluda fără efort și mai ales fără să se mintă. Renoir vede numai ceea ce îi dă dreptate. El n-are ochi pentru altceva. Trece prin viață, cum trec impresionistii prin natură, atenți numai la peisajele duminicale... Născut la Paris, impresionismul era punctul de vedere al unor artiști care cunoșteau atît de puțin natura încît erau capabili să privească uimiți un deal acoperit cu iarbă. Gustul lor pentru natură e al unor cetățeni plecați în excursie. Și cînd pictează, nu pasărea contează, ci cîntecul ei prefăcut în lumină. Mizerabilii arțari din curtea hangarului cunoscut sub numele *Le moulin de la Galette*, unde se țineau baluri populare, par la Renoir arbori sărbătorești.

Viața nu e cum ne-o înfățișează Renoir: o sărbătoare perpetuă. Există destule motive ca să reproșăm acestei picturi excesiva ei candoare și, poate, chiar o anumită superficialitate. Ceea ce ne face apți de tristețe este mai ales intransigența pasiunii și nu există soare mai negru decît acela pe care romanticii l-au văzut în plină lumină. Și totuși nu e niciodată prea ușor să combați pînă la capăt un anumit mod de a simplifica. Dacă un artist renunță cu bună-știință să ne ceară să regîndim viața, el trebuie cel puțin să-și asume misiunea de a ne ajuta să n-o sîrăcim și mai mult. Tocmai asta face Renoir. El renunță să ne pună pe gînduri, pentru a ne spune lucruri obișnuite, dar o face cu toată căldura de care e în stare un om neindiferent. Pare tot timpul convins că în fața încercărilor vieții există o singură soluție corectă, iar această soluție nu poate fi o disperare mai adîncă, oricît ne-ar asalta umbrele, ci o iubire mai adîncă pentru ceea ce se află în lumină. Vedea lumea în roz și cu multe surisuri, și nu vom găsi în pinzele lui pe nimeni care să-și deteste hainele, în ciuda faptului că modelele sînt în general modest îmbrăcate. Dar, în cele din urmă, înțelegem că distanța dintre Renoir și cei care mint poleind adevărul e distanța dintre tandrețe și impostură.

Peisajele lui nu cunosc furtuna din sufletul lui Rembrandt, însă ne pot ajuta să judecăm la stricta valoare „clipa” impresionistilor, fără să-i uităm nici limitele, nici meritele. Căci această clipă ne arată uneori, tocmai în fragilitatea ei, ceea ce e etern: tinerețea nemuritoare a lumii; și, probabil, niciodată efemerul n-a fost chemat cu mai multă fervoare să-și conteste amărăciunea. „Încă mai putem greși ireparabil”, am putea spune. Sau, în tonul preferat de Renoir: a dreptate nu regretate, ci soarele și vara; nu ezitățile, ci ideile în care credem; nu renunțările, ci ceea ce îndrăznim să iubim fără măsură; iar fericirea nu e niciodată atît de superficială încît să merite s-o disprețuim. E adevărat că această pictură omite, ne arată numai acea parte de viață și de lume unde nu există frig, nu există ofense, nu există teamă și decepții, dar foarte rar s-a spus atît de limpede că a iubi viața este o condiție nu numai pentru speranță, ci și pentru încăpăținare.

Adevărul n-are contrariu, scrie undeva în caietele sale Braque. Ba da, are și chiar la Renoir. Ajunge să ne amintim de perioada așa-numită „ingrescă”. Renoir își frînează acum efuziunea. Formele pe care înainte le sugera vizual prin vibrații de culoare, acum le închide într-un desen sever. Se îndepărtează de impresionism, apropiindu-se de Ingres. Privighetoarea nu mai cîntă în funcție de soarele care o îmbată, ci după rigoarea unui solfegiu nevăzut. Femeile capătă o solemnitate aproape hieratică și parcă nu le mai interesează fericirea, ci distincția. O grație rece. Carnea nudurilor e emailată, dar flacăra care ardea în peisajele verii abia mai mocnește din pricina eleganței.

Din fericire, după un timp, Renoir a uitat din nou să deseneze pentru a sugera admirabil, făcîndu-ne să-l căuțăm în muzee, în ciuda simplificărilor lui sau poate din cauza lor.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Mircea Eliade — 1932

Imping timpul inapoi. (Ah, TIMPUL — limitat ca noțiune — în care ne naștem și ne dezvoltăm, în care cel dintîi fîpăt, ginguritul și lacrima vor deveni treptat-treptat vocabular, în care mai apoi trăim și ostenim în alternările de alb-negru ale speranțelor și deziluziilor, ale liniarităților docile cînd le are și ale intortocherilor și hirtușelor vrăjmașe de care nu e lipsit, cu atîtea căderi și ridicări, cu ideile și convingerile noastre agonisite și sedimentate ca să realizăm acea fermecătoare iluzie de armonie interioară și de împăcare cu noi înșine, fără de care existența se transformă în substanță explozivă, pulverizantă, cu sensurile ei morale și estetice deviate, dacă nu chiar suprimate, și care cu atîta lâcomie și celeritate ne devorează, oferindu-ne ospătului, veșnic întîns și meru nesaturat, al neantului!)

Nostalgic popas, așadar, în trecut. Pe care mi-l sugerează în egală măsură lectura excelentei și muncitei lucrări **MIRCEA ELIADE — CONTRIBUȚII BIOBIBLIOGRAFICE** a profesorului Mircea Handoca recent apărută sub egida Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu” și la care mă îndeamnă mai cu seamă, umblind prin hirtușele mele, patru scrisori — toate din 1932 și toate necunoscute pînă acum — adresate de Mircea Eliade lui Ion Simionescu, geologul, cărturarul și scriitorul, care înregistra inefabile bucurii, cînd intuia sau descoperea valori românești, independent de diferențele de vîrstă, și care a știut ca nimeni altcineva să facă legăturile, de continuitate în strădanii și idealuri, dintre generații. Și mărturisesc, de la bun început, că am rămas uluit de întinderea creației lui pe care o văd acum intîia oară, în cartea lui Mircea Handoca, strînsă și rînduită laolaltă, în toate titlurile ei, care parcă se învecinează cu un soi de titanism.

Îi cunoșteam, desigur, opera literară și aceea științifică din țară, ca și activa lui publicistică, nu-mi erau străine nici cite una din fundamentalele lui lucrări cu care a îmbogățit spiritul lumii, dar ca să te dedici cu rîvnă și pasiunea lui Mircea Eliade, cu seriozitatea și o nesituitatea intelectuală care-i sînt specifice, în studiu și bibliotecă, în experiențe și cursuri universitare și să mai ai răgazul să scrii atîta cit a scris el — rod al laborioasei și neinterupte tenacități și dăruirii — ține dîncolo de orice adjectiv, de miracol. Și trebuie să-i mulțumim lui Mircea Handoca pentru că ne-a dat cu trudele sale imaginea globală a prodigiosului fenomen Mircea Eliade.

Nu-i aduc nici o obiecțiune critică — și-l rog să mă creadă — dar vreau să-i semnalez că la capitolul bibliografic „Studii și eseuri literare și filosofice”, printr-un evident accident tipografic e omis la însușirea lucrărilor titlul **OCEANOGRAFIE** cu numărul lui de ordine 20, rămîbind doar bogatul sumar care apare atribuit plachetei **SOLILOCVII**, ceea ce e total derutant pentru cine nu-l atent sau nu cunoaște ambele cărți. Iar după aprecierea mea, fiindcă Mircea Eliade a fost în epocă un scriitor de înveterat succes cu literatura lui — nu

vorbesc de eseistica sa care prin tematică și preocupări nu era sortită unei audiențe la marea publică — poate că n-ar fi fost de prisos să se menționeze în dreptul fiecărui titlu și numărul edițiilor care au ieșit. Astfel, lectorul de azi ar fi aflat — ca să exemplific — că romanul **MAITREYI** de la „Cultura Națională” din 1933, care fusese în-cunat cu premiul literar al „Societății Techirghiol-Eforie”, s-a tipărit la diverse edituri în șase ediții între care ultima „ediție definitivă” la „Cugetarea” în 1943 cu admirabilă copertă executată de Lena Constante. Același lucru s-a întîmplat cu **INDIA** (Carnet de drum), apărută în 1934 tot la „Cugetarea”, epuizată repede și retipărită în 1935 în ediția a doua cu o semnificativă și așa zice programatică prefață a lui Mircea Eliade din care extrag: „Am renunțat de a publica o carte asupra Indiei pitorești și politice dar nu renunț la gîndul de a publica o carte asupra umanismului indian. Nu asupra culturii și civilizației indiene — pentru care mi-ar trebui o mie de pagini — ci asupra **UMANISMULUI**; adică asupra acelor valori eterne, create ca să înalțe, să mîngîie sau să mintulască omul”.

Și cu asta trec la cele patru epistole ale lui Mircea Eliade către Ion Simionescu. Prilej de melancolie pentru generația noastră, fiindcă de atunci s-a scurs aproape o jumătate de secol.

Iată textul lor în ordinea datelor de expediere, urmînd să dau, acolo unde mi se vor părea necesare, cuvenitele lămuriri:

„Str. Melodiei, 1, București, 13 martie 1932. Mult stimate D-le Profesor, ați mărturisit cîndva că vă plac cauzările mele asupra Indiei și aceasta îmi dă curaj să vă rog ceva. („Cozerile” la care face aluzie Mircea Eliade și care-i plăcuseră lui Ion Simionescu sînt ciclul de conferințe pe care le-a ținut la Radio în anul 1932 după întoarcerea în țară — n.n.) Am stat trei ani în India, așa cum pușini albi au avut norocul sau privilegiul să stea. Am scris o sumă de impresii din care am risipit o parte prin ziare și reviste. Cred că aș putea compune o carte destul de proaspătă și, în același timp, destul de densă asupra Indiei. Asupra acestui punct îndrăznesc să vă cer o lămurire și o încurajare. Socotiți că editura „Cartea Românească” ar accepta o asemenea carte? Poate că ar avea oarecare succes de librărie și aceasta ar însemna mult pentru jena financiară într-adevăr penibilă în care mă zbat de la întoarcerea mea din Orient. Recunosc, am fost imprudent să mă întorc, deși aveam la Calcutta o situație materială sigură și excelente posibilități de muncă științifică — dar așa s-a întîmplat. Vă rog sincer să mă iertați pentru cutezanța mea. Știu că sînteți membru în consiliul de administrație „Cartea Românească” și pe profesorul și publicistul I. Simionescu îl cunoșteam de mult. Dacă ați crede că se poate publica o carte asupra Indiei veți avea bunăvoința să mă ajutați? Cu toate mulțumirile, al Dvoastră Mircea Eliade”.

„1, str. Melodiei, București, 14 mai 1932. Mult stimate domnule Profesor, Numai accidentul suferit la picior în timpul serviciului (căci îmi fac stagiul militar) m-a reținut atîta timp să vă răspund. Scrisoarea Dv. m-a bucurat și m-a entuziasmat. Întii pentru că veți avea bunăvoința să propuneți cartea mea

în comitetul „Cartea Românească”; al doilea pentru că mi-ați sugerat scrierea broșurii pentru colecția ce îngrijiiți. Voi aduce personal manuscrisul acestei broșuri, în citeva săptămîni. În ceea ce privește cartea ea nu va avea mai mult de 300 pagini corp obișnuit. Voi încerca să o fac și gustată și să fie în același timp și o înfelegătoare tîlmăcire a Indiei moderne. Nu văd de ce ar crede editorii că nu s-ar vinde o asemenea carte. Mi se pare chiar că publicul se îndreaptă către o asemenea literatură. Eu vă mulțumesc încă o dată pentru binele ce mi-l faceți și vă urez să ne dea Dumnezeu noroc. Devotat, al Dvoastră Mircea Eliade”;

„1, str. Melodiei, București, 28 septembrie 1932. Mult stimate D-le Profesor, Vă scriu atît de tîrziu ca să vă vestesc că am terminat și corectat manuscrisul pentru „Cunoștințe folositoare” pe care l-am intitulat: **INTR-O MINĂSTIRE DIN HIMALAYA**. (Titlul îl întrebuițeză aidaoma într-una din „cozerile” lui de la Radio încă la începutul anului 1932, înainte de a intra în corespondența cu Ion Simionescu, n.n.) Vă rog să-mi spuneți unde și cînd trebuie să depun manuscrisul. Dacă am întîrziat atîta, situația mea ingrată — milițaria, sărăcia și doctoratul — e singura de vină. Sper să am mai mult noroc în anul care vine. Vă rog foarte mult. D-le Profesor, să-mi spuneți și dacă s-a aranjat ceva cu volumul meu de impresii indiene pentru „Cartea Românească”. După cite văd editura nu refuză cărți de călătorie (Mihail Ticano, Camil Petrescu). Și apoi, vă mărturisesc, cartea mea va fi destul de antrenantă la citit. Cu cele mai sincere mulțumiri și distinse salutări, Mircea Eliade”.

„1, str. Melodiei, București, 2 noiembrie 1932. Iubite D-le Profesor, acum vreo lună v-am scris informîndu-vă că am terminat manuscrisul meu pentru „Cunoștințe folositoare” și întrebîndu-vă unde trebuie să-l predau. Erați pe atunci la Congresul geologilor și mi-e teamă că scrisoarea mea nu v-a ajuns deoarece nu am primit pînă astăzi nici un răspuns. Îmi îngăduiesc să vă rog acolo și să vă întreb ce se mai aude cu posibilitatea mea de a publica o carte de impresii din India la „Cartea Românească”. Văd că se publică volumul lui Camil Petrescu și încă unul, așadar călătoriile nu sînt cu desăvîrșire excluse. Cu sincere mulțumiri, al Dvoastră Mircea Eliade.” (În adevăr, „Cartea Românească” îi publică lui Camil Petrescu în 1933 volumul **RAPID — CONSTANȚINOPOL — BIORAM** cu subtitlul „Simplu itinerar pentru uzul bucureștenilor” și lui Mihail Tican-Rumano, mai puțin cunoscut de lumea de azi, născut în 1895 în comuna Berevoiești din județul Argeș, plecat de copil ca să trăiască în Argentina și Spania unde va deveni scriitor de limba spaniolă, tipîndu-i-se peste 25 de cărți, să se reintorcă în țară în 1928 sau 1929, să lase și alci circa 10—12 titluri de volume și să decedeze cu cîțiva ani în urmă n.n.).

Astea sînt epistolele lui Mircea Eliade din 1932. Ce era el atunci, la 25 de ani, în plină tinerețe și pot afirma la început de drumuri, ce reușise să publice și ce reprezenta ca nume și valoare — fiindcă reușise să se impună — în „Flacăra”

L. KALUSTIAN

Dicționar de lagăr

Kristallnacht

Eliminarea evreilor din viața Germaniei naziste a început imediat după venirea la putere a lui Hitler și s-a făcut organizat, cu o consecvență impecabilă, cu o meticulozitate tipic nazistă. Treptat, dar perseverent, evreii erau interziși din toate profesiile, excluși din toate activitățile, înlăturați din toate funcțiile. Fiecare lovitură, interzicere, excludere era precedată de o anumită pregătire psihologică, după care urma elaborarea unui decret, promulgarea unei legi sau anunțarea unei dispoziții. Toate acestea însă cereau timp, iar căpeteniile naziste apreciau că **die Judenverfolgung**, prigonirea evreilor, se desfășoară prea lent, insuficient de dur și spectaculos. Căutau cu luminarea un prilej care „să justifice” în fața opiniei internaționale trecerea la un atac general.

Și prilejul s-a ivit. La 7 noiembrie 1938, un tînar evreu germanopolonez, Herschel Grunspan, vrînd să protesteze în public împotriva prigonirii fără precedent a evreimii din Germania nazistă, a intrat în ambasada hitleristă de la Paris și l-a împușcat mortal pe Ernst von Rath, consilier al ambasadei. Două zile i-au fost suficiente

Gestapo-ului să organizeze și să dezlanțuie, în întreaga Germanie, **einen Judenpogrom**, un pogrom împotriva evreilor, care să pară „eine spontane Volksempörung”, „o spontană indignare populară”.

Ordinul de organizare, la 9 noiembrie 1938, a „indignării spontane” a poporului, semnat din partea Gestapo-ului de Müller, a fost trimis tuturor inspectoratelor și posturilor poliției de stat și prevedea nu numai ce și cît să se distrugă și să se devasteze, ci și cîți să fie arestați: „etwa 20—30 000 Juden”, circa 20 000—30 000 de evrei. Pentru ca acțiunea să se desfășoare la dimensiunile preconizate, ordinul stabilea ca poliția să facă apel la trupele SS.

Cu 42 de ani în urmă, în noaptea de 9/10 noiembrie, haitele naziste s-au năpustit turbate, ca la un semnal, în toate orașele Reich-ului deodată, asupra sinagogilor și magazinelor evreiești, prădîndu-le și incendiîndu-le; au pătruns în case ucigînd și jefuind; evreii prinși pe străzi au fost batjocoriți, maltratați, uciși.

Asfaltul străzilor s-a acoperit literalmente cu cioburile de cristal ale vitrinelor magazinelor evreiești sparte, ale ferestrelor sinagogilor dărîmate. De aici denumirea **die Kristallnacht**, „noaptea cristalelor”, dată acelei nopți a urii, a nebuniei, a crimei.

Bilanțul Kristallnacht-ului, „nopții cristalelor”, a fost sumbru: 267 de sinagogi și case de rugăciuni in-

ceandate; mii de magazine, întreprinderi, locuințe devastate, aproape o sută de morți; mii de răniți; peste 26 000 de evrei arestați și trimiși în lagăre de concentrare. La Buchenwald, la Dachau, la Sachsenhausen.

Urmările Kristallnacht-ului, „nopții cristalelor”, au fost și mai sumbre. La numai două zile, la 12 noiembrie, într-o ședință prezidată de Göring — a participat și Gurtner, ministrul justiției, alți miniștri, inclusiv Gobbels care declarase că modul legal în care se rezolva problema evreiască în Reich este cel mai loial și mai uman posibil — „s-a hotărît ca toate deteriorările produse magazinelor, întreprinderilor și locuințelor evreiești în 8, 9, 10, 11 noiembrie 1938 să fie înlăturate de proprietarii evrei pe cheltuiala lor proprie”. Aceste măsuri „loiale și umane” au fost intitulate „Dispoziții pentru refacerea tabloului străzilor”. Totodată, ca urmare a Kristallnacht, „noaptea cristalelor”, în aceeași ședință, evreilor li s-a impus, drept ispășire, să plătească Reich-ului un tribut colectiv de un miliard de mărci.

Ceea ce a urmat după Kristallnacht, după „noaptea cristalelor”, a fost cel mai bine caracterizat chiar de Göring care a simțit nevoia să exclame: „N-aș vrea să fiu evreu în Germania!”.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112398

constelația lirei

LUIGI CONTRINO s-a născut la 6 noiembrie 1952 la San Remo. Primind o bursă el vine în România pentru a-și continua studiile. Absolvă aici cursurile Facultății de istorie din București. Fostul student intenționează să-și dea doctoratul în țara noastră. Dorința de a mai rămâne în România este susținută de o altă mare pasiune — aceea pentru muzica populară românească. Dorește să alcătuiască o culegere de texte folclorice pentru a le traduce în italiană și a le face astfel cunoscute și peste hotare. Alcătuirea acestei culegeri presupune o muncă migăloasă, de durată, presupune o cunoaștere amănunțită a limbii române, deși, mărturisim, Luigi Contrino vorbește foarte bine românește, ba mai mult, a ajuns să scrie poezii în limba noastră. Iată câteva din versurile sale care pornesc din însăși natura și spiritul țării ce îl găzduiește.

C. B. ■

Bălcescu

Trist și tăcut,
singur, părăsit
printre sute de moaște,
printre sute de străini,
dintr-o umbră fără hotare
privești cu ochi stinși
mulțimea anonimă
care nu te cunoaște
și trece prin fața ta
cinică, indiferentă.
Expus cu ceilalți
care te inconjoară
ca într-o vitrină
a unui mare muzeu,
taei și te gîndești
la o vreme îndepărtată,
la un trecut agitat
de glorioasă revoluție.
Ai murit ca un pribeag
uitat de toată lumea;
poate și-e dor de patrie
și ai dori să te întorci
pe meleagurile tale
deja unite într-o singură
țară independentă:
ce bine te-ar legăna
doinele și baladele
pămîntului românesc!
Dar aici,
nu rămii decît un străin
iar în liniștea mormintului
cu ochii fără viață
privești vidul nelimitat
căutînd ultima amintire
a pămîntului tău
părăsit prea devreme
pentru un drum fără întoarcere.
Palermo, 14 X 1979

Veșnicie

Părul tău, ca o velă
în flăcările amurgului
aduce corabia
gîndurilor mele
peste valuri de foc
spre orizonturi liniștite.
Ochii tăi transparenți
ca un vis nemuritor
pătrund sufletul meu
cu reflexe de smarald.
Eu și tu, în noaptea adîncă
legați de amintire
treptat ne dizolvăm
într-un vis măgulitor
peste hotarele timpului.

Zbor

În zbor să te ridici
cu vulturii prin nori
în flăcările aprinse
ale unui amurg fără de moarte;
să zbori ușor ca vîntul
cu păsările nopții
prin fantomele aurii
ale unei umbre de sidex;
să zbori cu pescărușii
pe valuri de smarald
ale unei mări infinite
să zbori, liber de gînduri
peste virturile înalte
ale conștiinței tale
spre orizonturi senine
unde sufletul plutește
în lumina extazei supreme.

LUIGI CONTRINO ■

Plugul secolului

În jur e numai gol, e cîmpul gol,
Nimic nu e să-mi fulgere retina.
Zăpadă, frig, Și lupii dau ocol —
O, dac-ar ști ce mică-mi este vina!

Mă biciuie, jur-împrejur, cu ace
Neliniștea acestui veac parșiv.
Sînt prea bolnav de-această dură pace,
Prea sănătos în boala mea de stirv...

Nu ascultați, e-o blîndă nebunie.
Lăsați-mă să plîng și să cerșesc
Și hăituit, doar eu să fiu simbric
Acestui plug atît de pămîntesc.

Poet n-am fost, doar un răpus soldat
Pe frontul sufletului, nu-n piață.
I-am dat vieții ce i-a fost de dat,
Că numai ea ne rabdă și ne învață —
O lacrimă de soare și de gheață
Ajunsă pin-la-voi, spre dimineață.

Recurs

Stă mina ta deasupra ca un paznic
Pus să vegheze drastic condamnații,
Gata mereu să mă jertfească-n praznic
Pradă de aer negrei tale grații...

Stai, reao, lingă mine, stai și-asteaptă
O altă judecată mult mai dreaptă!

ALEXANDRU BRAD ■

Miraculoasa

Patria gură de aur
Iubita privire de aur
Unde ai plecat, Tu
Miraculoasă
A sufletului meu bolnav,

De lumină, vederii
Laerima-mbracă ochiul
Frică a despărțirii

Prin gînd dureroase rîni
Însingerează plecarea
Necunoscută chemare te-ncearcă
De purpură sabia se preface,
Ca un blestem
Peste iubirea de tine —
Femeie a mea cu glezne de aur

Via Apia

Statui adorm, nevinovate,
Sub o marahmă a uitării
Pe Via Apia, Cezar,
În carul alb al răzbunării
Se-ntoarcă-nfrînt de la hotar
În Dacia Felix riul, ram,
Se-mpotriviră cotropirii;
Miresele-și pierdură mirii
În sfînta jertfă pentru neam.
O, Via, Apia, Caesar.
În urma carului, sinistru —
E-un gol, în care nu se vede
Trofeu regal din nord de Istru

ION POPA ARGEȘANU ■

Maria

Cu carnetul fixat pe genunchi, cu pixul bine strîns între degete, alerg în urmărirea cuvintelor și în împințirea gîndurilor ei. Se vede, pe fereastră, ceva din strălucirea munților din jur, simt prin ușa balconului lăsată deschisă aerul scăpat dintre brazi. O liniște cit pămîntul s-a lăsat peste Herculane, orașul pe care ar trebui să-l trecem fiecare în agenda locurilor de văzut obligatoriu, înainte de a ne fi decis să întocmim clasamentul minunilor țării.

Cu carnetul pe genunchi și cu pixul între degete, uit unde sînt, doar ascult și notez ce mi se spune, în ideea că voi avea prilejul, cîndva, să spun și altora ce urmează să aflu eu însumi în această după-amiază.

„Cînt de cînd eram mică. Tatăl meu, care iubea teribil muzica, spunea mereu: Pe fata asta o fac artistă! A murit cînd aveam 16 ani“.

„Am debutat, în 1961, în orchestra

„Barbu Lăutaru“. Dirijau Budișteanu și Nicu Stănescu. Am trecut la „Ciocirlia“, Oho, ce mai școală! Colaborez și acum cu ei, foarte mult chiar. Nu uit că ei m-au crescut“.

„Cînd dam concursul, a intrat pe ușă Maria Lătarețu. Parcă o aud și acum spunînd: Dacă nu o angajați pe fata asta, n-o să aibă cine să mă înlocuiască. Mai tîrziu, îmi zicea să nu-l mai cînt cîntecele ei pentru că așa n-o să pot deveni eu Ciobanu, niciodată. Mă omoram după cîntecele ei. Nu cred că se va mai naște una ca ea“.

„Eu nu mă despart de cîntecul oltenesc. Cîntece din altă zonă nu interpretez decît accidental“.

„Clipele frumoase, cu adevărat formidabile rămîn scena și publicul. Ce îți-ai mai dori?“

„La un festival internațional în Olanda am fost numită STEAUA STELELOR FESTIVALULUI“.

„Cîntărețul trebuie să cînte! Și eu asta fac: cînt. Ileana Sărăroiu îmi spunea citeodată: Eu dacă aș munci cit tine, aș muri“. „Cine mă cunoaște bine, știe că

eu cînt mereu: pe scenă, în bucătărie, cînd spăl rufe“.

„Fetițele mele îmi duc dorul și le aud citeodată spunînd: Mai stai, mamă, și cu noi, mai rămii și pe acasă, nu mai alerga atîta! Mă duc să mă aplaude lumea. le răspund eu glumind. Cîte greutăți s-au ținut după mine în viață, aș fi putut renunța de mult la cîntec. Dar iubesc prea mult muzica noastră populară, și îmi zic mereu: dacă nu mai cînt, pot să mor!“

„Dacă nu-mi place un cîntec, n-o să-l auziți niciodată cînt de mine“.

„Romanțele? Îmi plac foarte mult Deocamdată le cînt doar la ocazii. Poate mai tîrziu, cînd am să le simt mai bine. Oricum, să ne fie clar, o altă Ioana Radu nu mai apucăm noi! Cine să mai cînte romanțele ca ea?“

„Fetița mea nu cîntă rău. Glas are. Și urechea este foarte bună. O tentează cariera artistică, dar nu cîntînd muzică populară. Ca mama n-aș putea cînta niciodată“.

„Publicul cel mai simțitor la cîntecele mele este acela de la mine de acasă. După Oltenia. Să-i vezi cum te așteaptă după spectacol, să-ți spună o vorbă bună!

Umbletul fîntînarilor

Tata mi-a dat nuiaua de alun
Să caut apa din pămînt
Un, doi, trei
Un, doi, trei.

Al patrulea
Mi-l taie cineva dinăuntru
Pe care nici nu-l știu,
Calea
O uupleam de drum
Și nesomn
Un, doi, trei
Un, doi, trei.

Nu-l loc de domo
Pînă cînd marea
Aduseră apă
Și pentru peștii
Pe care tata
Încă-i ținea în acvariu.

Simfonie în alb

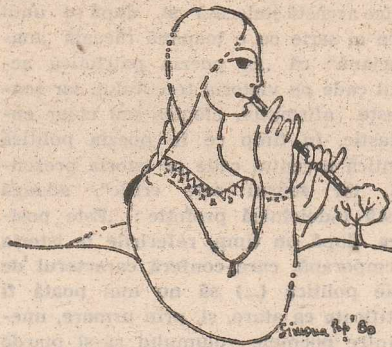
Fugeam înspre alb
Pe cai alergînd

La sorbul curcubeului
Roteam miinile
Repede
Mai repede
Și verzi
Și roșii
Și galbene
Mai repede.

Lumină de Septentrion

Prin noi, ce tuburi de orgă respiră
cînd ninge pe fluturi lumina-ndepărtatului
Septentrion

Și visul cald
pe care-l răscolesc, cu rădăcinile, măslinii
învie, ca-n biserică de oglinzi,
sonor,
înmiresmatul dor de ducă

Versuri de copil

Păunița

O păuniță de argint
puful i se vede
la spate coada și-o întrecea
cu gemenii însuși
iar cu tatăl ei și-ntrecea
puful în coadă
iar tata-și-ntrecea
cu păunița coada
al păuniței puf era
mai frumos
puf frumos
ulana, ulana,
cîntecul de vise blinde
ale nopții.

Ochi ageri

În singurătățile pustului
eu mă duceam
pe visele blinde și strălucitoare ale nopții
ochi ageri străluceau.

Miinile mele se roteau
Și roșii
Și verzi
Și galbene.

Pe lingă sinii tăi
Într-un alb imaculat
Pe care nu pot să-l desprind
În cuiub
Înoată nuferii
Într-o răsplată de noapte.

Fugeam înspre alb.

Fluviul

Își mai lasă
Virsta pe la colțuri

Dar zbaterea lui
Nici peștii n-o mai pot ascunde
În apa poluată

Ei nu mai are nici pocaluri
Nici conferințe
Nici studii
În Science et vie
Dar știe că odată
În urechile noastre
Va strănuta
Cu ultimii pești minusculi
Într-un joc fanatic
Dănuind

Și lumea
Într-o goană nebună
Va cere apa limpede
Să-i scoată din timpanele
Ce doru
De atîta civilizafie.

ILIE ȘTEFAN DOMAȘNEA ■

știut doar de-al cocorilor popor?
În faguri reci, la asfințitul toamnei,
cînd toate drumurile trec prin aurul

ce-l vîntură, de-a pururi, pelerinii
cu tălpile,
ecou de liră, lată, se aude cum se
desface-necet din noi

spre depărtări
asemeni scoicilor, din amintirea mării
păstrînd în scorbura umbroasă
doar fără-de-odihna învolburare a sării
...și, dintr-o dată, nu mai sîntem noi,
ci punte în balans, fremătătoare,
între etern și clipa lucrătoare,
și, ca-ntr-un miș păgîn,
privighetorii ni se aseză, blînd, sub
picioape
și universul se rostogolește-n cîntec
uitînd că rostul lui e să se-adune
într-un sacru cărbuș...

Cînd ninge cu făcări incremenite și
albastro

la Septentrion,
din lumea curcubeului de rouă
care veghează sufletele noastre
veșmint ne-alegem, pentru primăvară,
sămînta purpurei din mael
să înflorim în lumea de sidex, solară,
nouă.

EUGEN DUMITRU ■

Morișcuța

O morișcuță
joacă sprintenă pe potecuță
adesea mă duc la potâl
macin griul de nătarăi
mă joc adesea pe căluți
eu zbor mai ales pe armăsăruți
care toată ziua se roagă
să zburde cu mine ziua-ntreagă.

În depărtare

Pe călăt de vise zbor
pe văi și cîmpii mă eule adesea
pe flori înmiresmate mă eule
aund în depărtare căței zburdînd
se joacă vin înapoi
acasă,
de nu știu unde se-aude glas.

FILIP POPLINGER ■

Odată într-un sat s-a apropiat de mine o bătrînică, mi-a luat miinile între palmele ei și a zis: Lumina mea din casă, să dea Dumnezeu să trăiești. Acum pot să mor, dacă am reușit să te pipăi“.

„Zamfir? Nu știu ce mai face. Primul meu disc l-am înregistrat cu el. Nu vroiau cei de la Electrecord. Nu prea e cunoscut, ziceau. O să fie, le-am răspuns“.

Un interpret de cîntece este, în ochii noștri, interpretul cîntecelor lui și, de cele mai multe ori, atît. Ne place cîntecele, ne place și cîntărețul. Uneori, valabilă este și axioma inversă. M-am simțit bine să aflu că un cîntăreț știe, cînd apare pe scenă, să-și ferească de noi, citeodată o face atît de bine încît ne miră descoperînd contrariul, să țină deoparte acele lucruri care nu țin de cîntec, dar fac parte din viața-i de fiecare zi, subliniind-o, dîndu-i culoare și relief.

La ce se gîndește un om cînd nu se află pe scenă, în raza reflectoarelor? Sau, mai știu eu, ce-l macină tocmai atunci cînd se află acolo, învăluit în admirația, în căldura aplauzelor noastre?

NEAGU UDROIU ■

Opinii

Poezie și eveniment

Vorbind despre raportul dintre bogăția tematică și diversitatea stilistică a poeziei de azi nu este bine să pierdem din vedere faptul că cel care decide dinamica acestei relații nu este altul, firește, decât poetul și că libertatea de creație nu are un conținut plauzibil decât privind-o din interior, în înfățișarea ei concretă, specifică fiecărui poet în parte. Nici în poezie, sau mai ales aici, nu există o libertate în general ci o sumă de libertăți conlocuitoare și care, în chip dialectic, se neagă la nesfârșit una pe alta fără să se poată substitui. De aceea, exclusivismul n-are, teoretic vorbind, nici un temel. Cu toate acestea, practic, fenomenul este sesizabil. Este evident că, de pildă, unele specii sau, ca să le numim așa, unele forme de libertate ale poeziei de azi suferă din partea unor comentatori un tratament cam inchiizitorial, nemeritat fie și numai în raport cu gradul de libertate asumat de respectiva poezie. Mă refer deosebit la poezia patriotică și politică. Desigur, nu la poeziile rele, ci la strălucita poezie patriotică și politică de care putem vorbi astăzi cu deplină temei gândindu-ne la creația unor poeți ca Mihai Beniuc sau Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Ioan Alexandru, Nichita Stănescu sau Gheorghe Tomozei, Al. Andrițoiu, Gr. Hagiu, Mircea Dinescu, Cezar Ivănescu și mulți alții. În raport cu această veritabilă explozie pasnică a libertății de creație care se produce sub ochii noștri recepția mi se pare uneori dacă nu nepregătită cel puțin parțială, fragmentară, operind cu discriminări arbitrare. Nu spun că asumarea libertății pe care o exprimă atât de divers lirica noastră de azi este o operație comodă; din contră, este inconfortabilă căci poezia patriotică, așa cum o scriu unii dintre cei numiți mai înainte, renunțând să mîngie cu fiecare vers, adesea zgirie cu o salvă de întrebări incomode, care zgîlție conștiințele mai ațipite. Victoria noului este și în acest domeniu dramatică și s-ar putea da exemple de recepție întârziată și temătoare în fața acuității conținutului nou al unor volume întregi. Mulți s-au obișnuit însă să citească poezia patriotică — și nu numai pe aceasta — prin ochelarii unor forme clasice, nemiareceptindu-i suficient înnoirile, unele de-a dreptul spectaculoase. În loc să vadă ceea ce este nou cu adevărat, ei rețin ceea ce li se pare că s-a mai spus, de fapt, clișeu. Sigur, clișeele, din păcate, nu lipsesc iar versuri ca acestea, pe care le publică cu relativă generozitate călduțele pagini ale unor reviste, pot fi citite oricînd de oricine, rămînînd definitiv mute: „În Patrie ne împlinim ades / ca o columnă vie, înfiptă-n nemurire. / Dăm faptelor, prin muncă, mereu alt înțeles / și viselor putere să zboare, să respire // În Patrie ne împlinim cuminți / asemeni

unor lanuri ce se răsfață-n soare...“ ș.a.m.d. Probabil că pe asemenea cuminții răsfațate, anoste, aproape inevitabile, se bazează refuzul cam gălăgios al celor ce cred că apără puritatea poeziei prefăcîndu-se însă că nu văd și trecînd sub tăcere că alături de aceste versificații, în fond neglijabile, crește o viguroasă lirică patriotică. Iată, spre exemplu, și o altă poezie din care nu lipsește cuvîntul patrie, existent cum am văzut și în searbăda bucată citată mai înainte, dar cită deosebire în privința atitudinii lirice în fața aceluiași cuvînt: „Te-ai fi iubit, țara mea... / Te-ai fi iubit chiar de-ai fi fost / altcum. Capul mi-e luminat pe dinlăuntru / de icoanele tale, de pădurile / și mările fluviu / ce-ți spală picioarele. Dar te-ai fi iubit chiar dacă în locul fluviului / te-ar fi străbătut gîrle umile / și chiar dacă brazii tăi / n-ar fi altceva decât mărunt, / trîtoare vrejuri miscate-n deșerturi, / dacă în locul privighetorii ne-ar cerceta / numai paingl păroși, / dacă piatra / ne-ar lovi, în locul mărului, dinții / și dacă în locul ploii / ne-ar linge doar sarea / nemiscaților sori...“ (Gh. Tomozei: „Te-ai fi iubit“, din vol. „Focul hrănit cu mere“, Ed. Militară, 1980.) Sint deci de acord că nu orice poezie care folosește cuvinte sacre este implicit patriotică dar mă întreb cu mirare cum se poate ca exemplele rele să acrediteze o teorie exclusivistă iar cele bune să devină, potrivit aceleiași teorii, simple și întîmplătoare abateri de la regulă? O altă formă de discreditare a poeziei patriotice mi se pare aplicarea teoriei care imprumută o judecată formulată de un mare critic asupra comediilor lui I.L. Caragiale: Eugen Lovinescu spunea că acestea se vor perima din pricina conținutului lor istoricește databil, lucru ce nu s-a adevărat și nici nu întrevădem cum s-ar putea întîmpla. Unii comentatori de astăzi au trecut asupra poeziei politice această judecată și, după ce unul dintre ei scrie cu o țepănă răceală „maioresciană“ că „în poezia patriotică accentul cade pe victoria trecutului, iar sensul este afirmativ, elogios sau chiar encomiastic, în timp ce în poezia politică autentică accentul cade pe istoria prezentului, iar sensul este critic“, adaugă această indoienică profetie: „Este posibil ca, după un timp, referirile la istoria contemporană, care conferă caracterul de poezie politică (...) să nu mai poată fi identificate ca atare, și, prin urmare, unele dintre poemele volumului să-și piardă din interesul și semnificația pe care o au azi. E unul din riscurile ce merită totuși să fie asumate, ale acestui gen de poezie“. Trecem peste nesfârșita superioara îngăduință cu care comentatorul respectiv conchide că „totuși“ și un asemenea risc merită să fie aminat...

Să lăsăm la o parte și pretenția de dozaj farmaceutic — cită istorie, cită prezent, cită afirmație, cită critică — din definiția de mai sus, un bun exemplu de dogmatism critic. Ce altceva decât poezie politică este cea mai mare parte a creației lirice a lui Octavian Goga, un poet care și-a asumat „riscul“ referirilor masive la un anume aspect, cel major, al istoriei contemporane? El rămîne mare exact atît cit evenimentele precise și databile i-au stimulat geniul poetic de o anume factură. Poeți contemporani pe care nu-i mai numesc spre a nu fi acuzat de partizanat îngust au făcut strălucit dovada că mecanismul acestui tip de poezie poate fi reeditat — firește, în alte condiții — și că nu ofilirea ori uitarea cronologică a evenimentului deteriorează în chip fatal poezia ci numai inexistența veritabilei capacități de vibrație lirică, adică a talentului. Dar dincolo de stăruitoarea dovadă a exemplelor care infirmă așa-zisa caducitate a poeziei politice, în idei precum cele citate este vorba despre o confuzie, dorită sau nu, între **evenimentul autentic și fenomenul efemer**, perisabil. Căci în realitate evenimentul nu exclude sentimentele și trăirile fundamentale ce-i conferă o durabilitate pe deplin meritată. Pe de altă parte, în măsura în care se complăce la a face simple „referiri“ la istoria contemporană — așa cum rezultă din judecata de mai sus — reducîndu-se la niște aluzii învăluite, poezia renunță de fapt la libertatea ei. Și, desigur, există și o poezie ce-și face poate un titlu de glorie dintr-un trist prizonierat în rețeaua de aluzii sau în vagile referiri la o istorie ale cărei evenimente nu sînt înțelese în ceea ce au esențial ci în aspectele marginale: este într-adevăr un risc, cred, însă, fără glorie, să-și lege destinul de marginea efemeră, caducă a fenomenelor. Dar aceasta nu are nimic de-a face cu poezia politică ori patriotică și nici cu patima incendiară a adevărului din care s-au născut întotdeauna marile creații. Rămîne să vedem în ce măsură metafORIZAREA pulberii anecdotică care înconjoară pe la margine de tot marile evenimente are vreun șansă de a dura. Experiența liricii românești demonstrează cu elocvență că pentru geniul poetic evenimentul istoriei sau al prezentului reprezintă o mare șansă și că din această coincidență se poate naște și chiar se naște sub ochii noștri o poezie durabilă, în timp și peste timp. De aceea mă îndoiesc că, dacă nu toate, măcar unele, desule poeme de Ion Gheorghe sau Adrian Păunescu, strîns legate de evenimente actuale, pline de referiri la istoria prezentului, își vor pierde din această cauză semnificația și valoarea. Ba, mai mult decât atît, ceva mă face să cred că abla viitorul le va putea face și mai actuale. Tîșnită din prezent, racheta unor poeme politice și patriotice ajunge în viitor cu mult mai repede decât o poate face biata noastră recepție, rămasă uneori la mijloace anacronice, primitive. Îmi pare însă că există și mult snobism în dosul unor criterii anacronice scoase la iveală doar pentru a discredita un anume gen de poezie.

C. STANESCU

Ce profesim, ce profesăm

„În mod... sufletește“

Fără îndoială, asociația de cuvînte pe care am ales-o drept titlu pentru însemnările de față surprinde prin improprietatea termenilor. Dacă avem în vedere că ea a fost rostită spontan, într-un moment de mare emoție, nu numai că se justifică dar și da expresie elanului tineresc care a străbătut de la un cap la altul o importantă manifestare culturală al cărei mesaj patriotic confirmă genericul ei: cea de a treia ediție a Festivalului de muzică folk și poezie „Imnurile patriei“, desfășurată recent la Calafat-Dolj sub egida forurilor de cultură și educație socialistă de la nivel județean și local, cu participarea reprezentanților genurilor artistice amintite din 20 de județe ale țării. Cuvintele de mai sus aparțin unei concurențe din formația de muzică folk „Lucifer“ din Giurgiu, distinsă cu premiul III, care în cadrul spectacolului de gală a simțit nevoia să închine „în mod“ — și-a început ea gîndul și fără a mai găsi în mare pripă adjectivul, a adăugat acest adverb „sufletește“ — un imn orașului-gazdă.

În orașul Calafat s-a consumat un act de cultură și educație în cadrul căruia, dincolo de stingăciunile inerente, s-au impus virtuțile de o frumoasă distincție sufletească, ca și de o luminoasă vultă a gîndului închinat cu precădere țării, anilor tinereții. Poezia, mai ales, a fost la înălțime, nu întîmplător, printre laureați, numărîndu-se nume care se situează pe diferite trepte ale recunoașterii lor în peisajul liric contemporan. De la hunedoreanul, de pe acum impus în viața noastră literară Ioan Evu, la eleva craioveancă Rodica Negriță și strungarul giurgiuvean Nicolae Tone. Parafrazînd un cunoscut dicton latin, atît autorilor citați, cîștigători, respectiv ai premiului I și a două din mențiuni, cit și lui Petre Tănăsescu, Zina Petrescu sau Mihai Marinescu (premiile II, III și mențiune), nimic din ceea ce e românesc, patriotic și revoluționar, nu le-a rămas străin.

Poezia de cea mai bună calitate din moment ce a și purtat semnăturile autoritare ale lui Lucian Blaga, Tudor Arghezi, St. O. Iosif, G. Topirceanu, Nichita Stănescu a făcut uneori o bună priză cu melodile originale inspirate ale unor grupuri vocal-instrumentale, precum atît de armoniosul „Canon“ din Hunedoara (premiul I) și riguroasa „Columnă“ din Tg. Jiu, ca și cele ale soliștilor folk, Mircea Tudor (Predești-Dolj) și Silvia Ilies (Ateneul Tineretului din București). Două prezente cu totul agreabile și luminoase au fost pionierii din Predești-Dolj, care cu gloriile lor proaspete, dirijate de chitara entuziastului lor animator, inginerul Mircea Tănăsescu, au invocat prin versuri proprii belsugul acestei toamne și cerul albastru înflorit de porumbei ai păcii, ca și cele două fete și doi băieți din amintita formație „Lucifer“ din Giurgiu, autori ai cîntecelor „Pîne și sare“ și „Solia Păcii“, și unii și alții cîștigători ex-aequo ai premiului III. Îndeosebi cel de al doilea cîntec întrunea una din principalele calități ale muzicii folk, actualitatea, deoarece el sintetiza gîndurile cu care am însoțit și însoțim și în aceste zile solile purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu peste graniță, subliniînd printr-un refren bine cadentat ca vers și melodie: „Cu voi e țara-ntr-oagă / Cînd ne purtați solia / Căci de popor vă leagă / Înaltă, datoria“.

Dacă mai adăugăm că festivalul a fost precedat de o veritabilă gală a celor mai bune montaje literare din județ și incununat de recitalurile menestrelului care a făcut și face atît de mult pentru răspîndirea poeziei românești din toate timpurile — e vorba, desigur, de actorul craiovean Tudor Gheorghe — ca și ale unor nume de răsnet ale muzicii folk precum Vali Șterian și Adrian Antonescu, avem și noi toate motivele să conchidem „în mod... sufletește“, că manifestarea de la Calafat a făcut să înflorească a doua oară, în plină toamnă, în parcurile și pe străzile orașului de la Dunăre, multicolori, involți și încărcăți de miresme, trandafirii unor nobile pasiuni pentru frumusețile de cîntec și vers ale patriei.

NICULAE STOIAN

S-a ridicat ștacheta valorii la televiziune. Acest lucru este dovedit cu prisosință de multe dintre emisiunile pe care le-am urmărit săptămîna trecută pe micul ecran. În primul rînd ne oprim la emisiunea realizată de Santuzza Dinescu și Adrian Munteanu, în regia lui Dan Necșulea, intitulată „Din cele mai frumoase poezii de dragoste ale lumii“. Actorii solicitați să participe la această emisiune au trecut cu brio încercarea la care au fost supuși. O încercare dificilă, căci a recita din Petrarca, Prévvert, Paul Eluard, Eminescu, Mihai Dragomir presupune îndrăzneală, autocunoaștere, recunoașterea propriei valori. Ion Marinescu a găsit tonul cel mai potrivit recitînd Prévvert iar foarte talentata Mariana Cercl, emoționată și emoționantă, ne-a convîns că recită sau, mai bine-zis, șoptește versuri ce îi sînt dragi;

„Numai cit te gîndesc
Și singele dansează în jurul inimii,
Numai cit te aud
Și singele se răsfiră ca o harfă,
Numai cit zimbești
Și dezleg alchimiiile“.

Realizatorii au reușit să ne ofere o emisiune rotundă prin cadrul adecvat poeziei — Muzeul Storck —, prin susținerea poeziei cu muzică și dans.

Simbătă, Tudor Vornicîu ne-a prilejuit întîlnirea cu o altă mare stea a scenei noastre, actrița Leopoldina Bălănuță. Ea recită și ne cucerește, vorbește despre sine și ne emoționează, căci la rîndul ei este emoționată, după cum însăși actrița ne-o mărturisește, o emoție generatoare de joc maeștru. Un original autointerviu ne oferă Viorica Bucur, ce-și prezintă

expozitia de tablouri și obiecte de imbrăcăminte numită „Pinze și pinzeturi“. Pinzele au un același subiect — păsările, dar fiecare pasare reprezintă altceva. Sînt păsări simboluri ale dragostei, sen-

televiziunea noastră să le pregătească, senin și lucid, o posteritate de documente și mărturii care să ofere viitorului ceea ce, cu mijloace mult mai sărace, iată, ne-a oferit trecutul nouă cu privire la Mihail Sadoveanu. Cîte filme cu Marin Preda avem? E doar un exemplu. Numeroase altele ne vin în minte. Cîți dintre contemporani vor rămîne pe peliculă măcar cum a rămas Sadoveanu în acele filme care ne-au cutremurat? Nenorocirea e citeodată că nu se lucrează cu sentimentul viitorului. Simțul perspectivei lipsește deseori și făcîndu-ne treburi de fiecare zi, treburi în care, firește, sînt angajați și scriitorii, și pictorii, și muzicienii, și artiștii, ar fi bine să nu pierdem din vedere datoria cea mare de a lăsa urmașilor, de a restitui în fond figurile luminoase ale prezentului nostru cultural. Cu durerea că nu avem un film cu figura lui Nicolae Labiș, să ne întrebăm cîte filme cu Nichita Stănescu avem. Cu el și cu alții alții.

Redacția muzicală a Televiziunii trebuie menționată pentru inițiativele sale bune, căci am urmărit emisiuni-dezbateri, emisiuni-lecții, emisiuni de promovare a valorilor, multe puse sub semnul rigorii, al competenței. Pentru exemplificare vom aminti doar de serata muzicală ce se desfășoară duminică după-amiază pe programul 2, emisiune ce se alătură altor foarte bune transmisiți tot pe acest canal. Privind programul 2 al Televiziunii, o dorință sau poate o întrebare se încheagă, devine din ce în ce mai clară: pe cînd o inversare, măcar experimentală, a unor emisiuni din cele două programe ale Televiziunii române?

ELENA GRECESCU

Ștacheta

valorii

sibilității, luminii, ale aspirațiilor spre bine și frumos. Pinzeturile sînt aidoma pinzelor, haine-păsări, pe care, dacă le-ai îmbrăca, le-ai iubi căci și-ar imprima senzația de zbor fermecat.

De o deosebită valoare ni s-au părut a fi documentele-film legate de viața lui Mihail Sadoveanu. Dar ceea ce am vrea noi acum să subliniem este nu valoarea acestor pelicule, ci necesitatea ca tuturor oamenilor valoroși din cultură

Idealul, 11 Maradona

S-a ajuns, prin luminarea de acum a negurii secolului și ceva de fotbal organizat, la o expresie atotcuprinzătoare se pare a momentului, „fotbal total”. Primind-o, ca pe un virus, o aducem în toate, inclusiv în acel lamentabil ritm Bayern-Ajax, în care acuzația decisivă a scorului a fost rostită de prestația molatecă a portarului olandez Skrivvers, adormit în joc de propria alură de berar melancolic poate la farmecul halbelor bavareze despre care comentatorul nostru a avut curajul să ne spună că nu incurcă niciodată prin baruri pașii jucătorilor profesioniști. Basme ze nu pot fi servite puștilor și din ce în ce mai puștilor profesioniști din alte părți. Cert este că avem o predilecție vinovată prin consecințe de a preamări și în fotbal ceea ce fac alții, acțiune nu totdeauna justificată.

În fotbal nu se poate inventa prea mult. Este un simplu joc. Luat oricum, în așezarea acelor 11 oameni acceptați până acum, poziția lor în câmp nu pare, în timp, decisiv de modificată. Dinamica lor, da, este în continuă acumulare. Fotbalul cunoaște, prin așezare, de foarte multe ori o reînnoire la o origine deja verificată ca stabilă. Un mic exemplu. Cu puțină, doar puțină imaginație, ne dăm seama că schematic „1-4-3-3” este, cu mici tente de acuitate a liniilor de atac imblinzite, același „W.M.” în care s-a așezat puțin după început jocul ca formă de interpretare schematică a tacticii. Și acel alt de nou pentru Mondialul „Chile '62” 1-4-2-4 nu putea fi nou pentru că îl jucaseră ungruții cu câțiva ani înainte de a-și ciocni Sepeși, victorios, cupa de șampanie de microfoanele de la Wembley, la acel 6-3 de antologie.

Noutatea schematică de acum se numește 1-4-1-2. Într-un plebiscit al antrenorilor primelor divizii franceze și engleze (pentru că vest-germanii, flamanzii și valonii sînt tot timpul altceva prin circulația lor de joc), mulți au ajuns la concluzia că totul este dependent, ca așezare, de starea de spirit a lotului de care dispui și,

bineînțeles, a pieselor cu care te poți prezenta. Francezii, ca și majoritatea spaniolilor, tind spre jocul cu două extreme clasice, de care au tot timpul scuzația că nu duc lipsă prin imaginația jocului lor. Aparent! Britanicii și chiar italienii merg numai pe două virfuri de atac, retrăgînd o „haimană” de extremă fie pe stînga, fie pe dreapta, care sparge, prin mișcarea ei haotică, ordinea impusă de adversar.

Vest-germanii reușesc acum, și printr-un virf puternic de tipul Hrubesch sau Dieter Hoeness, ceea ce încearcă prin rapiditatea pasei de angajare cu 30 de metri înainte de buturile adverse. În plus, la ei, combinațiile de pe margine îi pun în valoare prin simplitate și realism al construcției pe acești veritabili spărgători de ziduri.

Pronosticind ce va fi fotbalul, să consemnăm două opinii deja rostite. Să sperăm, competente, prin verificarea inerentă a supremului arbitru ce va veni — timpul. Cezar Menotti crede că „fotbalul nu va muri niciodată pentru că aceste rădăcini sînt implantate în om. El se va ameliora, căci echipele vor ajunge la o foarte bună abilitate tehnică, adaptată la o condiție fizică fără reproș. Într-o zi, sînt sigur, vom ajunge la ideal, adică să formăm echipe din 11 Maradona, compuse din jucători dotați cu toată gama de posibilități tehnice și fizice”. Alt mare cunosător și priceutor al fotbalului, apropiat de noi, Ștefan Covaci, declară mult mai simplu, înțelegînd și anticipînd atrocitățile de joc ce vor urma: „Tehnica de joc a atacanților se va perfecționa schimbînd curînd fața jocului”.

Vom continua polemica „luptei pentru tineri”, după această mică digresiune vizionară a lui Menotti și Covaci. Menotti, crescut sub Steaua Sudului, crede în atingerea idealului. Ca orice fenomen ciclic jocul acesta, fotbalul, va dispărea, susțin unii. Ca și cursule de care justiniene dar, pînă atunci, putem să-l pregătim bine...

CORNEL DINU

„Ne trebuie o disciplină de fier”

Combativitatea echipelor noastre trebuie să dobîndească un caracter mai sportiv, de cult al fair-play-ului, manifestîndu-se în spiritul răspunderii față de sarcinile jocului. Căci acum putem sublinia faptul că etica superioară și înalta dezvoltare a calităților de voință și abnegație constituie punctele principale în piramida factorilor care să determine performanța noastră individuală și colectivă. **Ne trebuie o disciplină de fier pentru a transforma virtuțile individuale în rațiunea de a impune ECHIPA**; nu pe capricii, vanitate, răfuieți, motivări, prietenie. Fiecare meci trebuind de aceea să dovedească forța concepției moderne de joc — stilp de rezistență în cimentarea ECHIPEI care ca un singur om să străbată terenul în lung și în lat, ca o oglindă curată care să „vorbească” de conștiința drepturilor și obligațiilor noastre, rod al solidarității, pasiunii și sincerității. **O ECHIPĂ care să aibă un echilibru, un entuziasm, gustul pentru victorie, o formație de luptă, plină de viață, dinamică, de neînfrînt.**

În jocul de astăzi, pentru a străluci, trebuie să ai vigoare, un control conștient și conștiințios în progresia balonului, luciditate în pase, promptitudine în demarcări, disponibilități pentru devieri și șuturi la poartă. Să ne formăm cu alte cuvinte un JOC PROPRIU, nu pe posibilități, ci pe CERINȚE. O adevărată ECHIPĂ reclamînd ca relațiile să se dezvolte în concordanță cu cerințele competiției și nu pe lozinci! Soluțiile neputîndu-se degaja decît respectînd identitatea răspunderii pentru ceea ce este remunerat să faci.

Cum jocul de fotbal se dezvoltă vertiginos, numai ECHIPA (colectivul) este în măsură să reacționeze prompt la toate șocurile adversarului. Aici nu este vorba de un cor, nici de o grupă de dans, de o orchestră sau de un ansamblu de gimnastică, unde totul este pregătit din timp și aranjat de dirijor,

CONSTANTIN TEAȘĂ

Mai repede și mai bine

Fotbalul, evoluția lui, modificările survenite de-a lungul timpului în tehnica jocului, în angajamentul jucătorului, în tactica jocului reprezintă, în primul rînd, evoluția gândirii jucătorilor și antrenorilor vizavi de mișcările succesive din teren, de asprimea luptei, de exacerbarea rezultatului.

Tehnica a evoluat în strînsă dependență de angajament, de pregătire fizică. Ea a devenit mai rapidă în lăturind mișcările lungi, armonioase, spectaculoase, dar încete și de aici previzibile, cu mișcări scurte, iuți, eficiente. Ceea ce altădată se făcea prin stop, preluare, pasă, astăzi se face dintr-o dată, sau prin mișcări înlanțuite — preluare cu fentă și dribling ș.a.

Pregătirea fizică este bazată din ce în ce mai mult pe viteză: forță în regim de viteză, rezistență în regim de viteză și toate merg spre urmărirea scopului principal: obținerea unei pregătiri capabilă să susțină noile cerințe ale jocului — mai bine și mai repede.

Tactica, și aici înregistrăm cele mai dese schimbări în fotbalul internațional, presupune angajarea intelectuală a jucătorilor. S-au dus timpurile cînd un singur sau doi jucători reușeau rezolvarea unor faze de joc. Mi-aduc aminte de combinația Constantin-Cacoveanu, pe cit de simplă, pe atît de eficientă. Mîngea pleca de la centrul terenului de la Cacoveanu spre Constantin; urma o falsă preluare, o scurgere a mingii pe piciorul stîng, o piruetă și o pasă trimisă în adîncime spre Cacoveanu care, de cele mai multe ori, reușea desprinderea de fundas. Constantin sprinta și el în diagonală, pe colțul lung, unde aștepta centrarea, care de cele mai multe ori era transformată în gol. Astăzi, doar întîmplător mai reușesc astfel de acțiuni și, acelea, înlesnite de mișcările de demarcare ale coechipierilor, care creează în felul acesta spații de pătrundere. Fotba-

lul necesită o conlucrare permanentă, o gândire continuă și o participare conștientă a jucătorilor. Antrenamentele, în cea mai mare parte, trebuie să reprezinte structuri de jocuri, care să cultive și să amplifice starea competitivă a jucătorilor și care să constituie un fundament al jocului însuși și al ideilor după care jocul este pregătit. Descompunerea fazelor de joc, pe compartimente, grupuri și microgrupuri de jucători, repetarea lor obsedantă duce la automatizare și, în același timp, la mărirea rapidității, a spectaculozității, a eficienței. Jucătorul trebuie să aibă permanent în fața ochilor, în minte, imaginea adversarului direct. Nimic din ceea ce face să nu facă la împlinare. El trebuie să gîndească pentru dol, pentru el însuși și pentru adversar. Să caute să-și imagineze cum va reacționa adversarul la cutarea mișcare, la cutare preluare, la cutare demarcare. Obșnuindu-l cu gîndul acesta, acceptînd disputa, lupta cu adversarul în toate momentele antrenamentelor, abia atunci poate să treacă mai departe, poate să facă încă un pas: să încerce să ghicească, să intuiască, să gîndească (mai tirziu) mișcările întregului ansamblu. Finalizarea care se realizează în 2-3 jucători în prezent se realizează în 4-5, și uneori 7-8. Fotbalul este pe cale de a deveni un fel de joc de șah în care echipele gîndesc cu câteva mutări înainte. De aceea și unele mișcări trebuie învățate pe dinafară. Procentul de intuiție, de improvizatie, de fantezie scade, crescînd în schimb partea care revine organizării jocului, creației combinative, gîndirii tactice. Reușita unei acțiuni bine gîndite, la care au participat 3-4 jucători, dă mai multă satisfacție, decît o acțiune individuală, întîmplătoare, improvizată. Jocul de combinație, în permanentă mișcare, rapid, insistent creează la jucători reflexul solidarității care, de fapt, face forța echipei.

MIRCEA LUCESCU

Divizia A

BUCUREȘTI: Steaua — Progresul Vulcan 0-1 (0-0). Lume puțină la al crelea cuplaj bucareștean în deschiderea căruia s-a desfășurat o partidă în care Steaua își punea doar problema scorului. Primele minute au fost presărate cu faze fierbinți la cele două porți, combatantele fiind grăbite să înscrie: Ciugarin a scos de pe linia porții un șut al lui Zahiu în minutul 7, pentru ca, în minutul următor bara să-i salveze pe steliști. Militarii se precipită, golul nu vine, progresiștii pun stăpînire pe mijlocul terenului. Gazonul foarte greu îi solicită intens și vor rezista cei cu o mai bună condiție fizică. Încă din prima repriză, jucătorii își drămuiau eforturile și stăteau cu ochii pe ceas, doar-dor s-o termina meciul. De o parte, Marica juca cu mînuși în mîini, iar de cealaltă, Iordănescu se străduia să-și împingă coechipierii în atac, dar nu-l asculta nimeni. Era ușor de întrevăzut că echipa care va înscrie prima va intra în posesia ambelor puncte puse în joc. Lucrul acesta l-a reușit, „buturuga mică” la 7 minute după reluare, prin Marian Anghel cu un șut foarte frumos la un atac prelungit, după ce Apostol șutase în bară. Echipa militară, cu vedete de calibrul mare și de alte calibre, cu jucătorii răsfățați și neantrenați, n-a putut să forțeze egalarea. Un spectator mucați spunea că doar arbitru Carol Szilaghi ar mai fi putut egala așa cum o făcuse cu o săptămîină în urmă la Timișoara, tot împotriva Progresului, cînd l-a lăsat pe bucareștii în zecce oameni și a „semnat” egalarea printr-un penalty acordat ușor. Dar din păcate pentru steliști, acesta a arbitra la Brașov! Neconvîngător arbitrajul lui George Dragomir. A arbitrat 94 de minute, deși a arătat doar un minut de prelungire și ar fi putut acorda un penalty steliștilor dacă nu se răzgîndea. (Ion Predoșanu)

Divizia B

BISTRITA: Gloria — F.C. Constanța 0-0. Meci de mare intensitate, figurînd drept derbyul seriei I a diviziei secunde. Neînvinși după 11 etape, constanțenii au reușit și de această dată să scape cu fața curată, îndeosebi eforturilor remarcabile ale celor doi fundași centrali, „eterni” Nistor și Antonescu, care au jucat excepțional dar și sansei, care a suris echipei de pe malul mării în cel puțin 3-4 ocazii. Gloria Bistrița, fără Moga (accidentat) și cu un Berceanu slab, necolectat la efortul general al echipei, a dorit mult victoria, a dominat majoritatea timpului, dar a fost depășită în jocul de mijloc, acolo unde vîrstă lui Butuza sau Georgescu se face tot mai simțită, iar ambiția și dăruirea tinerilor jucători constanțeni: Drăgoșanu și Gache a avut net cîștig de cauză. Numărul ocaziilor de gol a fost, totuși, net în favoarea gazdelor, care au avut cel puțin cinci situații excelente în fața porții lui Costas, plus două bare (Butuza, min. 61 și Georgescu, min. 65). Fata de numai trei contraatacuri constanțene purtate de Petcu, I. Moldovan și Buduru, a adevărat, foarte periculoase. Practic de neoprit anul acesta în cursa pentru promovare, F.C. Constanța își vede încununarea astfel eforturile unei echipe pe care antrenorii Hasoti și Comăniță au încheiat-o destul de bine dar care continuă să fie dominată de personalitatea lui Antonescu, jucător încă foarte bun, dar care are nu mai puțin de 36 de ani, în jurul căruia nici Nistor, Peniu sau Mărculescu nu mai sînt chiar așa de tineri. Cum se vede, însă, „acțiunea promovare” este pe primul rînd la Constanța! A arbitrat foarte bine bucareșteanul Nicolae Georgescu, ajutat de concitadinii săi V. Roșu și D. Petrescu. (Dumitru Graur)

Scurt, foarte scurt

La Balcaniada de la Pernik, din Bulgaria, 4 boxeri români, Cipere, Ioana, Donici și Vrîncănu, și-au adăugat titlurile. După Mihai Trancă, vezi „Sportul” de luni, cei 4 și-au demonstrat clasa și, totodată, buna pregătire, datorată noului colectiv de tehnicieni instalat la conducerea lotului, colectiv condus de Dumitru Gheorghiu. În aceeași zi, vezi „Știința tineretului”, vorbind despre slaba comportare a pugiliștilor noștri la J.O., secretarul federal Dumitru Ciobotaru includea între cauze și lipsa exigenței de care s-au făcut vinovați antrenorii, între care și Dumitru Gheorghiu? Pas de mai înțelege ceva.

● Făcînd pereche cu Mima Jausovec, Virginia Ruzici a cîștigat la Stockholm. În finala de dublu fete, Ruzici și Jausovec au întrecut clar, 6-2, 6-1, cuplul Mandlikova-Stove. După 12 etape, divizionarele B.C.S. Tirgoviste și F.C. Constanța continuă să rămînă neînvinse. Ultima a trecut, duminică, un hop important, reușind 0-0 la Bistrița. În schimb, decăderea Gloriei Buzău începe să semene a catastrofă. Vorba cuiva, de la sublim la ridicol nu-i decît un campionat! ● Aflăm că, după 20 de ani de activitate neîntreruptă, inginerul Mihai Baltag s-a retras din conducerea secției de fotbal F.C.M. Brașov. Din ce motive? ● Juniorii români au cîștigat 3 titluri la „internaționalele” de tenis de masă ate Iugoslaviei, ținute în localitatea Metlika. Au terminat învingătoare

echipele de băieți și fete, precum și, la simplu, Maria Albot. ● Arbitrul baimărean de fotbal Carol Szilaghi a fost cel mai trist personaj al ultimei etape, furînd ca-n codru pe Craiova la Brașov? După ce l-a eliminat pe Balaci, după 15 minute de joc, el a transformat în penalty un fault comis în sfera careului de 16 metri, vicînd astfel rezultatul partidei. Szilaghi nu e la prima ispravă de acest gen n-ar strica, gîndim, ca federația să-i dea un concediu mai lung. Cu ești mai lung, cu atît mai bine. ● Steaua a dominat net campionatul de scrimă, sabrierii militari cucerind al 30-lea titlu. ● Comentînd, duminică dimineață, meciul Petrolul — Rapid, Sorin Satmari ne-a arătat încă o dată că, dacă se pricepe la baschet și la gimnastică, din fotbal nu înțelege prea

mult. De pildă, el a încercat să ne convingă că Rapid joacă în prezent mai prost decît acum un an. Nici vorbă de așa ceva, echipa feroviară e în creștere față de sezonul trecut, cu dovezi limpezi. Că ea n-a adoptat, la Ploiești, cea mai nimerită tactică, e cu totul altceva. Antrenorul Ion Ionescu, altfel meseriaș priceput și harnic, n-a putut probabil depăși complexul de a-i fi înfruntat pe foștii săi elevi. O dată în plus, labilitatea sa și-a spus cuvîntul. Dar una e una și alta e alta, să nu amestecăm borcanele! ● În turneul de șah de la Baden Florin Gheorghiu a remizat cu Boris Spasski, fost campion mondial, dar se află deocamdată pe un loc modest. Să mai vedem.

OVIDIU IOANIȚOIA

Lumea în care trăim

Madridul, dezarmarea și speranțele Europei

Ne mai despart puține zile de începutul lucrărilor reuniunii de la Madrid. În cea de-a 11-a zi din noiembrie, reprezentanții celor 35 de state care au semnat Actul final de la Helsinki se vor regăsi la masa dialogului într-un efort de a asigura continuitatea unui proces vital pentru continent — procesul dezvoltării colaborării, securității, destinderii și păcii.

Intr-un moment în care omenirea este confruntată cu probleme complexe, cu o tensiune care a atins cote îngrijorătoare, reușita dialogului de la Madrid apare vitală nu numai pentru Europa, ci și pentru comunitatea internațională în ansamblu ei. Desigur, tensiunea n-a reprezentat și nu reprezintă un fenomen limitat doar la unele zone ale planetei. Efectele ei sînt resimțite pe plan general, iar din păcate, Europa a cunoscut din plin implicațiile încordării cu care a început acest deceniu. Această realitate s-a reflectat chiar și în dificultățile din săptămînile de negocieri preliminare ale celor 35 de state, negocieri găzduite de capitala spaniolă. Fără îndoială, important în acest moment nu este să se întocmească acte de acuzare, să se caute vinovații, să se piardă în hățișul unor confruntări pe teme marginale, ci, să se abordeze problemele vitale ale Europei, cu conștiința unei înalte răspunderi pentru ca viitoarea reuniune de la Madrid să răspundă pe deplin așteptărilor popoarelor.

Categoric, Actul final de la Helsinki constituie un tot unitar și ca atare acest document, cu angajamentele pe care le conține, trebuie îndeplinit în totalitatea lui. Absolut fiecare componentă a acestui document este importantă, are o mare valoare în procesul edificării unei Europe a păcii, securității și cooperării. Și problemele relațiilor politice, și cele ale cooperării economice, și cele ce privesc conclucrarea tehnico-științifică, ca și schimburile culturale, sportive sau turistice. Totuși, nu începe îndoială că în împrejurările actuale problemele dezangajării militare și dezarmării dobîndesc o însemnătate cu totul specială. În primul rînd pentru că securitatea europeană are nevoie de un fundament solid, un fundament care nu poate să fie doar politic.

Fără îndoială, contactele diplomatice, intensificarea întîlnirilor favorizează dialogul politic, ajută la o atmosferă mai bună. Declarațiile de intenții trebuie însă să-și aibă corespondentul în realitate. Nu se poate proclama continuu dorința de bună înțelegere și, în același timp, să se împingă înarmarea la proporții fără precedent. Or, de la Helsinki la Madrid, adică în peste cinci ani, nu s-a realizat nici un progres real, efectiv, în direcția stopării cursei înarmărilor. Practic, nu s-a făcut nimic sau aproape nimic spre a împiedica înarmarea mereu mai perfecționată și mai periculoasă. Datele statistice sînt edificatoare, iar deși ele au mai fost evocate, repetarea lor este poate necesară pentru înțelegerea reală a gravității situației. În Europa — cel mai mare arsenal al planetei — se găsec în prezent peste 72 000 tancuri și 23 000 avioane de luptă, 700 de baze militare sînt situate pe teritoriile altor state, 11 milioane de oameni sînt în uniforme militare. Stocurile de arme nucleare de pe continent echivalează cu peste 100 000 de bombe de tipul celeia care a explo-

dat la Hiroshima. Acestea ar putea distruge de mai multe ori întreaga viață, întreaga civilizație a planetei.

Și riscurile posibile de a transforma în orice moment Europa într-un teatru de operațiuni cresc. Primejdioasele proiecte ce se vehiculează acum privind amplasarea de noi rachete cu încărcături nucleare, a „eurorachetelor“, arme distrugătoare ce ar supraîncărca arsenalele europene și așa saturate de arme, ar determina amplificarea insecurității și crearea de noi pericole la adresa păcii. Iată de ce perspectiva instalării noilor rachete pe continent îngrijorează din ce în ce mai mult popoarele europene. Rachetele existente pe rampele de lansare sau cele proiectate a fi instalate amenință, în egală măsură, pe toți oamenii, de pe toate continentele. Nimeni nu se poate considera la adăpost. Înmulțirea arsenalelor nu constituie calea spre o reală securitate. Este motivul pentru care ideea unei conferințe europene consacrată dezangajării militare și dezarmării cîștigă teren. Este o idee pe care România o susține de multă vreme și care răspunde nevoii Europei de a da procesului de edificare a securității și cooperării pe continent un impuls puternic.

Apare evident că asemenea probleme complicate, precum sînt cele ale dezarmării, nu se pot soluționa cu ușurință, de la o zi la alta. Există multe obstacole, s-a acumulat destulă neîncredere reciprocă. Desfășurarea într-un proces gradual a dezangajării militare și dezarmării ar putea îngădui depășirea greutăților existente, convenirea, la început, a unor măsuri de încredere, continuîndu-se, apoi, cu măsuri în domeniul diminuării nivelului și densității prezențelor militare în Europa, inclusiv reducerea forțelor armate și armamentelor. Chiar dacă perspectiva aceasta nu este abordată de diferitele state în mod identic, se constată totuși un larg curent de opinie favorabil unei atitudini constructive față de o conferință asupra dezangajării militare și dezarmării în Europa.

În ceea ce o privește, România a acționat și acționează pentru ca Madridul să deschidă calea unor măsuri efective capabile să asigure securitatea și cooperarea în Europa. Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Ne pregătim să mergem la Madrid cu dorința de a conlucra activ cu toate statele continentului, spre a da un nou imbold dezvoltării colaborării, securității, destinderii și păcii în Europa și în întreaga lume. Vom pune pe primul plan problemele dezangajării militare, ale dezarmării. Considerăm că problemele dezarmării în Europa sînt hotărîtoare pentru destindere, pentru dezvoltarea liberă a fiecărui popor“. O expresie a preocupării statornice, consecvente a țării noastre față de necesitatea continuării procesului edificării securității și cooperării în Europa o constituie propunerea ca viitoarea reuniune general-europeană să se desfășoare la București, propunere care se bucură de o amplă rezonanță.

România privește cu realism perspectivele viitoarei reuniuni de la Madrid, convinsă fiind că stă în puterea statelor continentului de a impune evoluției europene un curs pozitiv, pe măsura speranțelor popoarelor Europei, ca și ale întregii lumi.

AL. PINTEA

Prora spintecă valurile și băncile de lemn se leagănă încet, scriștînd peste mișcătoarea întindere verzuie, îmbătată în lumină. Ne înconjoară o mare uleioasă, de un albastru-verzui intens, o mare strălucitoare, neprimejdioasă, marea destinsă a călătoriilor de plăcere. Golful napolitan ne împinge încet în larg, însoțindu-ne îndelung cu terasele sale multicolore. Dar momentul singurătății în marea calmă se apropie.

Foarte departe, la orizont, malurile au nume care cîntă: Isola d'Ischia, Castellamare, Sorrento, Amalfi. Apoi, râmii singur cu marea. Briza de larg își mîngîie obrajii, iar ochii se odihnesc pe întinderi strălucitoare, fără opreliști.

Pe măsură ce te apropii de Capri, silueta insulei învie. Formele

POPAS LA CAPRI

ei încep să prîndă viață ca într-un revelator uriaș, miraculos, și nu-ți vine să crezi că te afli cu adevărat aici, în locul din mrejele căruia — ne-o spun exemple ilustre — oamenii s-au desprins atît de greu.

Să fie împerecherea de străluciri, străvezimi și consistențe? Să fie schimbul jucăuș de lumini și umbre, dialogul fără sfîrșit între mare, plante, ziduri și cer? E greu să dai un răspuns nenumăratelor nedumeriri.

Pe măsură ce urci pe poteca ce te îndreaptă spre Anacapri, printre zidurile de piatră îmbrăcate în capriofoi, printre portocali și tufe de mirt, farmecul insulei te învaluieste ca o beție. Căci frumusețea este aici o permanentă a locului, acru pe care îl respiri. Acesta are un gust, un miros, o prezență, neîntîlnite aiurea. El îți se așază pe pielea se lipește de trup, te învaluieste mătăsoasă în prospețime. E un amestec ciudat de miresme ce urcă din plante mustoase și rădăcini aromitoare.

Pornisem în insulă cu intenția să căutăm ruinele Vellel Jovis, să pășim pe ceea ce a rămas din faimoasa Via Tiberina, să vedem cu ochii noștri amintirile lăsate de împăratul exilat. Dar urmele istoriei sînt invadate de licheni și mușchi, ele se pierd în vegetația luxuriantă a insulei, sînt învaluite în miresme de azalee și lămii ce dau în pirg, în arome îmbătătoare de plante cărnoase crescute în soare mult și în boarea sărată a mării.

Istoria insulei se rostete cu glas somnoros de către ziduri și pietre inecate de frumusețea viguroasă, mereu înnoită a vegetației fără pereche. Tot ce ne înconjura, ziduri, pietre, copaci, viețuitor neîncetați al mării, era o apropiere tulburătoare, o atingere înfiorată. Aveai sentimentul că te afli undeva în afară de lume, într-un loc unde oricelce oamenilor, obiceiurile oamenilor nu mai acționează, iar tot ce ține de viața obișnuită a rămas departe. La Capri te afli într-un ținut ce nu poate fi înscris pe vreoa hartă a lumii. Aici te stăpînește ziua fără orare, ziua lipsită de imperitivele obligațiilor, o nesfîrșită vacanță. Ai senzația copleșitoare că frumusețea locului te smulge din tiparele obișnuitului și te aruncă într-o lume fabuloasă, plină de vrajă.

Am cunoscut doar Capriul modest al primului urcuș, un Capri simplu și cîstiat în frumusețea lui fără fard, neaservită turiștilor care și-o cumpără cu un aer blazat, doar din dorința de a-și adăuga un „obiectiv“ nou într-un vast palmares de „itinerarii“ de fapt nestrăbătute.

Am sorbit încet, ca pe o băutură rară, acel Capri vrăjit care l-a făcut pe Axel Munthe să-și dorească aici intrarea în veșnicie.

MARIANA CEAUȘU

Pledoarie împotriva armelor

Lucrarea „CURSA MODERNĂ A INARMĂRILOR. DIMENSIUNI ȘI IMPLICAȚII“, apărută în Editura Militară, se înscrie ca o realizare de aleasă înțuță științifică și de stringentă actualitate. Ea a pornit spre cititor într-un moment cînd în lume s-a desfășurat „Săptămîna mondială a dezarmării“ (24—30 octombrie), cînd pregătirile pentru conferința de la Madrid sînt în toi, popoarele afirmîndu-și cu fermitate opțiunile în favoarea unor măsuri care să le asigure liniștea, securitatea, dreptul la pace și conclucrare fructuoasă.

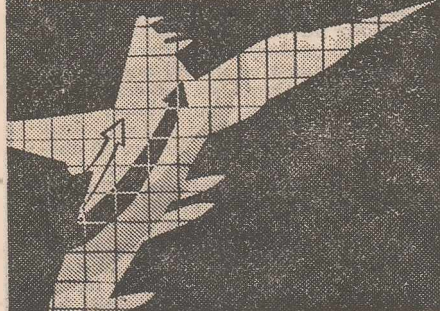
Studiul introductiv care deschide lucrarea, semnat de Ion Coman, are meritul de a fi nu numai un vibrant însemn la lectură, ci și de a înfățișa, pe baza unei ample și aprofundate cercetări, a unei documentări riguroase, esența concepției președintelui Nicolae Ceaușescu privind conținutul și căile edificării unei lumi noi, fără arme și fără războaie, aspectele pe care le implică oprirea cursei înarmărilor. Lichidarea mijloacelor materiale de declanșare și purtare a conflictelor armate. Un sentiment de înaltă mîndrie patriotică se degajă din acele pagini ale studiului care înfățișează inițiativele și acțiunile celui mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndreptate spre rezolvarea acestei probleme cardinale a omenirii care este dezarmarea, inițiative și acțiuni ce se constituie într-un vast program de luptă al întregii noastre națiuni, împotriva poverii înarmărilor, cu largă audiență în rîndul forțelor progresiste și revoluționare, al popoarelor lumii. Sintetic și concluziv studiul introductiv prezintă, totodată, amploarea cantitativă și calitativă fără precedent a

cursei înarmărilor, inconsistența unor teorii care alimentează încordarea internațională, încrederea în capacitatea popoarelor de a orienta realizările lor științifice și materiale în scopuri pașnice.

Lucrarea, apărută sub coordonarea dr. Nicolae Ecobescu, cuprinde un ansamblu de cercetări realizate de personalități de seamă ale vieții științifice românești, între care prof. dr. Mircea Malița, prof. dr. Costin Murgescu, general-maior inginer dr. Ioan Angheloiu, dr. Sergiu Verona și alți autori binecunoscuți în literatura de specialitate. Folosind un bogat material documentar, aceste cercetări oferă un amplu tablou asupra dimensiunilor și implicațiilor cursei înarmărilor în zilele noastre, cînd popoarele lumii sînt frustrate de realizări remarcabile ale geniului uman, de materii prime și mijloace de producție de stringentă necesitate pentru dezvoltarea producției materiale destinate bunăstării maselor largi populare.

Imaginea proliferării și modernizării diferitelor categorii de armament — de la cele clasice la cele nucleare, chimice, bacteriologice, incendiare etc. — este zguduitoare. Relevînd implicațiile de ordin militar, politic și social ale înarmărilor, lucrarea scoate în evidență impactul progresului științific și tehnic pe plan militar, competiția înarmărilor nucleare, cursa spațială a înarmărilor, comerțul cu arme, efectele acestui flagel asupra păcii și securității, a dezvoltării economico-sociale, atrage atenția în legătură cu unele fenomene puternic implicate în mecanismele interne, politice, economice, administrative, științifice și militare din anumite state. Desigur, această stare de lucruri, din ce în ce mai greu de ținut

CURSA MODERNĂ A INARMĂRILOR

sub control, constituie surse de conflicte armate, premise pentru agravarea relațiilor dintre state, pentru izbucnirea unui nou război mondial.

O realitate a epocii noastre, care provoacă temeri și nesiguranță, care amenință civilizația umană plămădită prin veacuri este pusă sub lupa adevărului. Cititorul va putea cunoaște proporțiile arsenalelor diferitelor categorii de arme acumulate pe continentul european și în alte zone ale planetei noastre, exorbitantele cheltuieli făcute pentru o bombă nucleară, pentru un bombardier strategic, pentru o rachetă sau un submarin, efectele nocive ale folosirii unor arme asupra mediului ambiant. Cartea vine în întîmpinarea unei nevoi de informare a maselor largi populare, răspunde unei sarcini formulate cu claritate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care arată că „... fiecare fără trebuie să asigure o largă informare a opiniei publice asupra situației actuale în domeniul înarmărilor, a consecințelor înarmării, asupra măsurilor ce trebuie luate pentru dezarmare deoarece aceste probleme afectează nemijlocit existența oamenilor, a maselor largi, a popoarelor“.

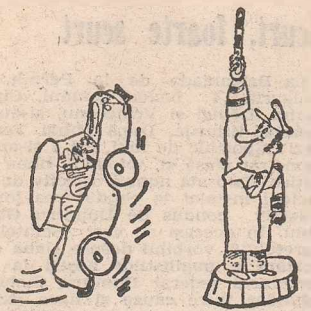
Pentru cititorul român, lucrarea satisface o nevoie informativă și educațională, constituindu-se în același timp, prin concluziile pe care le pune în evidență, într-un viu îndemn la intensificarea eforturilor pentru înfăptuirea politicii externe a partidului și statului nostru de colaborare cu toate națiunile, în interesul progresului și păcii, al lichidării surselor care amenință liniștea și securitatea popoarelor.

CONSTANTIN ZAMFIR

Demonstrație la Londra împotriva armelor nucleare, pentru pace

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE“ — R.D.G.)

Stăpînii Pămîntului

Cui prodest? O întrebare devenită unanimă și, în același timp, banală și retorică. Inarmările?

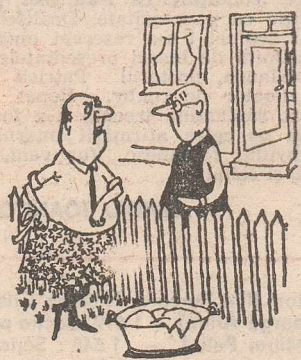
Dezarmarea. La singular. Unică și definitivă. De cine depinde, de ce nu se face? Incepe tu, ba tu. Invitații reciproce, eludări reciproce. TEAMA. Gheara înghețată și chirchită a fricii strânge de prea mulți ani, de prea multe zeci de ani gitlejul pămîntenilor. Cîțiva doar, cîțiva dintre bipezii sociali au fost investiți cu responsabilități și încredere de milioanele de oameni pe care îi dirijează, brînindu-le fiara fricii cu otrăvitele bucate ale propagandei. Temeri „justificate” de forța și dorința „celuilalt” de a-și impune punctul de vedere, definitiva supremație. Subtil sau brutal, denaturînd cu dezinvoltură adevărul, informațiile sînt distilate, dospite și sintetizate într-o prezentare utilă amplificării stării de teamă. Recunoscut sau nu, mecanismul mereu perfectibil al fricii stă la baza amănării actului dezarmării. Oamenii uită — forțuit? — cît de vulnerabili sînt, cît de neajutorați în fața morții, fie ea de glont, baionetă, neutroni sau gaze otrăvitoare. Prevalîndu-se de uitare, acest imuabil dar al creierului uman, ei, oamenii, acumulează tocmai acele unelte capabile să furnizeze moarte multiplicată. Își cultivă grădinile cu arbori în care cresc fructe al căror consum aduce după sine neantul. Și atunci, de ce miliard de minți responsabile care populează Terra trebuie năclăite în ceața neîncrederii, anesteziate cu aburul fricii, menținute într-o stare de perpetuă alertă și ripostă? Cui prodest? Avem cu toții aceleași idealuri, aceleași preocupări, aceleași stereotipii. Voim să trăim în liniște, să ne creștem copiii în pace, voim să trăim mereu mai bine, ne respectăm tabieturile și vecinii. Și totuși grăunțele de spaimă există, uneori hibernînd, alteori germinînd și înflorînd în explozia roșie a fricii. Iubim pacea în care trăim și, ori de cite ori izbucnește singe cald pe caldarim, în lanuri sau păduri, oriunde în lume, oricît de departe ar fi de ograda personală, teama ne strînge înlăna. Dacă...?

Și teama naște precauție, precauția acumulare, acumularea agresivitate. De aici, un pas de furnică și hecatomba speciei umane e gata. Speră cineva să scape? Adăposturi, măsuri speciale de protecție împotriva radioactivității? Gogorite. Chiar dacă prin minune ar scăpa cîțiva aleși (de cine?, tot de ei, de cei ce au cheile silozurilor cu rachete și ale bunecelor parabolizate), cît timp ar mai putea trăi pe un pămînt mort și mortal pe zeci de ani pentru cea mai minusculă și insesizabilă ivire a vieții? Nici protozoarele, din care, se pare, viața a izbucnit cîndva, n-au nici o șansă. Cea mai frumoasă planetă a sistemului nostru solar, PĂMÎNTUL, s-ar transforma într-un gigantic cavou în aer liber, arătînd Soarelui, la fiecare rotație a sa, zestrea de albe oșeminte și urmele unei civilizații care începuse să cucerească stelele.

Cui va folosi o planetă uscată? Pămîntul nu poate fi stăpînit de o națiune, fie ea cea mai puternică, cea mai temută. Stăpîni pămîntul are 4 miliarde.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

— Nevastă-mea m-a obligat ca să probez prin fapte că sînt pentru egalitatea în drepturi dintre bărbați și femei.

(După „QUICK” — R.F.G.)

Artera subpămînteană a orașului

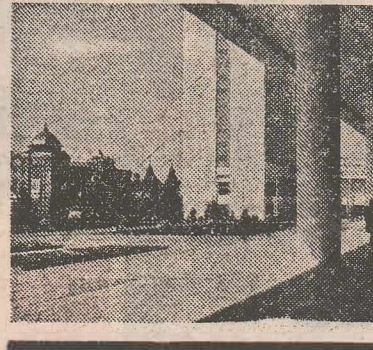
Dacă știi cum, odată intrat într-o stație a metroului din Moscova poți distinge dintr-o singură privire care dintre pasageri sînt locuitori ai capitalei sovietice și care dintre ei sînt oaspeți. Sosiți aici din alte părți ale Uniunii sau de peste hotare. Nu după îmbrăcăminte, nu după limbă, nu după vreun alt atribut exterior, ci după felul în care se uită în jur. Moscoviții nu privesc nici la dreapta, nici la stînga, merg foarte repede, ai impresia că aleargă. Pășesc pe scările rulante cu o siguranță totală, fără să-și schimbe absolut deloc ritmul pașilor, nu se sprijină cu mîinile de nimic, nu examinează în nici un fel ornamentațiile sau alte elemente ale metroului, nu discută între ei, nu mîncîncă, nu poartă bagaje voluminoase și, de foarte multe ori, cîtesc. Cei veniți din alte părți se comportă diferit în multe privințe, dar mai ales cercetează cu atenție arhitectura și alte detalii ale săliilor subterane, sînt curioși să vadă cît mai mult, fac, cu glas tare, schimb de impresii. Din toate acestea s-ar putea trage concluzia că moscoviții își tratează metroul cu indiferență. Așa să fie oare?

Metroul moscovit s-a impus ca o coordonată fundamentală a vieții marelui oraș. Cîteva date, extrase din declarațiile făcute de factorii responsabili agentiei A.P.N., sînt edificatoare. Astfel, lungimea totală a liniilor metroului din capitala sovietică este de 194 kilometri, cu 114 stații. În 24 de ore trec prin metrou 6 milioane de pasageri, adică aproape 2,2 miliarde de călători anual. În cincinalul următor se vor construi mai multe linii, cu o lungime

de 30 de kilometri și avînd 17 stații. Potrivit planului general de dezvoltare a Moscovei, lungimea traseelor subterane ale metroului va ajunge la 320 de kilometri.

Construirea metroului moscovit s-a făcut după planuri judicioase

Note de drum din U. R. S. S.

Întocmite, cu scopul de a asigura locuitorilor capitalei sovietice un mijloc de transport rapid, comod și ieftin. Rețeaua de căi subterane urmează harta principalelor artere de la suprafață, începînd cu in-

lul Sadovaia. În preajma stațiilor de metro se asigură legătura cu principalele mijloace de transport comun de la suprafață. Șapte din cele opt gări ale Moscovei au chiar în incinta lor stații de metro. În ceea ce privește realizarea inginerescă și arhitectonică a metroului moscovit, ea a fost în repetate rânduri și pe bună dreptate remarcată. Comparate uneori cu palatele subterane, stațiile sînt opere arhitectonice de sine stătătoare, artistic lucrate, spațioase, bine aerisite, luminoase, de o curățenie exemplară. Nimeni nu aruncă hirtii pe jos și nu poluează în vreun fel stațiile sau vagoarele. Prestația metroului din Moscova este așa de importantă, încît sociologii susțin că în prezent viața capitalei sovietice ar fi de neînchipuit fără acest mijloc de transport.

Revenim acum la întrebarea de mai înainte: tratează oare moscoviții metroul cu indiferență, cu răceală? Credem că nu greșim afirmînd că, dimpotrivă, locuitorii Moscovei își iubesc foarte mult „metropolitenu” lor. Dar o fac așa cum își iubeste omul propriul său copil. Nu-l examinează tot timpul din de curiozitate, dar dincolo de această aparentă lipsă de interes se ascunde, de fapt, o mare tandrețe. Și din spatele ziarului sau cărții pe care o citește, în timp ce scările rulante, în toarcerea lor domoală, îl urcă sau îl coboară, moscovit aruncă în jur o privire lute, care exprimă și siguranță, și mulțumire, și mîndrie, și dușiosie. Privire urgent revirimată, pentru a nu distona cu obligatoria conduită sobră a pasagerului și, poate, dintr-o prea aspră cerință pedagogică potrivit căreia un părinte trebuie să-și mîngie copilul numai în somn.

ION D. GOIA ■

Rîșnov — Melbourne și retur

Povestea a început după cutremurul din 4 martie 1977. Apeluri scurte pe linia telefonică Rîșnov — Melbourne. „Magdolna ești teafără?” striga de celălalt capăt al firului sora ei, Ilonka. Milionara. A urmat apoi un insistenț schimb de scrisori: „Vino în Australia, Magdolna, nu-ți va lipsi nimic, Vino neapărat! În vizită sau definitiv”.

Magdolna Mathé se-ncăpățina însă să amine plecarea. „Lăsam aici o soră, prietenii de-o viață, străzile, casele astea cu porți înalte după care fiecare din noi ne zăvorîm într-un fel bucuriile sau tristețile. Lăsam pămîntul străbunilor mei, amintirile mele de-o viață”.

În 21 martie 1978 s-a decis totuși să plece. Primire fastuoasă — o mașină lungă avea s-o întîmpine la aeroport; acasă, flori și șampanie. Ferice de-o zi. Pentru că a doua zi, Ilonka, milionara, i-a pus aspiratorul în mîna și așa a început cunoștința cu vestita vilă din Pascae Valle 3044. Peste o săptămînă au făcut o scurtă vizită la azilul de bătrîni din 3 Arad Way Cambeswell 3224, proprietatea surorii ei. Ești angajată, i-a spus aceasta, apatic. Decamdată ai 16 bătrîni în grijă. Speli, măturî saloanele, schimbi așternuturile. Programul: 12 ore. Scularea 5 dimineața. Masa, la bucătăria spitalului. Totul e simplu și „good morning, my dear”!

În fond, și-a spus Magdolna, abia sosită dintr-o țară în care munca e cinstită și respectată, nu e umilitor să muncesti. Îndiferent ce. Să ai satisfacția banului cîștigat de tine cîștit. Și, vorba românului: „frate, frate, dar brînză-i pe bani”!

Slugă la soră

Peste cîteva săptămîni, „patroana” ei a avut un atac de generozitate: „Îți ofer un inel, dragă Magdolna, costă o avere, dar să nu mă lași de izbeliște. Cîpe să-mi îngrijească bătrîni bolnavi! Și-ai, nici n-ai încotro, tu ești destul de săracă...!”. Din acest n-ai încotro, își continuă povestea Magdolna, înțelegem că demnitatea mea de om era călcată în picioare. Săraca, adică eu, trebuia să accept orice, cu voie, fără voie, să se supună fără să crîncească. M-am simțit umilită. Nu-mi mai recunosteam sora. Se petrecuse ceva înrozitor cu ea, sau eu, venită dintr-o altă lume, cu alte mentalități, n-o mai înțelegem? Dacă așa stau lucrurile, o să vezi că am încotro. „Mă-ntorc în România, i-am zis. Și foarte repede”. Atunci a primit primul pumn în obraz de la sora care se va dovedi în continuare exagerat de generoasă în pumni. Pentru te miri ce.

Trecuseră cîteva luni. Azilul de bătrîni, mai ales bucătăria în care servea masa, erau sinurele ei deisate. Sora ei îi interzisese să lasă pe poarta azilului, să lege vreun prietenie. „De ce m-ai adus aici, Ilonka? Nu vorbesc cu nimeni, îmi oierd vocea. Ce vrei să faci din mine? Dă-mi pașaportul, vreau să mă întorc acasă” — izbucnea din cînd în cînd emigranta. Pașaportul fusese bine ascuns de milionara prudentă și rapace. Cum să plătească ea o servitoare cu 150 de dolari săptămînal, cînd Magdolna nu o costa mai nimic? Și

pentru că starea „venetice” devenise paroxistică, a luat-o cu duhul blîndeții, i-a arătat pașaportul, a invitat-o să meargă împreună la poliție. Viza expirase de mult. „Nu eram nici în car, nici în căruță. Dar mă bucuram la gîndul că mergînd acolo, voi găsi înțelegere și mă voi întoarce în țară...”

Cetățean străin fără voie

Ilonka se pricepea la afaceri. Și-a îmbrăcat sora în dress-fool, „arătăm ca la recepție”, i-a pus 20 de dolari în poșetă, sumă fabuloasă pentru suflul ei de harpagon modern, și iată-le la poliția din Sydney. Ilonka a discutat îndelung în engleză cu niște oficialități. Magdolna a fost pusă să semneze ceva. Pe pașaport au început să curgă ștampilele, compatrioata noastră nu pricepea o iotă și s-au reintors. „Mîine pleci spre țară, dacă asta ti-e voia” — i-a mai spus tîndru sora și au luat masa în familie pentru a doua oară după atîta amar de vreme. Un festin în toată regula, ca o masă de adio între surori: Magdolna devenise sentimentală. „am o soră totuși bună și sensibilă, m-a înțeles”; s-au sărutat îndelung și-au spus „good night” ca nicidecum pînă atunci și Magdolna a început să-și facă bagajele. „Grăbește-te, my dear”, i s-a adresat sora a doua zi dimineață, puțin precipitată, și au urcat în extravaganțul Ford. Au oprit la 160 de km de Melbourne, undeva pe lângă orașul Victoria, era și Gyula cu ele, cumnatul. „Unde e aeroportul, Ilonka?” „Nici un aeroport, my dear, ți-am cumpărat aici o casă. De azi ești cetățeană a Australiei. Casa m-a costat o avere. Uită-te bine dacă-ți place, și hai să ne grăbim la azil, pentru că bătrînii ăștia pentru mine înseamnă bani”.

Așa o să ajung?

„Acolo, în Australia, își continuă Magdolna povestea, românii se caută între ei, sînt însetați de știri din țară. am văzut revistele editate de dv. pretutindeni pe unde am umblat. Si poate așa, prin dv., vor ști și ei povestea mea. Vedeti, e o zicală: la pomul lăudat să nu te duci cu sacul. „Sacul” meu era plin de dragoste pentru sora mea îndepărtată. Speram să găsesc alături de ea, la bătrînețe, căldura unei familii. Să ne ajutăm fiecare după puterile noastre. Si stiti cum vedea Ilonka relațiile noastre? Cum v-am mai spus, eu săraca, ea bogata. Ea cu lumea ei, eu cu a mea. Ai casă și masă contra mîna de lucru, îmi spunea. Aduci profit, îți prelungesc contractul, nu ești rentabilă, out”. Si se pare că eram destul de „rentabilă”, dacă încerca să mă convinză cînd cu duhul blîndeții, cînd cu pumnii”.

Într-o zi a apărut în spital o bătrînă girbovită, roasă de toate maladiile lumii, piele și os, cîndva „cineva”. Rudele se dispensaseră de ea, după ce-l tocaseră averea. Bătrîna vorbea ungereste, ca și compatrioata noastră și a rugat-o pe patroană s-o lase pe Magdolna s-o plimbe prin oraș și așa a început sora venită din

România să cunoască împrejurimile azilului, orașul.

Șantajul

Într-o zi un bolnav bătrîn a fugit din spital. La puțin timp a fost adus de poliție. „Îl vezi? I-a spus cînic Ilonka. Pe el îl aduce poliția. Pe tine, o să te ducă. Dacă te întorci în țară, românii ori să te bage la închisoare...” Vorbele ei o speriaseră puțin, trecuseră aproape doi ani de cînd părăsise România, cine știe, își spunea Magdolna... Oare să fi survenit niște schimbări în legile țării? Trebuia să afle cu orice chip. Salvarea era în bătrîna unguroaică. Doar la cererea acesteia putea ieși pe porțile azilului, putea să-și scrie și să-și expedieze corespondența în țară. Așa se face că într-o zi ajunge la consulatul român din Sydney, de unde reușește să informeze oficialitățile despre umilintele pe care le îndură. Așa poate scrie la Rîșnov unei familii prietene solicitînd informații, întrebînd dacă revinînd în țară va avea de suferit. Așa reușește să informeze militia din Brașov și din Rîșnov despre soarta ei, să apeleze la ajutorul Consiliului popular arădeanesc Rîșnov, solicitînd locuință și păstrarea pensiei.

Fiecare scrisoare venită din țară era pentru Magdolna un întăritor. A început să strîngă cent cu cent, bani de buzunar oferit de bătrînii pentru diverse servicii, să meargă la bisericile ortodoxe și catolice, pretext în fața surorii de a putea ieși mai des în oraș. Pînă în 6 mai 1980 cînd a putut spune:

„Good bye, Australia!”

Și-a vizitat sora într-o după-amiază ca s-o avertizeze că stia de-acum bine legile României și s-o asigure că povestea cu arestarea e doar în mîntea ei care se infierbinta și exploda de cite ori auzea de țara care-i legănase copilăria, s-o facă să priceapă pentru ultima oară că libertatea ei, a Magdolnei, nu e alta decît Rîșnovul și împrejurimile lui, oamenii dragi de acolo care-i spuneau bună ziua din tot suflul, cu care putea comunica. Că „detentia” ei la azil s-a isprăvit. Că orice se va întîmpla, îi va spune „good bye”. Și a început șantajul. „Magdolna, dacă pleci, voi muri! Mă distruge”, se văita „patroana”. Dar trecerile „patroanei” de la brutalitate la înmormînt nu mai erau un secret pentru sora ei. „N-ai să mori, i-a răspuns se Magdolna. Cei care tine trăiesc cu nerusinare, n-au părinti, n-au frați, n-au surori, adună numai bani pe spinarea unor ca mine”. „Îți las averea, ești mai tinăra, îți las tot, Magdolna!” — a continuat cealaltă, fabricîndu-și în grabă lărmurile. „Si eu îți las, Ilonka, îți las cel mai englezesc „good bye”! Pentru totdeauna”!

8 mai, 1980. Magdolna Mathé era în țară. În scurt timp a primit o garsonieră pe strada Ion Creangă nr. 5 și pensia. Bine ai venit, Magdolna! Unde îți petreci concediul? „La Govora, cu o soră și cîțiva prieteni. Nu veniți cu noi?”

MARTA CUIBUȘ ■

Where you'll find a whole world of books, music and accessories... 12 Patrick Street, and Crescent Shopping Centre

Limerick Leader

MONDAY, OCTOBER 6, 1980

Where you'll find a whole world of books, music and accessories... 12 Patrick Street, and Crescent Shopping Centre

THOMOND PARK PICTURES BY OWEN SOUTH

Romanian winger, Marian Aldea, leaves two Munster defenders in his wake.

A long, wide angle view of the proceedings as the brilliant Marcus Parashiv gets another Romanian attack under way. Note how far away his nearest opponent

Big rugby game: shattering reverse as... Rampant Romania run riot Munster's biggest defeat since 1905

BY CHARLIE MULQUEEN... Munster... Romania... Rampant Romania run riot... Munster's biggest defeat since 1905... The crowd... The match...

Cu Valeriu Irimescu despre Excelenta comportare a rugbystilor in Irlanda si Anglia

C. Jim Murphy, the Munster scrum-half, is the crumple as he prepares to receive the ball.

- Tovarase Valeriu Irimescu, rugbystul romanesc a intreprins, se stie, un fructuos turneu in Irlanda si Anglia. Ce-ar fi sa recapitulam datele lui? - Am jucat, cu totul, 6 meciuri, 5 in Irlanda, 1 in Anglia, cu observatia ca partidele din Irlanda au fost, din punctul nostru de vedere, o premiera, rugbystii romani evoluind pentru prima data in tara respectiva. S-au inregistrat, cronologic vorbind, urmatoarele rezultate, 32-9 cu Munster, 10-24 cu Leinster, singura confruntare pierduta, 15-13 cu Ulster, 28-9 cu Connacht, 13-13 cu Irlanda si, in Anglia, 39-7 cu Leicester. - Cum s-ar zice, tinind cont ca Leicester a castigat de mai multe ori campionatul si ca si-a sarbatorit centenarul tocmai intr-o partida cu Romania, finis coronat opus, asa-i? - Intr-un fel, da. Dupa victoria zdrobitoare din ultimul meci, englezii s-au lamurit cu cine au de-a face, invitandu-ne in 1983 pentru un turneu ce va cuprinde, intre altele, un meci test cu nationala lor, pe Twickenham, „templul rugbystului”, un fel de Wembley al balonului oval. Pina atunci insa, chiar in 1981, tricorii vor evolua in Scotia. - Pastrai totusi, daca am inteles bine, o oarecare rezervă față de izbinda de la Leicester după care, avem în față un ziar, un confrate scria ca echipa României a redus la făcere răgetul „tigrilor”, cum sint alintați jucătorii lui Leicester. De ce asta, tovarase Irimescu? - Atit eu, cit și colegul Teodor Rădulescu, socotim că egalul cu Irlanda, 13-13, e rezultatul cel mai pretios al recentului turneu. Asta pentru că, pe de o parte, gazdele au aliniat cel mai puternic XV, pentru că, pe de alta, toată lumea a fost de acord, specialiști, ziaristi și asa mai departe, ca Irlanda a jucat, in meciul acela, foarte bine. - Ce inseamnă, pentru Irlanda, cel mai puternic XV? - Toate vedetele lor, Keane, Orr, Slattery, Robbie, Ward, Quinn, Campbell, rugbysti de talie mondială, multi dintre ei purtători, mai vechi sau mai noi, ai culorilor „Leilor britanici”, selecționata întregii insule. - Clar, am priceput. Cum a fost meciul cu Munster? - Greu, toate au fost grele. După terminarea partidei care a inaugurat turneul, „Limerick Leader” și-a intitulat articolul „Românii i-au dat lui Munster o lecție”, iar asta, cred eu, a spus totul. - Ce mare scofală, ca să zicem așa, e echipa Munster in rugbystul irlandez?! - E singura care, recent, a bătut Noua Zeelandă, și nu oricum, cu 12-0! În plus, pe teren propriu, Munster n-a mai pierdut atit de categoric din 1905! Noi insa ne-am impus legea și am câștigat lejer. Al doilea meci insa... - 10-24 la Leinster, singurul eșec. Cum i-ați explicat? - Băieții l-au luat prea ușor. Una, veneau după Munster, a doua, veneau după 10-4 chiar cu Leinster, in mai, la București. - Cum a fost la Leicester? - Victoria noastră acolo, la o diferență de joc și de puncte limepe, a stîrnit multe comentarii, cum ziceam. Ea a fost privită ca o surpriză de proporții, fapt pe care presa engleză nu l-a ascuns. De altfel, in săptămîna următoare, Leicester a invins cu 20-9 o selecționată a Australiei fără ca cineva să se mire?! - Depinde cine a evoluat in selecționata aceea, nu? - 9 din jucătorii care au întrecut de două ori, anul acesta, Noua Zeelandă, lată răspunsul. - Luat in ansamblu, cum vi s-a părut turneul? - Mai bun ca cel din Țara Galilor. Acela a fost o promisiune, acesta a fost o certitudine. - Să fi deschis el, acest turneu, porțile spre cele 6 națiuni? - Presa a fost, din acest punct de vedere, tranșantă, cerind intrarea României in Turneul celor 5, dar cînd și, mai ales, cum, e greu de precizat. In mod sigur, s-a făcut in direcția respectivă un nou pas, cel mai apăsător. - Ce obstacole ar mai fi? - Problema datelor, care nu-i simplă. - In ce sens? - Ar trebui ca Anglia și Franța care joacă, in prezent, numai iarna, din ianuarie in martie, să accepte alte date, convenabile nouă. Nu s-a stabilit nimic oficial, chestiunea rămîne deschisă. - Să ne întoarcem, cu voia dumneavoastră, tovarase Valeriu Irimescu, la echipa noastră, cine-a jucat mai bine, cine mai rău? - Vedeta turneului a fost, fără indoială, echipa. Deși substanțial remaniată față de anul trecut, cu 10 jucători noi, ea s-a arătat matură, puternică, ambițioasă, lăsînd o excelență impresie. Dintre tineri, Bucan, Caragea, Vărzaru și Fuicu s-au titularizat, fiind câștiguri importante. - O clipă, dacă nu greșim, Bucan a fost, anul trecut, in Țara Galilor, nu? - A fost, dar n-a jucat in meciul test. Ca și Caragea, dealtfel. V-am zis, față de 1979, 10 nume noi, Țurlea, Gheorghe Corneliu, Daraban, Codol, Vărzaru, Fuicu, Rădulescu, Marian Zafiescu, Caragea și Lungu. - Da, au ieșit 10. Lotul a avut 25, care dintre ei au evoluat mai bine? - Fără pretenția ierarhizării, Bucan, Stoica, Munteanu, Dinu, Dumitru, Borș, Murariu, Constantin, Alexandru, Vărzaru, Fuicu și, firește, Parashiv. - De ce firește? - Pentru că a fost căpitanul echipei. In rugby, o asemenea onoare implică multe responsabilități căci, se știe, antrenorii n-au voie, la pauză, să coboare in teren. Jucător inteligent și autoritar, Parashiv s-a achitat bine de această misiune, din poziția sa de mijlocăș la grămadă el putînd să coordoneze, in orice moment, ambele compartimente. Privind înapoi, cred că n-am greșit in credința du-i benderola de căpitan. - Care dintre tricorii n-au corespuns? - Tudose și Daraban au fost, in ce ne privește, pe mine și pe colegul Rădulescu, surprize neplăcute. Lipsiți de plasament și de viteză, Daraban are, ce-i drept, 34 de ani, cel 2 n-au putut ține pasul. - Care au fost, in rezumat, armele noastre? - Jocul deschis și complet pe ambele compartimente. Forța și indeminarea, îndeobște pe înaintare. In plus, Parashiv și Constantin au făcut foarte bine legătura între linii. - Ce-au avut de învățat tricorii de la gazdele lor, dac-au avut? - Firește c-au avut. In primul rînd, tensiunea jocului, adică 80 de minute in priză, fără nici un moment de respiro. In Irlanda, ca și in Anglia dealtfel, regulile victoriei sint aspre, cine stă, acela pierde, o singură clipă de neatenție fiind scump plătită. Cu alte cuvinte, nu ajunge să pasezi, trebuie să participi tot timpul la joc. Judecînd așa, turneul a însemnat o lecție bună. - Urmează partida cu Franța, de la București, in care e de așteptat ca... - Nu-i adevărat. - Poțim?! - Pînă la partida cu Franța, mai e cea cu Polonia, programată in deplasare, la 9 noiembrie. Eu gîndesc că, in rugby și nu numai in rugby, meciul care urmează e cel mai greu. - Am notat, probabil că aveți dreptate. Care e, azi, starea selecționabililor? - Sint cîteva probleme. Utilizarea lui Ortelecan, suspect de hepatită, rămîne sub semnul întrebării. Bucan, Caragea și Murariu, accidentați in cursul turneului, pot și trebuie să fie recuperați. - Apropo de accidentări, ce se mai aude cu Bucos? - Din cite știu, s-a retras. A devenit antrenor, pregătînd pe Constructorul Constanța. Pe el nu mai putem, din păcate, conta. - Meciul anului rămîne, orice ați zice, cel cu Franța. Ce va fi, tovarase Irimescu, la 23 noiembrie? - Sper că nu vreți un pronostic?! Va fi, desigur, greu, dar prima șansă e, la București, de partea noastră. - Gata, am uitat ceva, tovarase Irimescu? - Vorbînd despre turneu, vreau să adaug că rugbystul românesc a făcut, prin jocul prestat, prin rezultatele obținute, o bună propagandă sportului din țara noastră, răsplătînd astfel, prin seriozitate și sudoare, condițiile ce i-au fost puse la dispoziție cu generozitate. Dealtfel, conducerea echipei i s-a rezervat onoarea de a fi primită de însuși președintele Republicii Irlanda, doctorul Patrick Hillery, mare amator de rugby. Repet, turneul încheiat săptămîna trecută n-a fost decît un pas pe calea afirmării internaționale a rugbystului românesc. Vor veni, cît de curînd, și ceilalți.

OVIDIU IOANIȚOIA

Flacăra Redactia București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefane: 17 60 10, 17 60 20, Interioare: Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache Nelu Ionescu) - 1 617 1 523. Sectia politică-economică (Lionel Nitescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) - 1 623; Sectia cultură-cenacul (George Arion) - 1 619. Sectia probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) - 1 623; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus) - 1 618; Sectia reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 1 648; Scrisori, relații cu publicul (Mărga Nedelea, Mihaela Stănescu) - 1 787; Sector fotoreportaj - 1 595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 1 782, 1 621, 1 744; Administrativ - 1 778 82 și 1 750 10 - interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul oligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI